

WOORDENBOEK NA'VI - NEDERLANDS v. 13.7

Tirea Aean (Corey McConlough) & Marki (Mark Miller)
Compiled and Translated by Puvomun en Kayle Boessen
www.LearnNavi.org

Laatst bijgewerkt op: 3.5.2018

Dit is het definitieve woordenboek voor het Na'vi, de taal gecreëerd door Dr. Paul Frommer voor James Cameron's film, **Avatar**. De woorden hierin komen direct van, of zijn afgeleid van Dr. Frommer.

Enkele opmerkingen: De traditionele transcriptie van Dr. Frommer is overal behouden: de IPA transcriptie wordt ook gegeven. Samengestelde niet-verbogen woorden en leenwoorden van het Engels zijn aangegeven. Sommige klankwijzigende woorden ('lenitie') zijn opgenomen mits in de officiële corpus. Sommige verbogen woorden zijn opgenomen wanneer ze nuttig werden bevonden. Merk op dat adposities vrij zijn als ze voor hun wijzigend deel ('modifier') staan, maar verplicht een achtervoegsel zijn als ze erachteraan staan.

Vette tekst geeft een Na'vi woord aan. *Cursieve* tekst geeft de Nederlandse definitie. Gewone tekst markeert de grammaticale categorie: haakjes bevatten verdere notities. «x» geeft een tussenvoegsel aan, waarbij *t*«pre-eerste»«1»*ar*«2»*on* de posities zijn. Punten zijn opgenomen in de IPA om lettergreep-scheidingen aan te geven en middenpunten geven de tussenvoegselposities aan (voor beginners), zoals in [*t·a.r·on*]. Onregelmatige tussenvoegsels worden aangegeven met (*ii*). Overgankelijkheid is gemarkeerd waar bekend, woorden met de markering *ww* zijn niet duidelijk of ambitransitief, of hun overgankelijkheid kan niet worden afgeleid. Veel, zo niet alle, overgankelijke werkwoorden kunnen onovergankelijk gebruikt worden in de afwezigheid van een direct object (lijdend voorwerp). Bekende modale werkwoorden en werkwoorden waarbij modale syntax gebruikt wordt zijn gemarkeerd met *wwnm*. en *wwom*., afhankelijk van de vergankelijkheid. Kennis van lenitie en andere klankveranderingen wordt verwacht. Monosyllabische woorden hebben geen klemtoonmarkering in de IPA; als een enclitisch partikel toegevoegd wordt, blijft de klemtoon van de stam behouden. Merk ook op dat allomorfen, waar gespecificeerd, vallen onder persoonlijke voorkeur en niet onderworpen aan syntactische of morfologische regels. Er zijn verschillende nuttige bijlagen met verdere informatie.

Afkortingen:

– = morfeemgrens
+ = morfeemgrens met lenitie
« » = tussenvoegsel morfeem
bn. = bijvoeglijk naamwoord
adp. = adpositie
bw. = bijwoord
vw. = voegwoord
sam. = samenstelling
avn. = aanwijzend voornaamwoord

tw. = tussenwerpsel
vvn. = vragend voornaamwoord
zn. = zelfstandig naamwoord
nvm. = niet voor mensen
get. = getal
avm. = alleen voor mensen
part. = partikel
uit. = uitdrukking
vn. = voornaamwoord

eigenaam = eigenaam

ww. = werkwoord

wwsn. = statief niet-overgankelijk werkwoord

wwo. = overgankelijk werkwoord

wwn. = niet-overgankelijk werkwoord

wwmo. = modaal overgankelijk werkwoord

wwmn. = modaal niet-overgankelijk werkwoord

sbd. = gesubordineerd

Er is een Nederlands - Na'vi woordenboek, en een Woordenboek Gecategoriseerd op Woordsoort, welke hulpvol kunnen zijn wanneer hier zoeken niets opleverd. Vertalingen zijn ook beschikbaar in de volgende talen: Engels, Frans, Estlands, Duits, Hongaars, Portugees en Zweeds. Er zijn nog andere, onvolledige vertalingen, beschikbaar in andere talen.

Bronnen

We hebben de bron van elk woord zo goed mogelijk aangegeven. De bron staat in een subscript achter de IPA transcriptie en geeft aan waar het woord voor het eerst gevonden werd. Begin maart 2010 stuurde Frommer ons een lijst met ongeveer 500 woorden: deze wordt nu gezien als de definitieve bron, en niet de ASG. Sommige woorden staan niet in die lijst maar zijn bevestigd door Dr. Frommer via zijn blog en emails. Dr. Frommer heeft samen met de LearnNavi.org community het **Lexical Expansion Project** opgezet om met nieuwe woorden te komen. Dit project wordt nu nog voortgezet en veel voorgestelde woorden worden gecanoniseerd en verschijnen in dit woordenboek. Woorden die veranderen door onproductieve tussenvoegsels zijn hier opgenomen als Dr. Frommer ze heeft gebruikt: woorden die een veranderde semantische betekenis hebben vanwege een productieve toevoeging zijn ook opgenomen. De volgorde van canon, van belangrijkste naar minst belangrijk, is als volgt:

- PF = Dr. Paul Frommer
- M = Het Filmscript
- JC = James Cameron
- G = De Avatarspellen
- ASG = De Activists Survival Guide
- PND = Pandorapedia.com

De Activists Survival Guide, een belangrijke vroege bron van woorden, bevatte veel verboden woorden - zie bijlage. Nochtans zijn de plantennamen en liederen duidelijk Frommeriaans, en zijn dus inbegrepen in het correcte woordenboek. James Cameron zelf heeft vele woorden verzonnen, welke Dr. Frommer vervolgens heeft gelegaliseerd. Dr. Frommer heeft enkele uitspraakfouten gelegaliseerd tijdens het filmen, deze fouten, zoals **oïsss**, zijn nu hoe dan ook canon. Tenslotte heeft Dr. Frommer enkele woorden, gemaakt door andere bronnen uit de Avatar franchise goedgekeurd, zoals de Toruk show van Cirque du Soleil en de Pandora attractie in Disney World. Andere woorden, voorgesteld door het LEP en de community zijn ook goedgekeurd. Deze bronnen zijn als volgt aangegeven: JC voor James Cameron, CP voor CCH Pounder, LA voor Laz Alonso, Prr voor Prrton, RL voor Richard Littauer, SW voor Sigourney Weaver, ZS voor Zoë Saldana, CM voor Carla Meyes, CdS voor Cirque du Soleil, D voor Disney (voor Pandora - The World of Avatar) en G voor the Avatar Game. LN staat voor LearnNavi, gebruikt waar de originele bronnen verloren zijn geraakt of dubbelzinnig zijn.

Betreffende het IPA zijn er nog enkele andere mogelijke interpretaties. Open lettergrepen gebruiken altijd een gespannen [u] uitspraak, maar gesloten lettergrepen kunnen of een gespannen [u] of een losse [ʊ] zijn. Er is geen regel voor welke van de twee te gebruiken in

gesloten lettergrepen. Dus **tsun**, bijvoorbeeld, kan of [tsun] of [tsʊn] zijn, maar lu zal altijd [lu] zijn, nooit [lʊ]. Ook zijn er afwisselende methode om de diftongen [ɛj], [aj], [ɛw], en [aw] te omschrijven, hier niet gebruikt (omdat dat Frommer het voorgaande als voorkeur heeft), deze zijn [ɛɪ], [aɪ], [ɛʊ], en [aʊ]. Betreffende lettergrepen, waar niet duidelijk gemaakt is door Dr. Frommer, zijn de groepen verdeeld in overeenkomst met het Maximale Onset-principe. Merk ook op dat de leestekens voor het aangeven van klemtoon en ejectives moeilijk te differentiëren zijn. Bijvoorbeeld het woord **atxkxe**, omschreven als [at' .k'ɛ]. Zie hier het subtiele verschil tussen de tekens ' voor ejectief en ' voor klemtoon.

Ik heb dit woordenboek zo vaak gewijzigd dat er waarschijnlijk fouten in zitten. **Rutxe**, als je er ontdekt, laat het me hier weten of via email naar mark@learnnavi.org, en ik verander ze. Wat de versie nummers betreft, ik wijzig het eerste getal bij grote wijzigingen. Ik wijzig de .0x0 als er duidelijke maar geen grote wijzigingen zijn. Uiteindelijk wijzig ik de .00x getallen als er kleine wijzigingen zijn. Raadpleeg het wijzigingenlog voor uitleg.

Ik wil graag van deze kans gebruik maken om de mensen die instrumenteel zijn geweest in het tot stand brengen en onderhouden van dit woordenboek te honoreren. Als eerste natuurlijk, Dr. Paul Frommer en zijn monumentale inzet om deze geweldige taal te creëren. Eeuwige dank aan Richard Littauer voor het op touw zetten van het originele document. Dank aan Tirea Aean (Corey Scheideman) voor zijn onbetaalbare inzet in het bijhouden van het nieuwe vocabulair dat door Dr. Frommer geïntroduceerd wordt. Veel dank gaat uit naar Tuiq, die de tijd en vaardigheid had om dit woordenboek in een online database te zetten, om andere vertalers te helpen en het wijzigen van het woordenboek eenvoudiger te maken. Tot slot dank aan **iedereen** in de Learn Na'vi Community die Na'vi helpt te bloeien!

- Mark Miller, et alia

Deze pagina is met opzet leeg gelaten.

- 'a'aw: [ʔa.ʔaw] *PF* bn. enkele, verschillende (Gebruikt bij telbare zn. in enkelvoudige vorm)
- 'akra: [ʔak.ra] *PF* zn. grond (vruchtbaar)
- 'aku: [ʔa.k.u] *PF* wwo. verwijderen, wegemen, uittrekken
- 'al: [ʔal] *PF* wwo. verspillen
- 'ali'ä: [ʔa.liʔ.æ] *PF* zn. kraag / choker
- 'ampi: [ʔam.p.i] *PF* wwo. aanraken
- 'ana: [ʔa.na] *PF* zn. hangende liaan
- 'ango: [ʔa.ŋo] *PF* bn. zacht (geluid)
- 'anla: [ʔan.l.a] *PF* wwo. verlangen naar
- 'are: [ʔa.rɛ] *PF* zn. poncho, cape, sjaal
- 'aw: [ʔaw] *PF* get. één
- 'awkx: [ʔawkʰ] *PF* zn. rotswand
- 'awlie: [ʔaw.li.ɛ] *PF* bw. eens (in het verleden)
- 'awlo: [ʔaw.lo] *PF* bw. eens
- 'awm: [ʔawm] *PF* zn. kamp
- 'awnim: [ʔaw.nim] *PF* wwo. vermijden (sam. van 'i'awn blijven en alim afstand)
- 'awpo: [ʔaw.po] *PF* vn. één persoon
- 'awsiteng: [ʔaw.si.'tɛŋ] *PF* bw. samen (sam. van 'aw een en teng gelijk, hetzelfde)
- 'awstengyem: [ʔaw.stɛŋ.j'ɛm] *PF* wwo. twee dingen samenvoegen (ii) (sam. van 'awsiteng samen en yem plaatsen)
- 'awve: [ʔaw.vɛ] *PF* bn. eerste (rangtelwoord) (afgeleid van 'aw een)
- 'ä: [ʔæʔ] *PF* tw. oeps!
- 'änsyem: [ʔæn.'sjɛm] *PF* bn. compleet
- 'ärɪp: [ʔæ.r'ipʰ] *PF* wwo. (iets) verplaatsen
- 'e'al: [ʔɛ.'ʔal] *PF* bn. slechtste
- 'e'in: [ʔɛ.'ʔin] *PF* zn. kalebas
- 'e'insey: [ʔɛ.'ʔin.sɛj] *PF* zn. beker (gemaakt van een kalebas) (sam. van 'e'in kalebas en sey beker, kom (minimaal aangepaste natuurlijke bronnen))
- 'efu: [ʔɛ.f.u] *PF* wwo. voelen
- 'eko: [ʔɛ.k.o] *PF* wwo. aanvallen
- 'ekong: [ʔɛ.koŋ] *PF* zn. ritme
- 'ekxin: [ʔɛ.'k'in] *PF* bn. strak
- 'ekxinum: [ʔɛ.'k'i.num] *PF* zn. strakheid, losheid (sam. van 'ekxin strak en um los)
- 'ekxinumpe: [ʔɛ.'k'i.num.pɛ] *PF* vvn. hoe vast, los? (afgeleid van 'ekxinum strakheid, losheid)
- 'em: [ʔɛm] *PF* wwo. koken
- 'emyu: [ʔɛm.ju] *PF* zn. kok (afgeleid van 'em koken)
- 'en: [ʔɛn] *PF* zn. gok, voorgevoel, intuïtie
- 'engeng: [ʔɛŋ.ɛŋ] *PF* bn. vlak
- 'en si: [ʔɛn 's.i] *PF* wwn. een gegronde gok doen (afgeleid van 'en raden)
- 'eoio: [ʔɛ.o.i.o] *PF* bn. ceremonieel
- 'etnaw: [ʔɛt.naw] *PF* zn. schouder
- 'evan: [ʔɛ.van] *PF* zn. jongen (spreektaal) (afgeleid van 'evengan jongen)
- 'eve: [ʔɛ.vɛ] *PF* zn. meisje (spreektaal) (afgeleid van 'evenge meisje)
- 'eveng: [ʔɛ.vɛŋ] *PF* zn. kind
- 'evengan: [ʔɛ.vɛ.ŋan] *PF* zn. jongen (afgeleid van 'eveng kind)
- 'evenge: [ʔɛ.vɛ.ŋɛ] *PF* zn. meisje (afgeleid van 'eveng kind)
- 'evi: [ʔɛ.vi] *PF* zn. kindje (aanhankelijke vorm van 'eveng kind)
- 'ewan: [ʔɛ.wan] *PF* bn. jong
- 'ewll: [ʔɛ.wʌ] *PF* zn. plant
- 'ewrang: [ʔɛw.ran] *PF* zn. weefgetouw
- 'eylan: [ʔɛj.lan] *PF* zn. vriend
- 'eylanay: [ʔɛj.la.'naj] *PF* zn. bekende (met potentieel een vriend te worden) (afgeleid van 'eylan vriend)
- 'eyng: [ʔɛ.jŋ] *PF* ww. antwoorden
- 'eyt: [ʔɛjtʰ] *PF* zn. het symbool 8 (niet de waarde acht)
- 'i'a: [ʔi.'a] *PF* wwn. beëindigen
- 'ia: [ʔi.'a] *PF* wwn. opgaan in (spiritueel)
- 'ipu: [ʔi.pu] *PF* bn. humoristisch, leuk, amusant
- 'it: [ʔitʰ] *PF* zn. beetje, kleine hoeveelheid
- 'itan: [ʔi.tan] *JC,PF* zn. zoon
- 'ite: [ʔi.tɛ] *JC,PF* zn. dochter
- 'itetsyip: [ʔi.tɛ.tsjipʰ] *PF* zn. dochtertje (kooswoord) (afgeleid van 'ite dochter)
- 'i'awn: [ʔi.'i'awn] *PF* wwn. blijven
- 'ihayu: [ʔi.'hɛ.ju] *PF* zn. spiraal
- 'in: [ʔin] *PF* wwsn. bezig zijn, druk zijn
- 'ip: [ʔip] *PF* wwn. verdwijnen, uit zicht verdwijnen
- 'llngo: [ʔl.ŋo] *PF* zn. heup
- 'o': [ʔoʔ] *PF* bn. wat plezier brengt, opwindend
- 'ok: [ʔokʰ] *PF* zn. herinnering
- 'okrol: [ʔok.'rol] *PF* zn. geschiedenis (oud) (afgeleid van 'ok herinnering en rol lied)

'oktr: [ʔok.tɾ] *PF* zn. *herdenkingsdag* (sam. van 'ok *herinnering* en *trr dag*)
 'okvur: [ʔok.'vur] *PF* zn. *geschiedenis (niet oud)* (sam. van 'ok *herinnering* en *vur verhaal*)
 'om: [ʔom] *PF* bn. *violet, paars, magenta*
 'ompin: [ʔom.pin] *PF* zn. *violet, paars, magenta* (afgeleid van 'om *paars*)
 'on: [ʔon] *PF* zn. *vorm*
 'ong: [ʔ·oŋ] *PF* ww. *bloeien*
 'ongokx: [ʔ·o.ŋ·ok'] *PF* wwn. *geboren worden* (sam. van 'ong *ontvrouwen* en *nokx baren*)
 'ongop: [ʔo.ŋ·op'] *PF* wwo. *ontwerpen* (sam. van 'on *vorm* en *ngop creëren*)
 'ongopyu: [ʔo.ŋop.ju] *PF* zn. *ontwerper* (afgeleid van 'ongop *ontwerp*)
 'opin: [ʔo.pin] *PF* zn. *kleur*
 'opinsung: [ʔo.pin.s·uŋ] *PF* wwo. *kleuren, inkleuren* (sam. van 'opin *kleur* en *sung toevoegen*)

A

a: [a] *PF, LN* part. *bepaling attributieve markeerder*
 afpawng: [a.'fpawŋ] *PF* zn. *rouw*
 afpawng si: [a.'fpawŋ s·i] *PF* wwn. *rouwen* (afgeleid van *afpawng rouw*)
 aho: [a.'ho] *PF* wwn. *bidden*
 akrrmaw: [a.'kr.maw] *PF* vw. *na (tijd)* allomorf van *mawkra* (sam. van *krr tijd* en *maw na*)
 akrta: [a.'kr.ta] *PF* vw. *sinds (tijd)* allomorf van *takrra* (sam. van *krr tijd* en *ta van*)
 akum: [a.'kum] *PF* vw. *dat (als een resultaat)* (afgeleid van *kum resultaat*) deze vorm volgt het resultaat, dus: 'Poe yawne slolu oer akum, niŋtxan lu sevin' (*Ze was zo mooi dat ik verliefd op haar werd.*); see also 'kuma'
 alaksi: [a.'lak.si] *PF* bn. *klaar*
 alim: [a.'lm] *PF* bw. *ver weg, op een afstand* (afgeleid van *lim ver, ver zijn*)
 alo: [a.'lo] *PF* zn. *tijd, beurt, een van een herhalende actie*
 alu: [a.'lu] *PF* vw. *dat is, met andere woorden* (afgeleid van *a bepaling attributieve markeerder* en *lu zijn*) (Gebruikt voor bijstellingen)
 alunta: [a.'lun.ta] *PF* vw. *vanwege, omdat*
 am'a: [am.'ʔa] *PF* zn. *twijfel*
 am'ake: [am.'ʔa.kɛ] *PF* bn. *zeker, overtuigd* (sam. van *am'a twijfel* en *ke niet*)

'opinvultsyip: [ʔo.pin.vul.tʂjip'] *PF* zn. *(was)krijtje* (sam. van 'opin *kleur* en *vultsyip stok*)
 'ora: [ʔo.ra] *PF* zn. *meer*
 'oratsyip: [ʔo.ra.tʂjip'] *PF* zn. *plas, poel* (afgeleid van 'ora *meer*)
 'otxang: [ʔo.'t'aŋ] *PF* zn. *muziekinstrument (algemene term)*
 'rrko: [ʔ·r.k·o] *PF* wwn. *rollen*
 'rrpxom: [ʔr.p'om] *PF* zn. *donder, onweer*
 'u: [ʔu] *PF* zn. *ding (object, feit)*
 'ul: [ʔ·ul] *PF* wwn. *verhogen, vermeerderen*
 'umtsa: [ʔum.tsa] *PF* zn. *medicijn*
 'uo: [ʔu.o] *PF* vn. *iets*
 'upe: [ʔu.pɛ] *PF* vvn. *welk (ding)* (sam. van 'u *ding* en *pe vvn. markeerder*)
 'upxare: [ʔu.'p'a.rɛ] *PF* zn. *boodschap, bericht*
 'ur: [ʔur] *PF* zn. *zicht, uitzicht, aangezicht*

am'aluke: [am.'ʔa.lu.kɛ] *PF* bw. *zonder twijfel* (afgeleid van *am'ake verzekerd*)
 apxa: [a.'p'a] *PF* bn. *groot nvm.*
 asim: [a.'sim] *PF* bw. *nabij* (afgeleid van *sim dichtbij*)
 atan: [a.'tan] *JC* zn. *licht*
 atanvi: [a.'tan.vi] *PF* zn. *lichtstraal* (afgeleid van *atan licht*)
 atanzaw: [a.'tan.zaw] *PF* zn. *gevorkte bliksem* (afgeleid van *atan licht* en *swizaw pijl*)
 atxar: [a.'t'ar] *PF* bn. *geur van levende dieren, zoals bij een drinkgebied*
 atxkxe: [at'.k'ɛ] *PF* zn. *land*
 atxkxerel: [at'.k'ɛ.rɛl] *PF* zn. *(land)kaart* (sam. van *atxkxe land* en *rel afbeelding*)
 au: [a.'u] *JC* zn. *trommel (gemaakt van huiden)*
 au: [a.'u] *LA* tw. *uitroep van ontsteltenis*
 aungia: [a.'u.ŋi.a] *PF* zn. *voorteken, omen*
 awnga: [aw.'ŋa] *PF* vn. *wij* (afgeleid van *ayo- eng wij*)
 ayfo: [aj.'fo] or [aj.fo] *PF* vn. *zij* (afgeleid van *po hij, zij*)
 aylaru: [aj.'la.ru] *PF* vn. *naar de anderen* (samentrekking van *ay+lahe-ru*)
 aynga: [aj.'ŋa] *PF* vn. *jullie allen, jullie* (afgeleid van *nga jij*)

ayoe: [aj.'o.ɛ] *PF vn. wij (exclusief) (afgeleid van oe ik)*
ayoeng: [aj.'wɛŋ] *PF vn. wij, ons (inclusief) (afgeleid van oe ik) (ayoenga– basis voor ach-*

tervoegsels)
ayu: [a.'ju] *PF zn. dingen (afgeleid van 'u ding) (nooit meervoud u)*

E

eampin: [ʼɛ.am.pin] *PF zn. blauw, groen (afgeleid van ean blauw, groen)*
ean: [ʼɛ.an] *PF bn. blauw, groen*
ekxan: [ɛ.'k'an] *PF zn. barricade, obstakel*
ekxan si: [ɛ.'k'an s-i] *PF wwn. buitensluiten, er uit houden (afgeleid van ekxan barricade, ob-*
structie)
ekxtxu: [ɛk'.t'u] *PF bn. ruw*
eltu: [ʼɛl.tu] *PF zn. brein*
eltu lefngap: [ʼɛl.tu ɛ.'fŋapʷ] *PF zn. computer (sam. van eltu brein en lefngap metalen)*
eltur t̄itxen si: [ʼɛl.tur t̄i.'t'ɛn s-i] *PF wwn. inte-*
ressant of intrigerend zijn (afgeleid van eltu-r brein (datief) en t̄itxen wakker-zijn)
eltu si: [ʼɛl.tu s-i] *PF wwn. luisteren (afgeleid van eltu hersen)*
emkä: [ɛm.'k'æ] *PF wwo. oversteken, kruisen (afgeleid van emza'u halen, overwinnen en kä gaan)*
emrey: [ɛm.'r'ɛj] *PF wwn. overleven*
emza'u: [ɛm.'z'a.ʔ.u] *PF wwo. halen (bv. een test) (sam. van za'u over)*
eo–: [ʼɛ.o] *PF adp. voor (plaats)*

eoli'uvi: [ʼɛ.o.li.ʔu.vi] *PF zn. prefix (afgeleid van eo– voor en li'u woord)*
ep'ang: [ɛp.'ʔaŋ] *PF bn. complex, ingewikkeld*
epxang: [ɛ.'p'aŋ] *PF zn. stenen pot die een kleine giftige spinachtige bevat*
etr̄ip: [ʼɛt.r̄ipʷ] *PF bn. gunstig, voorspoedig*
ewktswo: [ʼɛwk.t̄swo] *PF zn. smaak (zintuig) (afgeleid van ewku proeven)*
ewku: [ʼɛw.k.u] *PF wwo. proeven (niet doel-*
bewust)
eyawr: [ɛ.'jawr] *PF bn. juist, correct*
eyawrfya: [ɛ.'jawr.fya] *PF zn. juiste manier (om iets te doen), correcte pad (afgeleid van eyawr juist, correct en fya'o pad, wijze, manier)*
eyk: [ɛ.jkʷ] *JC,PF wwo. leiden*
eyktan: [ɛ.jk.tan] *JC zn. leider (afgeleid van eyk leiden)*
eyktanay: [ɛ.jk.ta.'naɲ] *JC,PF zn. onderbaas, één stap onder leider (afgeleid van eyktan leider)*
eykyu: [ɛ.jk.ju] *PF zn. leider (tijdelijk, b.v. van een kleine groep als een jacht-groep) (afgeleid van eyk leiden)*

F

fa–: [fa] *PF adp. met behulp van, door middel van*
fahew: [fa.'hɛw] *PF zn. geur*
faoi: [ʼfa.o.i] *PF bn. glad*
fayluta: [fa.j.'lu.ta] *PF zn. deze woorden (samentrekking van fay+li'u–t a, patientief.)*
fäkä: [fæ.'k'æ] *PF wwn. omhoog gaan (sam. van fäpa top en kä gaan)*
fäpa: [ʼfæ.pa] *PF zn. top, bovenkant*
fäza'u: [fæ.'z'a.ʔ.u] *PF wwn. omhoog komen (sam. van fäpa top en za'u komen)*
fe': [fɛʔ] *PF bn. slecht nvm.*
fe'lup: [ʼfɛ.lupʷ] *PF bn. goedkoop, smakeloos (sam. van fe' slecht en lupra stijl)*
fe'ran: [ʼfɛʔ.ran] *PF zn. beschadigde natu-*
ur/basis, iets dat slecht ontvangen wordt of be-
schadigd (sam. van fe' slecht en ran natuur,

essentie)
fe'ranvi: [ʼfɛʔ.ran.vi] *PF zn. blaam, misvorming, vlek (afgeleid van fe'ran beschadigde natuur)*
fe'ul: [ʼfɛ.ʔ.ul] *PF wwn. verslechteren, slechter worden (sam. van fe' slecht en 'ul vermeerderen)*
fekem: [ʼfɛ.kɛm] *PF zn. ongeluk (sam. van fe' slecht en kem actie)*
fekum: [ʼfɛ.kum] *PF zn. nadeel, bezwaar, keerzijde (sam. van fe' slecht en kum resultaat)*
fekumnga': [ʼfɛ.kum.ŋaʔ] *PF bn. nadelig (afgeleid van fekum nadeel, bezwaar, keerzijde)*
few–: [fɛw] *PF adp. tegenover, mikkend op de overkant van*
fewi: [ʼfɛ.w.i] *PF wwo. (op)jagen*

- fewtusok:** [fɛw.tu.sok¹] *PF* bn. tegenover, aan de overkant (afgeleid van **few**– tegenover)(In spreektaal, fewtsok (few.t̂sok))
- fi'u:** [fi.'ʔu] *PF* avn. dit (ding) (afgeleid van 'u ding)
- fi'fya:** [fi.'fja] *PF* bw. op deze manier, zoals dit (afgeleid van **fya'o** pad)
- fikem:** [fi.'kɛm] *PF* avn. dit, deze (actie) (afgeleid van **kem** actie, daad)
- fipo:** [fɪ.po] *PF* avn. dit, deze (persoon of ding) (afgeleid van **po** hij, zij)
- fi'rr:** [fi.'tɾ] *PF* bw. vandaag (afgeleid van **trr** dag)
- fitsap:** [fi.'tsap¹] *PF* bw. elkaar (sam. van **fipo** deze (persoon) en **tsapo** die (persoon))
- fitseng(e):** [fi.'tɕɛŋ(ɛ)] *PF* bw., zn. hier, deze plaats (afgeleid van **tseng** plaats)
- fitxan:** [fi.'t'an] *PF* bw. zo (veel) (afgeleid van **txan** dit)
- fitxon:** [fi.'t'on] *PF* bw., zn. vannacht (afgeleid van **txon** nacht)
- fkān:** [fk'an] *PF* wwn. zich voelen als
- fkārut:** [fk'a.rut¹] *PF* ww. pellen
- fkay:** [fkaj] *PF* bn. hatelijk
- fkew:** [fkɛw] *PF* bn. machtig
- fkēyotok:** [fkej.t.ok¹] *PF* wwo. bestaan (afgeleid van **kifkeyti tok** in de wereld zijn)
- fkīp–:** [fkɪp¹] *PF* adp. boven tussen
- fkō:** [fko] *PF* vn. een, men (ongespecificeerd onderwerp)
- fkxake:** [fk'x.a.k.ɛ] *PF* ww. jeuken
- fkxara:** [fk'x.a.ra] *PF* zn. stress (mentaal of emotioneel gevoel)
- fkxaranga':** [fk'x.a.ra.ŋaʔ] *PF* bn. stressvol (afgeleid van **fkxara** stress)
- fkxen:** [fk'xɛn] *PF* zn. groente (eten)
- fkxile:** [fk'x.i.lɛ] *PF* zn. halsketting
- flawkx:** [flawk¹] *PF* zn. leer, leder
- flawm:** [flawm] *PF* zn. wang
- flä:** [fl.æ] *PF* wwn. slagen
- flew:** [flɛw] *PF* zn. keel
- fli:** [flɪ] *PF* bn. dun nvm.
- flinutx:** [flɪ.'nut¹] *PF* zn. dikte (sam. van **fli** dun en **nutx** dik)
- flrr:** [flɾ] *PF* bn. vriendelijk, mild, teder (mensen of dingen)
- fmal:** [fm'al] *PF* wwo. volhouden
- fmawn:** [fmawn] *PF* zn. nieuws, iets om te melden
- fmawnta:** [fmawnta] *PF* zn. dat nieuws (samentrekking van **fmawn**–it a)
- fmetok:** [fɛm.ɛ.t.ok¹] *PF* wwo. testen
- fmi:** [fm.i] *PF* wwo. proberen (met de subjonctief)
- fmokx:** [fmok¹] *PF* zn. jalouzie, nijd
- fnan:** [fn'an] *PF* wwo. goed zijn in
- fnawe':** [fna.'wɛʔ] *PF* bn. laf
- fnawe'tu:** [fna.'wɛʔ.tu] *PF* zn. lafaard (afgeleid van **fnawe'** laf)
- fnel:** [fnɛl] *PF* zn. soort, type
- fnelan:** [fnɛ.lan] *PF* zn. man (afgeleid van **fnel** soort, type)
- fnēle:** [fnɛ.lɛ] *PF* zn. vrouw (afgeleid van **fnel** soort, type)
- fnēpe:** [fnɛ.pɛ] *PF* vvn. welk soort allomorf van **pefnel**
- fnetxum:** [fnɛ.'t'um] *PF* zn. allergen (afgeleid van **txum** vergif)
- fngap:** [fnjap¹] *PF* zn. metaal
- fnḡä':** [fn.æʔ] *PF* wwn. zich ontlasten (Op Aarde: naar het toilet gaan)
- fnḡä'tseng:** [fn.æʔ.tɕɛŋ] *PF* zn. toilet (op Aarde) (sam. van **fnḡä'** zich ontlasten en **tseng** plaats)
- fnḡo':** [fn.ɔʔ] *PF* wwo. vereisen, nodig hebben
- fnu:** [fn.u] *PF* wwn. wees stil, stil zijn
- fo:** [fo] *PF* vn. zij (afgeleid van **ay+** (meer-voudsvoorvoegsel, vervalt door lenitie) en **po** hij, zij)
- fpak:** [fp.ak¹] *PF* ww. actie uitstellen, wachten
- fpē':** [fp.ɛʔ] *PF* wwo. zenden, sturen
- fpēio:** [fpɛ.'i.o] *PF* zn. uitdaging (ceremonieel)
- fpī+:** [fpi] *PF* adp. in het belang van, voor het nut van
- fpil:** [fp.il] *PF* wwo. denken
- fpilfya:** [fpil.fja] *PF* zn. gedachtenpatroon, manier van denken (sam. van **fpil** denken en **fya'o** manier)
- fpom:** [fpom] *PF* zn. vrede, geluk
- fpomron:** [fpom.'ron] *PF* zn. gezondheid of welzijn (mentaal) (afgeleid van **fpom** welzijn en **ronsem** gedachten) avm.
- fpomronga':** [fpom.'ro.ŋaʔ] *PF* bn. gezond (mentaal) (sam. van **fpom** welzijn, vrede, geluk en **ronsem** gedachten) nvm.
- fpomtokx:** [fpom.'tok¹] *PF* zn. gezondheid (fysiek) (sam. van **fpom** welzijn en **tokx** lichaam) avm.

- fpomtøkxnga'**: [fpom.'tok'.ŋaʔ] *PF* bn. *gezond* (*fysiek*) (sam. van **fpom** *welzijn, vrede, geluk* en **tokx** *lichaam*) nvm.
- fpxäkìm**: [f'p'·æ.k·im] *PF* wwn. *binnenkomen*
- fra'u**: [f'ra.ʔu] *PF* zn. *alles* (afgeleid van 'u *ding*)
- fracya**: [f'ra.fja] *PF* bw. *op elke manier* (sam. van **fra'u** *alles* en **fya'o** *manier*)
- frakrr**: [f'ra.kr] *PF* bw. *altijd* (afgeleid van **krr** *tijd*)
- fralo**: [f'ra.lo] *PF* bw. *elke keer, elke tijd* (afgeleid van **alo** *tijd, beurt*)
- frapo**: [f'ra.po] *PF* zn. *iedereen* (afgeleid van **po** *hij/zij*)
- frato**: [f'ra.to] *PF* part. *overtreffende trap* markeerder *dan alles*
- fratrr**: [f'ra.'tr] *PF* bw. *dagelijks, elke dag* (afgeleid van **trr** *dag*)
- fratseng**: [f'ra.tʂɛŋ] *PF* bw. *overal* (afgeleid van **tseng** *plaats*)
- fratxon**: [f'ra.'t'on] *PF* bw. *elke nacht* (afgeleid van **txon** *nacht*)
- frawzo**: [f'raw.'zo] *PF* tw. *alles is goed* (afgeleid van **fra'u** *alles* en **zo** *goed zijn*)
- frìp**: [fr·ipʔ] *PF* wwo. *bijten*
- frrfen**: [f'f.r.f·ɛn] *PF* wwo. *bezoeken*
- frrtu**: [f'f.r.tu] *PF* zn. *gast, bezoeker*
- fta**: [fta] *PF* zn. *knoop*
- ftang**: [ft·aŋ] *PF* wwmn. *stoppen*
- fta si**: [fta s·i] *PF* wwn. *knopen, een knoop maken* (afgeleid van **fta** *knoop*)
- ftawnemkrr**: [ftaw.'nɛm.kr] *PF* zn. *verleden* (sam. van **ft«awn»em** *voorbij gaan* en **krr** *tijd*)
- ftär**: [ftær] *PF* bn. *links* (*niet rechts*)
- ftärpa**: [ftær.pa] *PF* zn. *linkerkant* (sam. van **ftär** *links* en **pa'o** *kant*)
- fte**: [ftɛ] *PF* vw. *zodat* (met de subjunctieve wijs in de afhankelijke clause)
- fteke**: [f'tɛ.kɛ] *PF* vw. *zodat niet* (sam. van **fte** *zodat* en **ke** *niet*) (met subjunctief werkwoord in de afhankelijke zinsdeel)
- fthem**: [ft·ɛm] *PF* wwo. (*iets*) *passeren*
- ftia**: [ft·i.'a] *PF* wwo. *studeren*
- ftu-**: [ftu] *PF* adp. *vanuit* (*richting*)
- ftue**: [f'tu.ɛ] *PF* bn. *makkelijk, simpel*
- ftumfa-**: [ftum.fa] *PF* adp. *vanuit, vanuit de binnenkant van* (afgeleid van **mifa** *binnen*)
- ftxavang**: [f't'a.vaŋ] *PF* bn. *hartstochtelijk*
- ftxey**: [ft'·ɛj] *PF* wwo. *kiezen*
- ftxey**: [ft'ɛj] *PF* vw. *weder, of*
- ftxì**: [ft'ì] *PF* zn. *tong*
- ftxìlor**: [ft'ì.'lof] *PF* bn. *lekker, goed smakend* (sam. van **ftxì** *tong* en **lor** *mooi*)
- ftxìvã'**: [ft'ì.'væʔ] *PF* bn. *vies, slecht smakend* (sam. van **ftxì** *tong* en **vã'** *vervoelend*)
- ftxoä**: [ft'o.'zæ] *PF* zn. *feestdag, blijde gebeurtenis*
- ftxoä si**: [ft'o.'zæ s·i] *PF* wwn. *vieren* (afgeleid van **ftxoä** *viering, feest*)
- ftxulì'u**: [ft'·u.'li.ʔu] *PF* wwn. *oreren, een toespraak houden* (sam. van **täftxu** *weven* en **li'u** *woord*)
- ftxulì'uyu**: [ft'·u.'li.ʔu.ju] *PF* zn. *orator, (publieke) spreker* (afgeleid van **ftxulì'u** *oreren, toespraak houden*)
- fu**: [fu] *PF* vw. *of*
- fuke**: [fu.'kɛ] *PF* vw. *of niet* (sam. van **fu** *of* en **ke** *niet*)
- fula**: [fu.la] *PF* vn., sbd. *dat* (sam. van **fi'ul** *dit* (*agentief*) en **a** *bepaling* *attributieve markeerder*)
- furia**: [fu.ri.a] *PF* vn., sbd. *dat* (sam. van **fi'uri** *dit* (*topicaal*) en **a** *bepaling* *attributieve markeerder*)
- futa**: [fu.ta] *PF* vn., sbd. *dat* (sam. van **fi'u-t** *dit* (*patientief*) en **a** *bepaling* *attributieve markeerder*)
- fwa**: [fwa] *PF* vn., sbd. *dat* (*gesubordineerd zinsdeel markeerder*) (sam. van **fi'u** *dit* (*subjectief*) en **a** *bepaling* *attributieve markeerder*)
- fwang**: [fwaŋ] *PF* bn. *hartig, umami, rijk van smaak*
- fwefwi**: [fw·ɛ.fw·i] *PF* wwn. *fluiten*
- fwel**: [fwɛl] *PF* bn. *kapot*
- fwem**: [fwɛm] *PF* bn. *stomp* (*punt*)
- fwep**: [fwɛpʔ] *PF* zn. *stof* (*op een opperolak*)
- fwew**: [fw·ɛw] *PF* wwo. *zoeken*
- fwì**: [fw·i] *PF* wwn. *uitglijden, glijden*
- fwìng**: [fwìŋ] *PF* zn. *vernedering, verlegenheid, gezichtsverlies*
- fwìng si**: [fwìŋ s·i] *PF* wwn. *vernederen* (afgeleid van **fwìng** *vernedering*)
- fwopx**: [fwopʔ] *PF* zn. *stof* (*in de lucht*) (afgeleid van **fwep** *stof* en **pìwopx** *wolk*)
- fya'o**: [f'ja.ʔo] *PF* zn. *pad, wijze, manier*
- fyalì'u**: [f'ja.li.ʔu] *PF* zn. *bijwoord* (sam. van **fya'o** *pad, manier* en **li'u** *woord*)

fyān: [fjān] *PF* zn. *constructie bedoeld om iets schoon en van de grond te houden*

fyānyì: [fjān.jì] *PF* zn. *rek, plank (sam. van fyān constructie bedoeld om iets schoon en van de grond te houden en yì plank, trede, rand, ni-veau)*

fyānyo: [fjān.jo] *PF* zn. *tafel, verhoogd werkblad (sam. van fyān constructie bedoeld om iets schoon en van de grond te houden en yo oppervlak)* Noot: in spreektaal kan **yo** gebruikt worden i.p.v. **fyānyo**.

fyāpe: [fjā.pɛ] *PF* vvn. *hoe allomorf van pefya*

fyāwìntxu: [fjā.w.m.'t'u] *PF* wwn. *leiden (met het geleide in datief)* (sam. van **fyā'o pad** en **wìntxu laten zien**)

fyāwìntxuyu: [fjā.w.m.'t'u.ju] *PF* zn. *gids (persoon)* (afgeleid van **fyāwìntxu leiden**)

H

hā: [hā] *PF* bw. *dus, in dat geval*

hā': [hā.ʔ] *PF* wwn. *passen, aanvullen, verbeteren*

hā'ngir: [hā.ʔ.'ŋir] *PF* zn. *middag*

hafyon: [hā.'fjon] *PF* zn. *wijsheid*

hafyonga': [hā.'fjo.ŋa.ʔ] *PF* bn. *wijs* (afgeleid van **hafyon wijsheid**) nvm.

hahaw: [hā.h.a.h.aw] *PF* wwn. *slapen*

ham: [ham] *PF* bn. *vorig(e)*

hamalo: [hā.'ma.lo] *PF* bw. *vorige keer* (sam. van **ham vorig(e)** en **alo tijd**)

han: [h.an] *PF* wwo. *verliezen*

hangham: [hā.ŋ.h.am] *PF* wwn. *lachen*

hangvur: [hā.ŋ.vuɾ] *PF* zn. *grapje, leuk verhaal* (sam. van **hangham lachen** en **vur verhaal**)

hapxi: [hā.'p'xi] *PF* zn. *deel*

hapxìtu: [hā.'p'xi.tu] *PF* zn. *lid* (afgeleid van **hapxi onderdeel**)

hasey: [hā.'sɛj] *PF* bn. *klaar, gedaan*

hasey si: [hā.'sɛj 's.i] *PF* wwn. *volbrengen, tot een eind brengen* (afgeleid van **hasey gedaan, beëindigd**)

hawl: [h.awl] *PF* wwo. *voorbereiden*

hawmpam: [hāw.m.pam] *PF* zn. *lawaai, een excessief, onnodig, ongepast, onverwachts of ontstellend geluid* (afgeleid van **hawng overloed** en **pam geluid**)

hawng: [hāwŋ] *PF* zn. *overloed*

fyel: [fy.ɛl] *PF* wwo. *verzegelen, ondoordringbaar maken*

fyep: [fj.ɛp'] *PF* wwo. *vasthouden, in de hand houden, vastgrijpen*

fyeyn: [fjɛjɪn] *PF* bn. *rijp, volwassen*

fyeyntu: [fjɛjɪn.tu] *PF* zn. *volwassen persoon* (afgeleid van **fyeyn rijp, volgroeid**)

fyin: [fjin] *PF* bn. *simpel, eenvoudig*

fyinep'ang: [fjin.ɛp.'ʔaŋ] *PF* zn. *graad van complexiteit* (sam. van **fyin simpel** en **ep'ang complex**)

fyinep'angpe: [fjin.ɛp.'ʔaŋ.pɛ] *PF* vvn. *hoe complex?* (afgeleid van **fyinep'ang graad van complexiteit**) (allomorf van **pefyin-ep'ang**)

fyole: [fjo.lɛ] *PF* bn. *subliem, voorbij perfectie*

fyolup: [fjo.lup'] *PF* bn. *subliem in stijl, exquisite* (sam. van **fyole subliem** en **lupra stijl**)

hawngkrr: [hāwŋ.kɾ] *PF* bw. *laat* (sam. van **hawng overloedig** en **krr tijd**)

hawntsyokx: [hāwŋ.'tsjok'] *PF* zn. *handschoen* (sam. van **hawnu bescherm** en **tsyokx hand**)

hawnu: [hā.w.n.u] *PF* wwo. *beschermen*

hawnven: [hāwŋ.'vɛn] *PF* zn. *schoen* (sam. van **hawnu beschermen** en **venu voet**)

hawre': [hāw.'rɛ.ʔ] *PF* zn. *hoed* (sam. van **hawnu bescherm** en **re'o hoofd**)

hawtsyìp: [hāw.'tsjip'] *PF* zn. *tukje, kort slaapje* (afgeleid van **hahaw slaap**)

hay: [hāj] *PF* bn. *volgend(e)*

hayalo: [hā.'ja.lo] *PF* bw. *volgende keer* (sam. van **hay volgend(e)** en **alo tijd**)

hän: [hæn] *PF* zn. *net, web*

hefi: [h.ɛ.f.i] *PF* wwo. *ruiken (niet doelbewust)*

hefitswo: [h.ɛ.f.i.'tswo] *PF* zn. *reuk (zintuig)* (afgeleid van **hefi ruiken**)

hek: [h.ɛ.k'] *PF* wwn. *benieuwd zijn, vreemd, onverwacht*

hena: [h.ɛ.n.a] *PF* wwo. *dragen*

hermeyp: [hɛɾ.'mɛjp'] *PF* zn. *sneeuwvui* (afgeleid van **herwì sneeuw** en **meyp zwak**)

hertxayo: [hɛɾ.t'a.jo] *PF* zn. *sneeuwveld* (afgeleid van **herwì sneeuw** en **txayo veld**)

herwì: [hɛɾ.wi] *PF* zn. *sneeuw*

herwìva: [hɛɾ.wi.va] *PF* zn. *sneeuwvlok* (afgeleid van **herwì sneeuw** en **ìlva vlok**)

hewne: [ˈhɛw.nɛ] *PF* bn. *zacht (ding)*
heyn: [h.ɛjn] *PF* wwn. *zitten*
heyr: [hɛjr] *PF* zn. *borstkas*
hifwo: [ˈh.i.fw.ɔ] *PF* wwn. *vluchten, ontsnappen*
hipx: [hipˈ] *PF* wwo. *controleren*
hiup: [ˈhi.upˈ] *PF* wwn., wwo. *spugen, uitspu-
gen*
hiyik: [ˈhi.jikˈ] *PF* bn. *grappig, vreemd*
hi'ang: [ˈhi.ʔaŋ] *PF* zn. *insect (sam. van hi'i kle-
in en ioang dier)*
hi'i: [ˈhi.ʔi] *PF* bn. *klein (in grootte)*
hikrr: [ˈhi.kɾ] *PF* zn. *seconde, korte tijd (sam.
van hi'i klein en krr tijd)*
him: [him] *PF* bn. *klein (hoeveelheid)*
himpxi: [him.pˈi] *PF* zn. *minderheid, minste,
klein deel*
hìmtxampe: [him.t'am.pɛ] *PF* vvn. *hoeveel*
allomorf van **pìmtxan**
hìmtxan: [him.t'an] *PF* zn. *aantal (sam. van
hìm klein en txan veel)*
hìmtxew: [him.t'ɛw] *PF* zn. *minimum (sam.
van hìm klein en txew limiet)*
hìmtxewvay: [him.t'ɛw.vaj] *PF* bw. *minimaal*
(afgeleid van **hìmtxew** *minimum*)

I

i'en: [iʔ.ɛn] *JC* zn. *snaarinstrument*
ikut: [i.kutˈ] *PF* zn. *grote stamper (maal-
gereedschap); vrees-stamp-paal*
il: [i.l] *PF* wwn. *buigen*
inan: [i.n'an] *PF* wwo. *lezen (b.v. het bos), ken-
nis vergaren via de zintuigen (klemtoon komt
op eerste lettergreep bij gebruik van tus-
senvoegsel)*
inanfya: [i.nan.fja] *PF* zn. *zintuig (sam. van
inan lezen, kennis vergaren via zintuiglijke in-
voer en fya'o wijze, manier)*
ingyen: [iŋ.jɛn] *PF* zn. *gevoel van mysterie of
verwarring*
ingyenga': [iŋ.jɛ.ŋaʔ] *PF* bn. *mysterieus (afge-
leid van ingyen gevoel van mysterie)*

hìno: [hi.'no] *PF* bn. *fijn, precies, gedetailleerd
(van dingen)*
hìpey: [ˈhi.p.ɛj] *PF* wwn. *aarzelen, voor een kor-
te tijd terughouden (afgeleid van hi'i klein en
pey wachten)*
hìtxoa: [hi.t'o.a] *PF* tw. *sorry, vergeef me (afge-
leid van hi'i klein en txoa vergeving)*
hoan: [ˈho.an] *PF* zn. *comfort*
hoet: [ˈho.ɛtˈ] *PF* bn. *wijds, uitgebreid*
hol: [hol] *PF* bn. *weinig*
holpxay: [hol.p'aj] *PF* zn. *hoeveelheid (sam.
van hol weinig en pxay veel)*
holpxaype: [hol.p'aj.pɛ] *PF* vvn. *hoeveel (sam.
van holpxay aantal en pe hoe)*
hona: [ˈho.na] *PF* bn. *schattig, leuk*
hrrap: [ˈhr.apˈ] *PF* zn. *gevaar*
hu-: [hu] *PF* adp. *met*
hufwa: [hu.'fwa] *PF* vw. *althoewel*
hufwe: [hu.'fwɛ] *PF* zn. *wind*
hufwetsyip: [hu.'fwɛ.tsjipˈ] *PF* zn. *bries, windje
(afgeleid van hufwe wind)*
hultstxem: [h.ul.'tst'ɛm] *PF* wwo. *hinderen*
hum: [h.um] *PF* wwn. *weggaan*
huru: [ˈhu.ru] *PF* zn. *pan, ketel*

ingyentsim: [iŋ.jɛn.tsim] *PF* zn. *mysterie, raad-
sel (sam. van ingyen gevoel van mysterie en
tsim bron)*
ingyentsyip: [iŋ.jɛn.tsjipˈ] *PF* zn. *truuk,
kunstje, vingerolugheid (afgeleid van ingy-
en gevoel van mysterie)*
io-: [i.o] *PF* adp. *boven, over*
ioang: [i.'o.aŋ] *PF* zn. *dier, beest*
ioi: [i.'o.i] *PF* zn. *versiering of ceremonieel sieraad*
ioi si: [i.'o.i s.i] *PF* wwn. *verfraaien (afgeleid
van ioi sieraad)*
ionar: [i.o.naɾ] *PF* zn. *harprijder oogkleppen*
irayo: [i.'ra.jo] *JC* zn., tw. *bedankt, dank je*
irayo si: [i.'ra.jo 's.i] *PF* wwn. *bedanken, dank
geven (afgeleid van irayo dank)*

K

- ka-**: [ka] *PF* adp. *overheen, volledig bedekkend*
- kakpam**: [kak. 'pam] *PF* bn. *doof* (afgeleid van **pam** *geluid*)
- kakrel**: [kak. 'rɛl] *PF* bn. *blind* (afgeleid van **rel** *afbeelding, plaatje*)
- kalin**: [ka. 'lin] *PF* bn. *zoet* (*smaak*)
- kaltxi**: [kal. 't'i] *PF* tw. *hallo*
- kaltxi si**: [kal. 't'i 's-i] *PF* wwn. *groeten, hallo zeggen* (afgeleid van **kaltxi** *hallo*)
- kam-**: [kam] *PF* adp. *geleden*
- kame**: ['k.a.m.ɛ] *PF* wwo. (*in*)*zien*
- kan**: [k.an] *PF* wwo., wwo. *doelen op, bedoelen; richten, een wapen of object op een doel richten*
- kan'in**: ['k.an.ʔ.m] *PF* wwo. *focussen op, specialiseren in, geïnteresseerd zijn in* (sam. van **kan** *richten* en **'in** *bezig zijn*)
- kanfpil**: ['k.an.fp.il] *PF* wwn. *concentreren, de aandacht focussen* (sam. van **kan** *richten* en **fpil** *denken*)
- kangay**: [ka. 'ŋaj] *PF* bn. *geldig* (verwant aan **ngay** *waar*)
- kangay si**: [ka. 'ŋaj 's-i] *PF* wwn. *valideren, bevestigen* (afgeleid van **kangay** *valide, waar*)
- kanom**: ['k.a.n.om] *PF* wwo. *krijgen, verschaffen*
- kanu**: ['ka.nu] *PF* bn. *slim, intelligent* (van een *persoon*) *ofp.*
- kar**: [k.ar] *PF* wwo. *leren, doceren*
- karyu**: ['ka.r.ju] *PF* zn. *leraar* (afgeleid van **kar** *teach*)
- karyunay**: [ka.r.ju.'na.j] *PF* zn. *leraar in opleiding* (afgeleid van **karyu** *leraar*)
- kato**: ['ka.to] *PF* zn. *ritme*
- kavuk**: [ka. 'vuk⁷] *PF* zn. *verraad*
- kavuk si**: [ka. 'vuk⁷ 's-i] *PF* wwn. *verraden* (afgeleid van **kavuk** *verraad*)
- kaw'it**: [kaw. 'ʔit⁷] *PF* bn. *helemaal niet, geen beetje* (gebruikt met **ke**; zie **ke kaw'it** *helemaal niet in uitdrukkingen*) (sam. van **ke 'aw** *niet een* en **'it** *beetje*)
- kawkrr**: ['kaw.kɾ] *PF* bw. *nooit* (sam. van **ke 'aw** *niet een* en **krr** *tijd*)
- kawkxan**: [kaw. 'k'an] *PF* bn. *vrij, niet geblokkeerd, onbelemmerd* (sam. van **ke 'aw** *niet een* en **ekxan** *barricade, obstakel*)
- kawl**: [kawl] *PF* bw. *hard, ijverig*
- kawng**: [kawŋ] *PF* bn. *slecht*
- kawnglan**: ['kawŋ.lan] *PF* bn. *met slechte intenties* (sam. van **kawng** *slecht* en **txe'lan** *hart*)
- kawngsar**: ['kawŋ.s.ar] *PF* wwo. *uitbuiten*
- kawnomum**: [kaw.'no.mum] *PF* bn. *onbekend* (sam. van **ke** *niet* en **omum** *weten*)
- kawtseng**: ['kaw.tʂɛŋ] *PF* bw. *nergens* (sam. van **ke 'aw** *niet een* en **tseng** *plaats*)
- kawtu**: ['kaw.tu] *PF* vn. *niemand* (sam. van **ke 'aw** *niet een* en **tute** *persoon*)
- kay-**: [ka.j] *PF* adp. *van nu af aan* (*in de toekomst*)
- kaym**: [kajm] *PF* zn. *avond* (*voor schemering, late middag*)
- kä**: [k.æ] *PF* wwn. *gaan*
- kä'ärìp**: [kæ.'ʔ.æ.f.ɪp⁷] *PF* wwo. *duwen* (sam. van **kä** *gaan* en **'ärìp** *verplaatsen*)
- kämäkto**: [kæ.'m.ak.t.o] *PF* ww. *uitrijden* (sam. van **kä** *gaan* en **makto** *rijden*)
- kämunge**: [kæ.'m.u.ŋ.ɛ] *PF* wwo. *nemen* (afgeleid van **munge** *brengen*)
- käpxì**: [kæ.'p'i] *PF* zn. *achterkant* (*deel of sectie*) (sam. van **kä** *ga* en **hapxi** *deel*)
- käsatseng**: [kæ.'sa.tʂɛŋ] *PF* bw. *daar buiten* (sam. van **kä** *ga* en **tseng** *plaats*)
- käsri:n**: [kæ.'sr.m] *PF* wwo. *uitlenen* (*aan iemand*) (afgeleid van **sri:n** *tijdelijk overgeven van de een naar een ander*)
- käteng**: ['k.æ.tɛŋ] *PF* wwn. *samen zijn met*
- ke**: [kɛ] *PF* bw. *niet*
- ke'aw**: [kɛ.'ʔaw] *PF* bn. *verdeeld, uit elkaar gehaald* (sam. van **ke** *niet* en **'aw** *een*)
- ke'u**: ['kɛ.ʔu] *PF* vn. *helemaal niets, helemaal niet* (sam. van **ke** *niet* en **'u** *ding*)
- kea**: ['kɛ.a] *PF* bn. *geen* (*voor zn.*)
- kefpomronga'**: [kɛ.fpom.'ro.ŋaʔ] *PF* bn. *ongezond* (*mentaal*) (sam. van **ke** *niet* en **fpomronga'** *gezond* (*mentaal*)) nvm.
- kefpomtøkxnga'**: [kɛ.fpom.'tok'.ŋaʔ] *PF* bn. *ongezond* (*fysiek*) (sam. van **ke** *niet* en **fpomtøkxnga'** *gezond* (*fysiek*)) nvm.
- keftxo**: [kɛ.'ft'o] *PF* bn., tw. *ongelukkig, van streek, 'Wat erg!'*
- kefyak**: [kɛ.'fjak⁷] *PF,PTT* part. *is het niet?, toch?* (sam. van **ke fya** *niet de manier* en **srak** *vraagmarkeerder*)
- kehe**: ['kɛ.hɛ] *PF* part., tw. *nee*

- kekem:** [ˈkɛ.kɛm] *PF vn., bw. geen actie of activiteit (sam. van ke niet en kem activiteit)*
- kelemweypey:** [kɛ.lɛm.ˈwɛj.pɛj] *PF bn. ongeduldig (afgeleid van ke niet en lemweypey geduldig)*
- kelfpomron:** [kɛl.fpɔm.ˈrɔn] *PF bn. ongezond (mentaal) (sam. van ke niet en lefpomron gezond (mentaal)) avm.*
- kelfpomtokx:** [kɛl.fpɔm.ˈtɔkʰ] *PF bn. ongezond (fysiek) (sam. van ke niet en fpomtokx gezondheid (fysiek)) avm.*
- kelhoan:** [kɛl.ˈho.ɑn] *PF bn. oncomfortabel (afgeleid van hoan comfortabel)*
- kelkin:** [kɛl.ˈkin] *PF bn. onnodig*
- kelku:** [ˈkɛl.ku] *PF zn. thuis, huis*
- kelku si:** [ˈkɛl.ku ˈs-i] *PF wwn. wonen (afgeleid van kelku huis)*
- kelsar:** [kɛl.ˈsɑr] *PF bn. nutteloos (sam. van ke niet en lesar nuttig)*
- keltrrr:** [kɛl.ˈtɾ.tɾ] *PF bn. ongewoon (afgeleid van ke niet en letrrrr gewoon)*
- keltsun:** [kɛl.ˈtsun] *PF bn. onmogelijk (sam. van ke niet en tsun kunnen)*
- kem:** [kɛm] *PF zn. actie, daad*
- kemli'ʉ:** [ˈkɛm.li.ʉ] *PF zn. werkwoord (sam. van kem actie en li'ʉ woord)*
- kemli'uvi:** [ˈkɛm.li.ʉ.vi] *PF zn. tussenvoegsel (afgeleid van kemli'ʉ werkwoord)*
- kempe:** [ˈkɛm.pɛ] *PF vvn. wat, welke (actie) allomorf van pehem (sam. van kem actie, daad)*
- kem si:** [ˈkɛm ˈs-i] *PF wwn. doen (afgeleid van kem actie, daad)*
- kemwiä:** [kɛm.ˈwi.æ] *PF bn. oneerlijk, onjuist, fout, onterecht (sam. van ke niet en muiä eerlijk, goed, terecht)*
- ken'aw:** [kɛn.ˈʔaw] *PF bw. niet alleen (sam. van ke niet en ni'aw alleen)*
- keng:** [kɛŋ] *PF bw. gelijk aan, zoveel als*
- kenong:** [ˈk.ɛ.n.ɔŋ] or [ˈkɛ.n.ɔŋ] *PF wwn. representeren (sam. van ke niet en nong volgen)*
- kenzen:** [kɛn.ˈzɛn] *PF bw. niet noodzakelijk (sam. van ke niet en nizen noodzakelijk)*
- kerusey:** [ˈkɛ.ru.sɛj] *PF bn. dood (sam. van ke niet en r«us»ey levend (deelwoord tussenvoegsel))*
- kesran:** [kɛ.ˈsran] *PF bn. zo-zo, matig (sam. van ke niet en sran ja) (De herkomst van dit woord is niet duidelijk. Misschien was het*
- oorspronkelijk kesrankekehe, letterlijk 'niet ja, niet nee', met betrekking tot of iets goed was gedaan of niet, en gedurende de tijd werd het afgekort tot enkel kesran, en toegepast op alles wat matig was in kwaliteit.)*
- keteng:** [ˈkɛ.tɛŋ] *PF bn. verschillend (sam. van ke niet en teng gelijk)*
- ketsran:** [kɛ.ˈtsran] *PF bn., vw. hoe dan ook (sam. van ke niet en tsranten terzake doende)*
- ketsuktiam:** [kɛ.ˈtsuk.ˈti.ɑm] *PF bn. ontelbaar, oneindig (afgeleid van ketsuk– niet kunnen en tiam tellen)*
- ketsuktswa':** [kɛ.ˈtsuk.ˈtswaʔ] *PF bn. onvergetelijk (afgeleid van ketsuk– niet mogelijk zijn om en tswa' vergeten)*
- ketuwong:** [ˈkɛ.tu.wɔŋ] *PF zn. vreemdeling*
- kew:** [kɛw] *PF get. nul*
- kewan:** [ˈkɛ.wɑn] *PF zn. leeftijd (afgeleid van koak oud en 'ewan jong)*
- kewong:** [ˈkɛ.wɔŋ] *PF bn. vreemd (buitenaards)*
- key:** [kɛj] *PF zn. gezicht*
- keyawr:** [kɛ.ˈjɑwɾ] *PF bn. verkeerd, fout, niet goed (sam. van ke niet en eyawr correct)*
- keye'ung:** [kɛ.ˈjɛ.ʔuŋ] *PF zn. krankzinnigheid*
- keyn:** [k.ɛjn] *PF wwo. neerzetten*
- keyrel:** [ˈkɛj.rɛl] *PF zn. gezichtsuitdrukking (sam. van key gezicht en rel afbeelding)*
- kezemplltxe:** [kɛ.zɛm.pl.ˈt'ɛ] *PF bw. uiteraard, hoeft niet gezegd te worden (samentrekking van ke+zene+pivlltxe)*
- ki:** [ki] *PF vw. maar liever, in plaats van*
- kifkey:** [ki.ˈfkɛj] *PF zn. wereld (fysiek, solide)*
- kilvan:** [kil.ˈvɑn] *PF zn. rivier*
- kin:** [k.in] *PF wwo. nodig hebben*
- kinam:** [ki.ˈnɑm] *PF zn. been*
- kinamtil:** [ki.ˈnɑm.til] *PF zn. knie (sam. van kinam been en til verbinding)*
- kinä:** [ˈki.næ] *PF get. zeven*
- kintrr:** [ˈkin.tɾ] *PF zn. week (afgeleid van kinä zeven en trr dag)*
- kintrram:** [ˈkin.tɾɑm] *PF zn. vorige week (afgeleid van kintrr week)*
- kintrray:** [ˈkin.tɾaj] *PF zn. volgende week (afgeleid van kintrr week)*
- kip-:** [kipʰ] *PF adp. tussen*
- kive:** [ˈki.vɛ] *PF bn. zevende (rangtelwoord) (afgeleid van kinä zeven)*
- kì'ong:** [ki.ˈʔɔŋ] *PF bn. langzaam*

- kim:** [k·im] *PF* wwo. (iets) draaien, laten tollen
Pol rumit kolim Hij draaide de bal
- kimar:** [ki.'maɾ] *PF* bn. van dit seizoen (voeding, groente of dierlijk)
- king:** [kiŋ] *PF* zn. draad
- kite'e:** [ki.te.'ʔe] *PF* zn. dienst
- kite'e si:** [ki.te.'ʔe 's-i] *PF* wwn. bedienen (afgeleid van **kite'e** bediening)
- klfro':** [kl.'fr·oʔ] *PF* wwsn. verantwoordelijk zijn
- klkã:** [kl.'k·æ] *PF* wwn. afdalen, omlaag gaan (sam. van **klpa** bodem en **kã** gaan)
- klkulat:** [kl.'k·u.l.atʔ] *PF* wwo. opgraven
- klkxem:** [kl.'k'·ɛm] *PF* wwn. staan
- klpa:** [kl.'pa] *PF* zn. bodem
- klpã:** [kl.'p·æ] *PF* wwn. landen, de grond bereiken (sam. van **klte** grond en **pãhem** arriveren)
- klpxiltu:** [kl.'p'il.tu] *PF* zn. gebied, territorium
- klrikx:** [kl.'rikʔ] *PF* zn. aardbeving (sam. van **klte** grond en **rikx** bewegen)
- klte:** [kl'.te] *PF* zn. grond
- kltseng:** [kl'.tsɛŋ] *PF* zn. positie (afgeleid van **tseng** plaats)
- kltxay:** [kl'.t'·aj] *PF* wwn. op de grond liggen (sam. van **klte** grond en **txay** plat liggen)
- kltxeykay:** [kl'.t'ej.'k·aj] *PF* wwo. (iets) op de grond leggen / neerleggen (sam. van **klte** grond en **txay** plat leggen) overgangelijke vorm van **kltxay**
- klvawm:** [kl'.vawm] *PF* bn. bruin (grond-donker) (sam. van **klte** grond en **vawm** donker)
- klwo:** [kl'.w·o] *PF* wwn. landen, neerkomen (het proces van) (sam. van **klte** grond en **wo** reiken naar)
- kllyem:** [kl'.j·ɛm] *PF* wwo. begraven (sam. van **klte** grond en **yem** in doen)
- klza'u:** [kl'.z·a.'ʔ·u] *PF* wwn. omlaag komen (sam. van **klte** grond en **za'u** komen)
- ko:** [ko] *PF* part. instemmend
- ko'on:** ['ko.'ʔon] *PF* zn. ring, ovaal, ongeveer ronde gesloten vorm (afgeleid van **koum** rond, gebogen en 'on vorm)
- koak:** ['ko.akʔ] *PF* bn. oud, hoge leeftijd (voor levende dingen)
- koaktan:** ['ko.ak.tan] *PF* zn. oude man (afgeleid van **koak** oud, op leeftijd)
- koakte:** ['ko.ak.te] *PF* zn. oude vrouw (afgeleid van **koak** oud, op leeftijd)
- koaktu:** ['ko.ak.tu] *PF* zn. oud persoon (afgeleid van **koak** oud, op leeftijd)
- kolan:** [ko.'lan] *PF* tw. ik bedoel, eigenlijk (zichzelf corrigerend) (afgeleid van **kan** richten, bedoelen)
- kop:** [kopʔ] *PF* bw. ook, alsmede, tegelijk met
- kop:** [kopʔ] *PF* vw. en ook
- koren:** [ko.'rɛn] *PF* zn. regel, richtlijn
- kosman:** [ko.'sman] *PF* bn. geweldig, fantastisch
- koum:** ['ko.um] *PF* bn. rond, gebogen
- krr:** [kr] *PF* zn. tijd
- krra:** [kr'.a] *PF* vw. wanneer, op de tijd dat (afgeleid van **krr** tijd)
- krrka-:** ['kr'.ka] *PF* adp. tijdens (afgeleid van **krr** tijd)
- krrnekx:** [kr'.n·ɛkʔ] *PF* wwn. tijd verbruiken (sam. van **krr** tijd en **nekx** consumeren)
- krrpe:** ['kr'.pɛ] *PF* vvn. wanneer allomorf van **pehrr** (sam. van **krr** tijd)
- ku'up:** ['ku.'ʔupʔ] *PF* bn. zwaar (fysiek gewicht)
- kulat:** ['k·u.l.atʔ] *PF* wwo. openbaren, voortbrengen (letterlijk, en als metafoor)
- kum:** [kum] *PF* zn. resultaat
- kuma:** ['kum.a] *PF* vw. dat (als een resultaat) (afgeleid van **kum** resultaat) deze vorm komt voor het resultaat, dus: 'Lu poe sevin niftx-an kuma yawne slolu oer' (Ze was zo mooi dat ik verliefd op haar werd.); zie ook 'akum'
- kur:** [k·ur] *PF* wwn. hangen
- kurakx:** [k·u.'ɾ·akʔ] *PF* wwo. uitdrijven
- kurfyan:** ['kur.fjan] *PF* zn. mand of opgehangen rek (sam. van **kur** hangen en **fyan** constructie bedoeld om iets schoon en van de grond te houden)
- kurfyavi:** ['kur.fja.vi] *PF* zn. haak (om iets aan op te hangen) (afgeleid van **kurfyan** mand of opgehangen rek)

Kx

- kxa:** [k'a] *PF* zn. *mond*
- kxakx:** [k'ak'] *PF* wwn. *breken, in twee delen breken*
- kxam:** [k'am] *PF* zn. *midden*
- kxamlä-:** [k'am.læ] *PF* adp. *door (via het midden van) (afgeleid van kxam midden)*
- kxamtrr:** [k'am.tr] *PF* zn. *middag (12 uur 's middags) (sam. van kxam midden en trr dag)*
- kxamtrrmaw:** [k'am.tr.maw] *PF* zn. *de tijd net na middag, vroege namiddag (sam. van kxamtrr middag en maw na)*
- kxamtseng:** [k'am.tsɛŋ] *PF* zn. *middelpunt, plaats in het midden (sam. van kxam midden en tseng plaats)*
- kxamtxomaw:** [k'am.t'o.maw] *PF* zn. *na middernacht (sam. van kxamtxon middernacht en maw na)*
- kxamtxon:** [k'am.t'on] *PF* zn. *middernacht (sam. van kxam midden en txon nacht)*
- kxamyi:** [k'am.ji] *PF* zn. *gemiddeld niveau (sam. van kxam midden en yi niveau)*
- kxangangang:** [k'aŋ.aŋ.aŋ] *PF* tw. *boem (onomatopee)*
- kxani:** [k'a.ni] *PF* bn. *verboden*
- kxap:** [k'ap] *PF* zn. *bedreiging*
- kxapnga':** [k'ap.ŋaʔ] *PF* bn. *bedreigend (afgeleid van kxap bedreiging) nvm.*
- kxap si:** [k'ap s-i] *PF* wwn. *bedreigen (afgeleid van kxap bedreiging)*
- kxawm:** [k'awm] *PF* bw. *misschien*
- kxayl:** [k'ajl] *PF* bn. *hoog*
- kxaylyi:** [k'ajl.ji] *PF* zn. *hoog niveau (sam. van kxayl hoog en yi niveau)*
- kxänäng:** [k'æ.næŋ] *PF* bn. *geur van rottend diervlees*
- kxelték:** [k'el.t.ɛk] *PF* wwo. *oppakken, optillen*
- kxem:** [k'ɛm] *PF* wwn. *verticaal zijn*
- kxemyo:** [k'ɛm.jo] *PF* zn. *muur, verticaal oppervlak (sam. van kxem verticaal zijn en yo oppervlak)*
- kxener:** [k'ɛ.nɛɾ] *PF* zn. *rook*
- kxetse:** [k'ɛ.tɛ] *PF* zn. *staart*
- kxeyey:** [k'ɛ.jɛj] *PF* zn. *fout*
- kxitx:** [k'it'] *PF* zn. *dood*
- kxi:** [k'i] *PF* tw. *hallo (informeel) (afgeleid van kaltxi hallo) informeel, ingekorte vorm van kaltxi*
- kxi:m:** [k'im] *PF* wwo. *commanderen, bevelen, taken uitdelen*
- kxi:myu:** [k'im.ju] *PF* zn. *aanvoerder, iemand die autoriteit over anderen heeft (afgeleid van kxi:m commanderen, bevelen, taken verdelen)*
- kxll:** [k'l] *PF* zn. *aanval*
- kxll si:** [k'l s-i] *PF* wwn. *(op)laden (afgeleid van kxll lading)*
- kxor:** [k'or] *PF* zn. *een brede bank krachtige watteroallen, bekend om de oorverdovende en dodelijke kracht (telbaar, maar komt zelden voor)*
- kxu:** [k'u] *PF* zn. *onheil, schade*
- kxuke:** [k'u.kɛ] *PF* bn. *veilig (sam. van kxu onheil en ke niet)*
- kxukx:** [k'uk'] *PF* wwo. *slikken*
- kxum:** [k'um] *PF* bn. *visceus, gelatineachtig, dik*
- kxumpay:** [k'um.pa.j] *PF* zn. *visceuse vloeistof, gel (afgeleid van kxum visceus, gelatineachtig, dik)*
- kxu si:** [k'u s-i] *PF* wwn. *schade toebrengen (afgeleid van kxu schade)*
- kxutu:** [k'u.tu] *PF* zn. *vijand (afgeleid van kxu onheil, schade)*

L

- lafyon:** [la.'fjɔn] *PF* bn. *wijs (afgeleid van hafyon wijsheid) avm.*
- lahe:** [la.hɛ] *PF* vn. *ander*
- lal:** [lal] *PF* bn. *oud (tegenovergestelde van mip) nvm.*
- lam:** [l'am] *PF* wwn. *lijken*
- lang:** [l'aŋ] *PF* wwo. *onderzoeken, verkennen*
- lapo:** [la.po] *PF* vn. *(de) ander (persoon of ding) (sam. van lahe ander en po hij, zij)*
- laro:** [la.ro] *PF* bn. *schoon*
- laro si:** [la.ro s-i] *PF* wwn. *schoonmaken, vuiligheid weghalen (afgeleid van laro schoon)*
- latem:** [l'a.t.ɛm] *PF* wwn. *veranderen (l<keyk>atem wwo. veranderen)*
- latsi:** [l'a.'ts-i] *LA* ww. *(iemand) bijhouden*
- law:** [law] *PF* bn. *zeker, duidelijk*
- lawk:** [l'awk'] *PF* wwo. *praten over, iets zeggen/uitweiden over*

- lawnoł:** [ˈlaw.nol] *PF* zn. *grote vreugde*
- lawr:** [lawr] *PF* zn. *melodie*
- law si:** [ˈlaw ˈs:i] *PF* wwn. *duidelijk maken* (afgeleid van **law** *duidelijk*)
- layompin:** [la.ˈjom.pin] *PF* zn. *zwart* (afgeleid van **layon** *zwart*)
- layon:** [la.ˈjon] *PF* bn. *zwart*
- lätxayn:** [l.æ.ˈtʰ.ajɲ] *PF* wwo. *verslagen in gevecht, overwinnen*
- le'al:** [lɛ.ˈʔal] *PF* bn. *verspillend* (afgeleid van 'al *verspillen*) nvm.
- le'aw:** [lɛ.ˈʔaw] *PF* bn. *enkel*
- le'awtu:** [lɛ.ˈʔaw.tu] *PF* bn. *alleen, in z'n eentje; eenzaam* (sam. van 'aw *één* en **tute** *persoon*)
- le'en:** [lɛ.ˈʔɛɲ] *PF* bn. *speculatief, intuïtief* (afgeleid van 'en *raden*) nvm.
- lefkr:** [lɛ.ˈfkr] *PF* bn. *huidig* (afgeleid van **fikr** *deze tijd*)
- lefnelan:** [lɛ.ˈfnɛ.lan] *PF* bn. *mannelijk* (afgeleid van **fnelan** *man*)
- lefnele:** [lɛ.ˈfnɛ.lɛ] *PF* bn. *vrouwelijk* (afgeleid van **fnɛle** *vrouw*)
- lefngap:** [lɛ.ˈfnɔpʰ] *PF* bn. *metalig, van metaal* (afgeleid van **fnɔp** *metaal*)
- lefpom:** [lɛ.ˈfpom] *PF* bn. *blij, vredig, plezierig, aangenaam* (afgeleid van **fpom** *blijheid, vrede*) nvm.
- lefpomron:** [lɛ.ˈfpom.ˈron] *PF* bn. *gezond* (*mentaal*) (afgeleid van **fpomron** *gezondheid, welzijn* (*mentaal*)) avm.
- lefpomtokx:** [lɛ.ˈfpom.ˈtokʰ] *PF* bn. *gezond* (*fysisiek*) (afgeleid van **fpomtokx** *gezondheid* (*fysisiek*)) avm.
- lehawmpam:** [lɛ.ˈhawm.pam] *PF* bn. *lawaaierig* (afgeleid van **hawmpam** *lawaaierig, excessief* (*geluid*))
- lehawng:** [lɛ.ˈhawŋ] *PF* bn. *overdadig* (afgeleid van **hawng** *overweldigend veel*)
- lehawngkr:** [lɛ.ˈhawŋ.kr] *PF* bn. *laat* (afgeleid van **hawngkr** *laat*)
- lehipey:** [lɛ.ˈhi.pɛj] *PF* bn. *aarzelend, in een staat van aarzeling* (afgeleid van **hipey** *aarzelen*)
- lehoan:** [lɛ.ˈho.an] *PF* bn. *comfortabel* (afgeleid van **hoan** *comfort*)
- lehrap:** [lɛ.ˈhr.apʰ] *PF* bn. *gevaarlijk* (afgeleid van **hrap** *gevaar*)
- leioae:** [lɛ.i.o.ˈa.ɛ] *PF* zn. *respect*
- leioae si:** [lɛ.i.o.ˈa.ɛ s:i] *PF* wwn. *respecteren* (afgeleid van **leioae** *respect*)
- lek:** [l.ɛkʰ] *PF* wwo. *gehoorzamen, luisteren naar*
- lekin:** [lɛ.ˈkin] *PF* bn. *nodig* (afgeleid van **kin** *nodig hebben*)
- lekoren:** [lɛ.ko.ˈʔɛɲ] *PF* bn. *gerechtelijk* (afgeleid van **koren** *regel*)
- lekye'ung:** [lɛk.ˈjɛ.ʔuŋ] *PF* bn. *gek, waanzinnig* (afgeleid van **keye'ung** *waanzin*)
- leli'fya:** [lɛ.ˈliʔ.fja] *PF* bn. *betrekking hebbend op taal* (afgeleid van **li'fya** *taal*)
- lemrey:** [lɛm.ˈʔɛj] *PF* bn. *overlevende* (b.v. *leden van een groep waarvan enkele zijn gestorven*) (afgeleid van **emrey** *overleven*)
- lemweypey:** [lɛm.ˈwɛj.pɛj] *PF* bn. *geduld* (afgeleid van **maweypey** *geduld hebben*)
- len:** [l.ɛɲ] *PF* wwn. *gebeuren*
- leNa'vi:** [lɛ.ˈnaʔ.vi] *PF* bn. *te doen hebben met de Na'vi, het Volk* (afgeleid van **Na'vi** *het Volk*)
- leno:** [lɛ.ˈno] *PF* bn. *diepgaand, gedetailleerd* (*van een persoon*)
- lenomum:** [lɛ.ˈno.mum] *PF* bn. *nieuwsgierig* (afgeleid van **newomum** *nieuwsgierig zijn*)
- lenrra:** [lɛ.ˈnr.a] *PF* bn. *trots* (afgeleid van **nr** *trots*)
- lepaj:** [lɛ.ˈpaj] *PF* bn. *waterig* (afgeleid van **pay** *water*)
- lepwox:** [lɛp.ˈwopʰ] *PF* bn. *bewolkt* (afgeleid van **piwox** *wolk*)
- ler:** [lɛr] *PF* bn. *stabiel, gestaag* (*voor beweging*)
- lereyfya:** [lɛ.ˈʔɛj.fja] *PF* bn. *cultureel* (afgeleid van **reyfya** *manier van leven*)
- lerik:** [lɛ.ˈʔikʰ] *PF* bn. *bladrijk* (afgeleid van **rik** *blad*)
- lerin:** [lɛ.ˈʔim] *PF* bn. *houten, van hout* (afgeleid van **rin** *hout*)
- leronsrel:** [lɛ.ˈʔon.sʔɛl] *PF* bn. *denkbeeldig* (afgeleid van **ronsrelnɔp** *verbeelden*)
- lertu:** [ˈlɛr.tu] *PF* zn. *collega*
- lesar:** [lɛ.ˈsar] *PF* bn. *nuttig* (afgeleid van **sar** *nut*)
- leskxir:** [lɛ.ˈskʰir] *PF* bn. *gewond* (afgeleid van **skxir** *verwonden*)
- lesngä'i:** [lɛ.ˈsŋæ.ʔi] *PF* bn. *origineel, eerste in een serie* (afgeleid van **sngä'i** *begin*)
- lesnonrra:** [lɛ.sno.ˈnr.a] *PF* bn. *vol zelf-trots* (afgeleid van **snonrra** *zelf-trots*)
- leso'ha:** [lɛ.ˈsoʔ.ha] *PF* bn. *enthousiast* (afgeleid van **so'ha** *enthousiast zijn over*) avm.
- letam:** [lɛ.ˈtam] *PF* bn. *genoeg* (afgeleid van **tam** *voldoende*)

- letokx:** [lɛ.'tokʰ] *PF* bn. *lichamelijk, fysiek* (afgeleid van **tokx** *lichaam*)
- letrr:** [lɛ.'tr̩] *RL* bn. *dagelijks* (afgeleid van **trr** *dag*)
- letrrrtr:** [lɛ.'tr̩.tr̩] *PF* bn. *gewoon* (afgeleid van **trr** *dag*)
- letsim:** [lɛ.'tsim] *PF* bn. *origineel, uniek, niet van een andere bron genomen* (afgeleid van **tsim** *bron*)
- letskxe:** [lɛ.'tskʰɛ] *PF* bn. *stenen, van steen* (afgeleid van **tskxe** *rots, steen*)
- letsranten:** [lɛ.'tsran.tɛn] *PF* bn. *belangrijk* (afgeleid van **tsranten** *terzake doende*)
- letsunslu:** [lɛ.'tsun.slu] *PF* bn. *mogelijk* (afgeleid van **tsunslu** *mogelijk zijn*)
- letswal:** [lɛ.'tswal] *PF* bn. *krachtig* (afgeleid van **tswal** *kracht*) *avm.*
- letwan:** [lɛt.'wan] *PF* bn. *achterbaks* (van een persoon) (afgeleid van **tute** *persoon* en **wan** *verbergen*)
- letxi:** [lɛ.'tʰi] *PF* bn. *gehaast* (afgeleid van **txi** *haast*)
- letxiluke:** [lɛ.'tʰi.lu.kɛ] *PF* bn. *ongehaast* (sam. van **txi** *haast* en **luke** *zonder*)
- lew:** [lɛw] *PF* zn. *deksel*
- lewäte:** [lɛ.wæ.'tɛ] *PF* bn. *onverkwikkelijk, onprettig* (afgeleid van **wäte** *redetwisten*)
- leweopx:** [lɛ.wɛ.'opʰ] *PF* bn. *golvend* (afgeleid van **weopx** *golf* (*water*))
- lew si:** [lɛw 's-i] *PF* wwn. *bedekken* (afgeleid van **lew** *bedekking*)
- ley:** [lɛj] *PF* wwn. *waarde hebben, iets waard zijn*
- leyapay:** [lɛ.'ja.paj] *PF* bn. *nevelig, mistig* (afgeleid van **yapay** *mist*)
- leye'krr:** [lɛ.'jɛʔ.kr̩] *PF* bn. *vroeg* (afgeleid van **ye'krr** *vroeg*)
- leyewla:** [lɛ.'jɛw.la] *PF* bn. *teleurstellend* (afgeleid van **yewla** *teleurstelling*)
- leym:** [lɛjɪm] *PF* wwmn. *roepen, (uit)schreeuwen*
- leymfe':** [lɛjɪm.'fɛʔ] *PF* wwn. *klagen* (sam. van **leym** *roepen, (uit)schreeuwen* en **fe'** *slecht*)
- leymkem:** [lɛjɪm.'kɛm] *PF* wwn. *protesteren* (sam. van **leym** *roepen, (uit)schreeuwen* en **kemwiä** *oneerlijk, onjuist, fout, onterecht*)
- leyn:** [lɛjɪn] *PF* wwo. *herhalen*
- lezeswa:** [lɛ.'zɛ.swa] *PF* bn. *grassig, grasachtig* (afgeleid van **zeswa** *gras*)
- li:** [li] *PF* bw. *al, reeds*
- lie:** [li.ɛ] *PF* zn. *ervaring*
- lie si:** [li.ɛ s-i] *PF* wwn. *ervaren* (afgeleid van **lie** *ervaring*)
- lini:** [li.ni] *PF* zn. *jong* (van een dier, vogel, vis, insect)
- lisre+:** [li.sɛɛ] *PF* adp. *tot, voor, tot aan maar niet na* (sam. van **li** *reeds* en **sre+** *voor*)
- liswa:** [li.'swa] *PF* zn. *voeding*
- liswa si:** [li.'swa s-i] *PF* wwn. *voeden, voorzien van voeding* (afgeleid van **liswa** *voeding*)
- litz:** [litʰ] *PF* bn. *scherp* (als b.v. een mes)
- li'fya:** [liʔ.fja] *PF* zn. *taal* (sam. van **li'u** *woord* en **fya'o** *wijze, manier*)
- li'fyaolo':** [liʔ.fja.o.'loʔ] *PF* zn. *taalgroep, taalgebruikers* (sam. van **li'fya** *taal* en **olo'** *clan*)
- li'fyavi:** [liʔ.fja.vi] *PF* zn. *uitdrukking, stuk taal* (afgeleid van **li'fya** *taal*)
- li'kong:** [liʔ.koŋ] *PF* zn. *lettergreep* (sam. van **li'u** *woord* en **'ekong** *ritme*)
- li'u:** [li.ʔu] *PF* zn. *woord*
- li'uking:** [li.ʔu.kiŋ] *PF* zn. *zin* (sam. van **li'u** *woord* en **king** *draad*)
- li'ukingvi:** [li.ʔu.kiŋ.vi] *PF* zn. *zinsdeel* (afgeleid van **li'uking** *zin*)
- li'upam:** [li.ʔu.pam] *PF* zn. *accent* (sam. van **li'u** *woord* en **pam** *geluid*)
- li'upe:** [li.ʔu.pɛ] *PF* vvn. *wat, welk* (*woord, uiting*) allomorf van **peli'u**
- li'upuk:** [li.ʔu.pukʰ] *PF* zn. *woordenboek* (sam. van **li'u** *woord* en **puk** *boek* (*leenwoord uit het Engels*))
- li'uvan:** [li.ʔu.van] *PF* zn. *woordgrap, woordspel* (sam. van **li'u** *woord* en **uvan** *spel*)
- li'uvi:** [li.ʔu.vi] *PF* zn. *affix* (afgeleid van **li'u** *woord*)
- lim:** [li.m] *PF* wwsn. *ver weg zijn*
- ling:** [li.ŋ] *PF* wwn. *zweven in de lucht*
- lo'a:** [lo.ʔa] *PF* zn. *totem, amulet*
- loi:** [lo.i] *PF* zn. *ei*
- lok:** [li.okʰ] *PF* wwo. *naderen, benaderen*
- lok-:** [li.okʰ] *PF* adp. *dicht bij*
- lom:** [lom] *PF* bn. *missend, vermist* (als een niet-aanwezig iemand waarnaar verlangd wordt)
- lomtu:** [lom.tu] *PF* zn. *persoon die gemist wordt* (afgeleid van **lom** *missend, vermist*)
- lonu:** [li.o.'n-u] *PF* wwo. *loslaten*
- lopx:** [li.opʰ] *PF* wwn. *in paniek zijn/raken*
- lor:** [lor] *PF* bn. *mooi, aangenaam voor de zintuigen*

loran: [ˈlo.ran] *PF* zn. *elegantie, gratie* (sam. van **lor mooi** en **ran natuur, essentie**)
lrrtok: [ˈlɾ.tokʷ] *PF* zn. *glimlach*
lrrtok si: [ˈlɾ.tokʷ ˈs-i] *PF* wwn. *lachen* (afgeleid van **lrrtok glimlach**)
lu: [l·u] *PF* wwn., wwsn. *zijn (existentieel)* (existentieel werkwoord) (geeft bezit aan met datief van bezitter)

M

ma: [ma] *PF* part. *aansprekende wijs markeerder*
makto: [ˈm·ak.t·o] *PF* wwo. *rijden*
mal: [mal] *PF* bn. *betrouwbaar*
masat: [ˈma.sat] *PF* zn. *borstplaat (bewapening)*
mauti: [ˈma.u.ti] *PF* zn. *fruit*
maw-: [maw] *PF* adp. *na (tijd)*
mawey: [ma.ˈwɛj] *CM* bn. *kalm*
maweypey: [ma.ˈwɛj.p·ɛj] *PF* wwsn. *geduld hebben (ii)* (sam. van **mawey kalm** en **pey wachten**)
maweypeyyu: [ma.ˈwɛj.pɛj.ju] *PF* zn. *Iemand die geduldig is* (afgeleid van **maweypey geduld hebben**)
mawfwa: [ˈmaw.fwa] *PF* vw. *nadat* (sam. van **maw na** en **fwa dat**)
mawkrr: [ˈmaw.krɿ] *PF* bw. *na, achteraf, later* (sam. van **maw na** en **krr tijd**)
mawkrra: [maw.ˈkrɿ.a] *PF* vw. *na (tijd)* allomorf van **akrrmaw** (sam. van **krr tijd** en **maw na**)
mawl: [mawl] *PF* zn. *half*
may': [m·ajʔ] *PF* wwm. *uitproberen, evalueren, testen, proefdraaien*
mäkxu: [m·æ.ˈk'·u] *PF* wwo. *onderbreken, uit harmonische balans gooien* (afgeleid van **kxu beschadigen**)
me'em: [mɛ.ˈʔɛm] *PF* bn. *harmonieus*
mefo: [ˈmɛ.fo] *PF* vn. *zij, die twee* (afgeleid van **me+** *tweevoudmarkeerder* en **po** *hij, zij*)
mek: [mɛkʷ] *PF* bn. *leeg, ook als metafoor: geen waarde hebbend*
mekre: [ˈmɛk.rɛ] *PF* zn. *voorraad*
mekseng: [ˈmɛk.ʔsɛŋ] *PF* zn. *opening, breuk* (sam. van **mek leeg** en **tseng plaats**)
melo: [ˈmɛ.lo] *PF* bw. *tweemaal* (afgeleid van **me+** *tweevoudmarkeerder* en **alo** *tijd, beurt*)
menari: [mɛ.ˈna.ri] *PF* zn. *ogen (twee)* (afgeleid van **me+** *tweevoud* en **nari oog**)

luke-: [ˈlu.kɛ] *PF* adp. *zonder*
lukpen: [luk.ˈpɛn] *PF* bn. *zonder kleding, naakt* (sam. van **luke zonder** en **pen kleding (meervoud)**)
lumpe: [ˈlum.pɛ] *PF* vvn. *waarom* allomorf van **pelun**
lun: [lun] *PF* zn. *reden*
lupra: [ˈlup.ra] *PF* zn. *stijl*

meoaniaea: [mɛ.o.a.u.ni.a.ˈɛ.a] *PF* zn. *harmonie, een zijn met de natuur*
merki: [ˈmɛr.ki] *PF* zn. *rek/rooster op de grond (om vlees te roken)*
mesrram: [mɛ.sɾ.ˈam] *PF* zn., bw. *eergisteren, twee dagen geleden* (afgeleid van **trr dag**)
mesrray: [mɛ.sɾ.ˈaj] *PF* zn., bw. *overmorgen, over twee dagen* (afgeleid van **trr dag**)
meuia: [mɛ.ˈu.i.a] *PF* zn. *eer*
meuianga': [mɛ.ˈu.i.a.ŋaʔ] *PF* bn. *geëerd, eerbear* (afgeleid van **meuia eer** en **nga'** *bevat*)
meuia si: [mɛ.ˈu.i.a s-i] *PF* wwn. *eren* (afgeleid van **meuia eer**)
meyam: [m·ɛ.ˈy·am] *PF* wwo. *omhelzen, in de arm houden*
meyp: [mɛjpʷ] *PF* bn. *zwak*
meyptu: [ˈmɛjp.tu] *PF* zn. *zwakkeling* (afgeleid van **meyp zwak**)
mi: [mi] *PF* bw. *toch, nog, als voorheen*
miklor: [mɪk.ˈlor] *PF* bn. *aangenaam aanhorend, mooi klinkend* (afgeleid van **mikyun oor** en **lor mooi**)
miktsang: [ˈmɪk.ʔsɑŋ] *PF* zn. *oorbel* (sam. van **mikyun oor** en **tsang piercing**)
mikvä': [mɪk.ˈvæʔ] *PF* bn. *slecht klinkend* (afgeleid van **mikyun oor** en **vä'** *onaangenaam voor de zintuigen*)
mikyun: [ˈmɪk.jun] *JC* zn. *oor*
mip: [mɪpʷ] *PF* bn. *nieuw*
mì+: [mɪ] *PF* adp. *in, op*
mifa: [ˈmi.fa] or [mi.ˈfa] *PF* zn., bw. *binnen*
miftxele: [mi.ˈft'ɛ.lɛ] *PF* bw. *met betrekking tot dit, in dit perspectief*
mikam-: [mi.ˈkam] *PF* adp. *tussen*
mìn: [m·in] *PF* wwn. *draaien, roteren om een as*
Mìn ne ftärpa *Linksom draaien*
mìnyu: [ˈmɪm.ju] *PF* zn. *draaijer* (afgeleid van **mìn draai**)

miso: [mi.'so] *PF* bw. *weg (positie)* (afgeleid van **mì** *weg*)
ml'an: [m-].?'an] *PF* wwo. *accepteren*
mlte: [m-].?'t-ε] *PF* wwn. *instemmen*
mo: [mo] *PF* zn. *ruimte, ommuurd open gebied*
mo'ara: [mo.'ʔa.ra] *PF* zn. *verzamelplaats*
mo a fngä': ['mo a 'fjæʔ] *PF* zn. *toilet (op Aarde)*
 (sam. van **mo** *ruimte, ommuurd open gebied*
 en (**a**) **fngä'** *zich ontlasten*)
moe: ['mo.ε] *PF* vn. *wij, wij twee (exclusief)* (af-
 geleid van **me+** *tweevoud* en **oe** *ik*)
mok: [m-okʷ] *PF* wwo. *voorstellen, suggereren*
mokri: ['mok.ri] *PF* zn. *stem*
momek: ['mo.məkʷ] *PF* bn. *hol, niet solide*
mong: [m-on] *PF* wwo. *vertrouwen op*
mowan: [mo.'wan] *PF* bn. *plezierig, aangenaam*
 (*fysiek, sexueel*)
mowar: [mo.'war] *PF* zn. *advies*
mowar si: [mo.'war s-i] *PF* wwn. *adviseren* (af-
 geleid van **mowar** *advies*)
mowarsiyu: [mo.'war.si.ju] *PF* zn. *adviseur* (af-
 geleid van **mowar** *adviseren*)
mrr: [mr] *PF* get. *vijf*
mrrtrr: ['mr.tʃ] *PF* zn. *vijfdaagse werkweek* (af-
 geleid van **mrr** *vijf* en **trr** *dag*)
mrrve: ['mr.vε] *PF* bn. *vijfde (rangtelwoord)* (af-
 geleid van **mrr** *vijf*)

N

na-: [na] *PF* adp. (zo)als
na'ring: ['naʔ.riŋ] *PF* zn. *bos, woud*
naer: [na.'εr] *PF* zn. *drankje, iets dat gedronken*
kan worden
nafi'u: [na.fi.'ʔu] *PF* bn. *zulk (een)* (sam. van **na**
als en **fi'u** *dit*)
nafpawng: [na.'fpawŋ] *PF* bw. *rouwend, met*
rouw (afgeleid van **afpawng** *rouw*)
nam'ake: [nam.'ʔa.ke] *PF* bw. *overtuigd, zeker*
 (afgeleid van **am'ake** *overtuigd*)
nang: [naŋ] *PF* part. *verrassing, uitroep, aanmo-*
ediging (voor onverwachte momenten of ni-
 euwe informatie - miratief)
nari: ['na.ri] *PF* zn. *oog*
nari si: ['na.ri s-i] *PF* wwn. *kijk uit, pas op!* (af-
 geleid van **nari** *eye*)
narlor: [naɹ.'lor] *PF* bn. *visueel mooi* (afgeleid
 van **nari** *oog* en **lor** *mooi, aangenaam voor de*
zintuigen)

muiä: [mu.'i.æ] *PF* bn. *eerlijk, goed, terecht*
mun'i: [m-un.'ʔ-i] *PF* ww. *snijden*
mune: ['mu.nε] *PF* get. *twee*
munge: ['m-u.ŋ-ε] *PF* wwo. *brenge*
mungwrr-: [muŋ.'wʃ] *PF* adp. *behalve*
munsna: ['mun.sna] *PF* zn. *paar* (afgeleid van
mune *twee* en **sna'o** *set, groep*)
muntrr: ['mun.tʃ] *PF* zn. *weekeinde* (afgeleid
 van **mune** *twee* en **trr** *dag*)
muntrram: ['mun.tʃ.am] *PF* zn. *orig weekeinde*
 (afgeleid van **muntrr** *weekeinde*)
muntrray: ['mun.tʃ.a.j] *PF* zn. *volgend weekein-*
de (afgeleid van **muntrr** *weekeinde*)
muntxa: [mun.'t'a] *PF* bn. *getrouwd, een paar*
muntxa si: [mun.'t'a 's-i] *PF* wwn. *paren (met*
 iemand) (afgeleid van **muntxa** *paren*)
muntxatan: [mun.'t'a.tan] *PF* zn. *man, echtge-*
noot (afgeleid van **muntxatu** *ega*)
muntxate: [mun.'t'a.tε] *PF* zn. *vrouw, echtgenote*
 (afgeleid van **muntxatu** *ega*)
muntxatu: [mun.'t'a.tu] *PF* zn. *ega, echtge-*
noot/echtgenote (afgeleid van **muntxa** *ge-*
paard)
muve: ['mu.vε] *PF* bn. *tweede (rangtelwoord)*
 (afgeleid van **mune** *twee*)
muwintxu: [mu.w-m.'t'·u] *PF* wwo. *introduce-*
ren, voorstellen (afgeleid van **wintxu** *tonen*)

narvä': [naɹ.'væʔ] *PF* bn. *lelijk, afzichtelijk* (af-
 geleid van **nari** *oog* en **vä'** *onaangenaam voor*
de zintuigen)
natkenong: [nat.'kε.noŋ] *PF* vw. *bijvoorbeeld,*
als voorbeeld (sam. van **na** *net als* en **fike-**
nong *voorbeeld*)
nawfwe: [naw.'fwε] *PF* bn. *vloeiend (in een taal)*
 Samentrekking van **na** *hufwe*
nawm: [nawm] *PF* bn. *groots, nobel*
nawmtu: ['nawm.tu] *PF* zn. *groot persoon* (af-
 geleid van **nawm** *groot*)
nawri: ['naw.ri] *PF* bn. *getalenteerd*
nayn: [na.jn] *PF* zn. *het symbool 9 (niet de waarde*
negen)
näk: [n-ækʷ] *PF* wwo. *drinken*
nän: [n-æn] *PF* wwn. *verlagen, verminderen*
ne-: [nε] *PF* adp. *naar, in de richting van*
ne'im: [nε.'ʔim] *PF* bw. *terug (richting)*
nefä: [nε.'fæ] *PF* bw. *omhoog (richting)*

- nekl:** [nɛ.ˈk] *PF* bw. *omlaag (richting)*
- neks:** [n-ɛkˈ] *PF* wwo. *consumeren, verbranden*
- nemfa-:** [ˈnɛm.fɑ] *PF* adp. *erin, naar binnen* (sam. van **ne** *in de richting van* en **mifa** *binnen*)
- nemrey:** [nɛm.ˈrɛj] *PF* bw., tw. *op een manier alsof iemand's leven op het spel staat* (afgeleid van **emrey** *overleven*)
- neni:** [ˈnɛ.ni] *PF* zn. *zand*
- neto:** [nɛ.ˈto] *PF* bw. *weg (richting)* (afgeleid van **ne** *naar*)
- netrip:** [ˈnɛt.rɪpˈ] *PF* bw. *gelukkig, fortuinlijkerwijs*
- new:** [n-ɛw] *PF* wwm. *willen*
- newomum:** [n-ɛw.ˈo.mum] *PF* wwsn. *nieuwsgierig zijn, willen weten* (sam. van **new** *willen* en **omum** *weten*)
- neypin:** [ˈnɛj.m.pɪn] *PF* zn. *lichte kleur* (afgeleid van **neyn** *licht, wit-tinten*)
- neyn:** [nɛj.n] *PF* bn. *lichte kleuren, wit-tinten*
- niä:** [n-i.ˈæ] *PF* wwo. *grijpen*
- nik:** [nikˈ] *PF* bn. *handig, bruikbaar zonder veel moeite*
- nikre:** [ˈnik.rɛ] *PF* zn. *haar*
- nikroi:** [nik.ˈro.i] *PF* zn. *haar-sieraad* (sam. van **nikre** *haar* en **ioi** *sieraad*)
- niktsyey:** [ˈnik.tsjɛj] *PF* zn. *eetbare wrap (voedsel ingewikkeld in eetbare bladeren of lianen)* (sam. van **nik** *handig* en **tsyey** *snack, lichte maaltijd*)
- nim:** [nim] *PF* bn. *timide, schuchter*
- ninan:** [ˈni.nan] *PF* bw. *door te lezen* (afgeleid van **inan** *lezen*)
- ningyen:** [ˈniŋ.jɛn] *PF* bw. *mysterieus* (afgeleid van **ingyen** *gevoel van mysterie*)
- nip:** [n-ipˈ] *PF* wwn. *vast komen te zitten, ergens in gevangen raken*
- nitram:** [nit.ˈram] *PF* bn. *blij (voor mensen)*
- nivi:** [ˈni.vi] *PF* zn. *slaap hangmat (algemene term)*
- nì-:** [ni] *PF* bijwoord *afleidend toevoegsel*
- nì'al:** [ni.ˈʔal] *PF* bw. *verspillend* (afgeleid van **'al** *afhaal*)
- nì'aw:** [ni.ˈʔaw] *PF* bw. *alleen, slechts* (afgeleid van **'aw** *een*)
- nì'awtu:** [ni.ˈʔaw.tu] *PF* bw. *alleen* (sam. van **'aw** *een* en **tute** *persoon*)
- nì'awve:** [ni.ˈʔaw.vɛ] *PF* bw. *eerst* (afgeleid van **'awve** *eerst*)
- nì'en:** [ni.ˈʔɛn] *PF* bw. *een gegronde gok doen, op intuïtie ageren* (afgeleid van **'en** *raden*)
- nì'eng:** [ni.ˈʔɛŋ] *PF* bw. *gelijk, op gelijk niveau* (afgeleid van **'engeng** *niveau*)
- nì'eoio:** [ni.ˈʔɛ.o.i.o] *PF* bw. *ceremonieel* (afgeleid van **'eoio** *ceremonieel*)
- nì'eveng:** [ni.ˈʔɛ.vɛŋ] *PF* bw. *als een kind, onvolwassen* (afgeleid van **'eveng** *kind*)
- nì'eyng:** [ni.ˈʔɛjŋ] *PF* bw. *terug, in antwoord op* (afgeleid van **'eyng** *antwoord*)
- nì'i'a:** [ni.ˈʔiʔ.a] *PF* bw. *eindelijk* (afgeleid van **'i'a** *einde*)
- nì'it:** [ni.ˈʔitˈ] *PF* bw. *een beetje, kleine hoeveelheid (abstract)* (afgeleid van **'it** *een beetje, kleine hoeveelheid*)
- nì'o':** [ni.ˈʔoʔ] *PF* bw. *op een plezierige manier* (afgeleid van **'o'** *opwindend*)
- nì'ul:** [ni.ˈʔul] *PF* bw. *meer*
- nì'ul'ul:** [ni.ˈʔul.ʔul] *PF* bw. *meer en meer* (afgeleid van **'ul** *vermeerderen*)
- nìawnomum:** [ni.aw.ˈno.mum] *PF* bw. *zoals je weet, zoals bekend (spreektaal [naw.ˈno.mum])* (afgeleid van **«awn»** *passief deelwoord tus-senvoegsel* en **omum** *weten*)
- nìayoeng:** [ni.aj.ˈwɛŋ] *PF* bw. *zoals wij (spreektaal [naj.ˈwɛŋ])* (afgeleid van **ayoeng** *wij (inclusief)*)
- nìfe':** [ni.ˈfɛʔ] *PF* bw. *slecht* (afgeleid van **fe'** *slecht*)
- nìfkeytongay:** [ni.fkɛj.to.ˈŋaj] *PF* bw. *eigenlijk, feitelijk* (sam. van **tifkeytok** *situatie* en **ngay** *waar*)
- nìfkrr:** [ni.ˈfkɾ] *PF* bw. *tegenwoordig, momenteel* (afgeleid van **fkrr** *deze tijd*)
- nìflrr:** [ni.ˈflɾ] *PF* bw. *vriendelijk, teder* (afgeleid van **flrr** *vriendelijk*)
- nìfmokx:** [ni.ˈfmokˈ] *PF* bw. *jaloerie* (afgeleid van **fmokx** *jaloerie*)
- nìfnu:** [ni.ˈfnu] *PF* bw. *stilletjes* (afgeleid van **fnu** *stil*)
- nìfrakrr:** [ni.ˈfra.kɾ] *PF* bn. *als altijd* (afgeleid van **frakrr** *altijd*)
- nìftär:** [ni.ˈftæɾ] *PF* bw. *naar links* (afgeleid van **ftär** *links*)
- nìftue:** [ni.ˈftu.ɛ] *PF* bw. *gemakkelijk* (afgeleid van **ftue** *makkelijk*)
- nìftxan:** [ni.ˈftˈan] *PF* bw. *zo, in zoverre* (afgeleid van **ftxan** *zo, in zoverre*)

- nìftxavang:** [ni.'ft'a.vaŋ] *PF* bw. *gepassioneerd, met heel het hart* (afgeleid van **ftxavang** *gepassioneerd*)
- nìfwefwi:** [ni.'fwɛ.fwi] *PF* bw. *door te fluiten, fluitend* (afgeleid van **fwefwi** *fluiten*)
- nìfya'ò:** [ni.'fja.ʔo] *PF* bw. *op een manier* (afgeleid van **fya'ò** *wijze*)
- nìfyeyntu:** [ni.'fjɛj.n.tu] *PF* bw. *als een volwassene, volwassen* (afgeleid van **fyeyntu** *volwassene*)
- nìhawmpam:** [ni.'hawm.pam] *PF* bw. *lawaaierig* (afgeleid van **hawmpam** *lawaaierig, excessief geluid*)
- nìhawng:** [ni.'hawŋ] *PF* bw. *ook, overdreven* (afgeleid van **hawng** *overvloedig*)
- nìhay:** [ni.'haj] *PF* bw. *volgend(e)* (afgeleid van **hay** *volgend(e)*)
- nìhek:** [ni.'hɛkʰ] *PF* bw. *vreemd* (afgeleid van **hek** *vreemd zijn, afwijken*) (oordeel, niet een manier van doen, bijwoordelijk gebruikt)
- nìhìpey:** [ni.'hi.pɛj] *PF* bw. *aarzelend* (afgeleid van **hìpey** *aarzelen*)
- nìhoan:** [ni.'ho.aŋ] *PF* bw. *comfortabel* (afgeleid van **hoan** *comfort*)
- nìhoet:** [ni.'ho.ɛtʰ] *PF* bw. *wijds* (afgeleid van **hoet** *wijds, uitgebreid*)
- nìhol:** [ni.'hol] *PF* bw. *enkele, niet veel* (afgeleid van **hol** *weinig*)
- nìhona:** [ni.'ho.na] *PF* bw. *schattig, lief* (afgeleid van **hona** *schattig*)
- nìk'ärìp:** [nik.'ʔæ.rɪpʰ] *PF* bw. *vast, onbeweeglijk* (afgeleid van **ke ärìp** *niet bewegen*) let.: 'zonder te laten bewegen'
- nìk'ong:** [nik.'ʔoŋ] *PF* bw. *langzaam* (afgeleid van **ki'ong** *langzaam*)
- nìkanu:** [ni.'ka.nu] *PF* bw. *intelligent, op een slimme manier* (afgeleid van **kanu** *slim*)
- nìkeftxo:** [ni.kɛ.'ft'xo] *PF* bw. *helaas, jammer genoeg* (afgeleid van **keftxo** *ongelukkig*)
- nìkelkin:** [ni.kɛl.'kin] *PF* bw. *onnodig* (afgeleid van **kelkin** *onnodig*)
- nìkemweypey:** [ni.kɛm.'wɛj.pɛj] *PF* bw. *ongeduldig* (afgeleid van **ke** *niet* en **lemweypey** *geduldig*)
- nìklonu:** [nik.lo.'nu] *PF* bw. *stevig, vol vertrouwen* (afgeleid van **ke lonu** *niet laten gaan*) lett.: 'zonder het los te laten'
- nìkmar:** [nik.'maɾ] *PF* bw. *in het juiste seizoen, het juiste moment* (afgeleid van **kìmar** *van dit seizoen*)
- nìksman:** [nik.'sman] *PF* bw. *geweldig (op een geweldige manier)* (afgeleid van **kosman** *geweldig*)
- nìksran:** [nik.'sran] *PF* bw. *op een matige/gemiddelde wijze* (afgeleid van **kesran** *matig*)
- nìktungzup:** [nik.tuŋ.'zupʰ] *PF* bw. *voorzichtig, stevig* (afgeleid van **ke tungzup** *niet vallen*) let.: 'zonder te laten vallen'
- nìkx:** [nikʰ] *PF* zn. *grind*
- nìkxap:** [ni.'k'apʰ] *PF* bw. *bedreigend* (afgeleid van **kxap** *bedreiging*)
- nìkxem:** [ni.'k'ɛm] *PF* bw. *verticaal* (afgeleid van **kxem** *verticaal zijn*)
- nìlam:** [ni.'lam] *PF* bw. *blijkbaar* (afgeleid van **lam** *lijken*)
- nìlaw:** [ni.'law] *PF* bw. *duidelijk* (afgeleid van **law** *duidelijk, helder*)
- nìler:** [ni.'lɛɾ] *PF* bw. *stabiel, gestaag* (afgeleid van **ler** *stabiel, gestaag*)
- nìli:** [ni.'li] *PF* bw. *vooruit (van tevoren)* (afgeleid van **li** *al, reeds*)
- nìlkeftang:** [ni.l.kɛ.'ftaŋ] *PF* bw. *voortdurend, zonder stoppen* (sam. van **luke** *zonder en ftang* *stoppen*)
- nìltsan:** [ni.l.'tsan] *PF* bw. *goed* (afgeleid van **siltsan** *goed*)
- nìlun:** [ni.'lun] *PF* bw. *uiteraard, vanzelfsprekend, logisch*
- nìmal:** [ni.'mal] *PF* bw. *vertrouwend, zonder twijfel* (afgeleid van **mal** *betrouwbaar*)
- nìmeyp:** [ni.'mɛjpʰ] *PF* bw. *zwak, losjes* (afgeleid van **meyp** *zwak*)
- nìmun:** [ni.'mun] *PF* bw. *opnieuw*
- nìmwey:** [nim.'wɛj] *PF* bw. *kalm, vredig* (afgeleid van **mawey** *kalm*)
- nìmweypey:** [nim.'wɛj.pɛj] *PF* bw. *geduldig* (afgeleid van **maweypey** *geduld hebben*)
- nìn:** [n.m] *PF* wwo. *kijken, kijken naar*
- nìNa'vi:** [ni.'naʔ.vi] *PF* bw. *als de Na'vi* (afgeleid van **Na'vi** *het Volk*)
- nìnäk:** [ni.'nækʰ] *PF* bw. *door te drinken* (afgeleid van **näk** *drinken*)
- nìnän:** [ni.'næn] *PF* bw. *minder* (afgeleid van **nän** *verminderen*)
- nìnänän:** [ni.'næn.aen] *PF* bw. *minder en minder* (afgeleid van **nän** *verminderen*)

- nìngay:** [ni.'ŋaj] *PF* bw. *echt, waarlijk* (afgeleid van **ngay** *waar*)
- nìngong:** [ni.'ŋoŋ] *PF* bw. *lethargisch, lui* (afgeleid van **ngong** *lui*)
- nìno:** [ni.'no] *PF* bw. *in detail, uitgebreid*
- nìnrra:** [ni.'nr.a] *PF* bw. *trots, met trots* (afgeleid van **nr** *trots*)
- nìnu:** [ni.'nu] *PF* bw. *falend, voor niets, vruchteloos, niet het gewilde of verwachte eind halend* (afgeleid van **nui** *falen*)
- nìolo':** [ni.o.'loʔ] *PF* bw. *(samen) als leden van een stam* (afgeleid van **olo'** *stam*)
- nìprte':** [ni.'pr.teʔ] *PF* bw. *aangenaam, met plezier* (afgeleid van **prte'** *plezierig*)
- nìpxay:** [ni.'p'aj] *PF* bw. *veel* (afgeleid van **pxay** *veel*)
- nìpxi:** [ni.'p'i] *PF* bw. *specifiek, precies* (afgeleid van **pxi** *scherp*)
- nìpxim:** [ni.'p'im] *PF* bw. *rechttop* (afgeleid van **pxim** *rechttop*)
- nìran:** [ni.'ran] *PF* bw. *in de basis/essentie, fundamenteel* (afgeleid van **ran** *natuur, essentie*)
- nìrangal:** [ni.'ra.ŋal] *PF* bw. *wens (t.o.v. feit, met (im)perfectief aanvoegende wijs)* (afgeleid van **rangal** *wens*)
- nìrikxi:** [ni.ri.'k'i] *PF* bw. *trillerig, schuddend* (afgeleid van **rikxi** *trillen, schudden, rillen*)
- nìronsrel:** [ni.'ron.srel] *PF* bw. *door verbeelding* (afgeleid van **ronsrelngop** *verbeelden*)
- nìsilpey:** [ni.sil.'pej] *PF* bw. *hopelijk* (afgeleid van **silpey** *hoop*)
- nìskien:** [ni.'ski.ɛn] *PF* bw. *naar rechts* (afgeleid van **skien** *rechts*)
- nìslele:** [ni.'slɛ.lɛ] *PF* bw. *door te zwemmen, zwemmend* (afgeleid van **slele** *zwemmen*)
- nìsngä'i:** [ni.'sŋæ.ʔi] *PF* bw. *oorspronkelijk, als begin* (afgeleid van **sngä'i** *begin*)
- nìsngum:** [ni.'sŋum] *PF* bw. *zorgelijk* (afgeleid van **sngum** *zorgen maken*)
- nìso'ha:** [ni.'soʔ.ha] *PF* bw. *enthousiast* (afgeleid van **so'ha** *enthousiast zijn over*)
- nìsoaia:** [ni.so.'a.i.a] *PF* bw. *(samen) als leden van een familie* (afgeleid van **soaia** *familie*)
- nìsteng:** [ni.'stɛŋ] *PF* bw. *gelijkend* (afgeleid van **steng** *gelijk, identiek*)
- nìsti:** [ni.'sti] *PF* bw. *boos* (afgeleid van **sti** *boos zijn*)
- nìsung:** [ni.'suŋ] *PF* bw. *daarnaast, tevens* (afgeleid van **sung** *toevoegen*)
- nìswey:** [ni.'swɛj] *PF* bw. *optimaal, best* (afgeleid van **swey** *best*)
- nìsyayvi:** [ni.'sja.j.vi] *PF* bw. *per ongeluk, per toeval* (afgeleid van **syayvi** *geluk*)
- nìsyen:** [ni.'sjɛn] *PF* bw. *als laatste* (afgeleid van **syen** *laatst*)
- nìsyep:** [ni.'sjɛpʔ] *PF* bw. *stevig, in een ijzeren greep* (afgeleid van **syep** *val*) let.: 'als een val'
- nìt'iluke:** [nit.'ʔi.lu.kɛ] *PF* bw. *oneindig, voor altijd* (sam. van **tì'i'a** *einde, conclusie* en **luke** *zonder*)
- nìtam:** [ni.'tam] *PF* bw. *genoeg* (afgeleid van **tam** *voldoen*)
- nìteng:** [ni.'tɛŋ] *PF* bw. *ook* (afgeleid van **teng** *gelijk, hetzelfde*)
- nìtengfya:** [ni.'tɛŋ.fja] *PF* bw. *ook, hetzelfde als (gelijke actie)* (afgeleid van **tengfya** *als, dezelfde manier als (vw.)*)
- nìtkan:** [nit.'kan] *PF* bw. *met opzet* (afgeleid van **tikan** *doel*)
- nìtkanluke:** [nit.'kan.lu.kɛ] *PF* bw. *per ongeluk, onbedoeld* (sam. van **nìtkan** *met opzet* en **luke** *zonder*)
- nìtrtrtr:** [ni.'tr.tr] *PF* bw. *dagelijks, regelmatig* (afgeleid van **trtr** *dag*)
- nìtsim:** [ni.'tsim] *PF* bw. *origineel, op een originele manier* (afgeleid van **tsim** *bron*)
- nìtsisyi:** [ni.'tsi.syi] *PF* bw. *door te fluisteren, in een fluistering* (afgeleid van **tsisyi** *fluisteren*)
- nìtsleng:** [ni.'tslɛŋ] *PF* bw. *foutief* (afgeleid van **tsleng** *fout*)
- nìtson:** [ni.'tson] *PF* bw. *plichtig, als een verplichting* (afgeleid van **tson** *plicht*)
- nìtsyil:** [ni.'tsjil] *PF* bw. *door te klimmen* (afgeleid van **tsyil** *klimmen*)
- nìtut:** [ni.'tutʔ] *PF* bw. *continu, doorlopend* (afgeleid van **tut** *voortgangsmarkeerder*)
- nìtxan:** [ni.'t'an] *PF* bw. *veel (abstract), erg* (afgeleid van **txan** *veel*)
- nìtxankeltrtrtr:** [ni.'t'an.kɛl.tr.tr] *PF* bw. *buitengewoon* (afgeleid van **txankeltrtrtr** *buitengewoon*)
- nìtxay:** [ni.'t'aj] *PF* bw. *horizontaal* (afgeleid van **txay** *horizontaal zijn*)
- nìtxi:** [ni.'t'i] *PF* bw. *gehaast, op haastige wijze* (afgeleid van **txi** *haast*)
- nìtxiluke:** [ni.'t'i.lu.kɛ] *PF* bw. *ongehaast, kalm* (sam. van **txi** *haast* en **luke** *zonder*)

nìvingkap: [ni.'viŋ.kap⁷] *PF* bw. *trouwens, tussen haakjes (afgeleid van vingkap ingeving, opeens in gedachten komen)*

nìwan: [ni.'wan] *PF* bw. *heimelijk, door te verbergen (afgeleid van wan verbergen)*

nìwawe: [ni.wa.'wɛ] *PF* bw. *betekenisvol, significant (afgeleid van wawe betekenis)*

nìwä: [ni.'wæ] *PF* bw. *in tegendeel*

nìwäte: [ni.wæ.'tɛ] *PF* bw. *onverkwikkelijk, onprettig (afgeleid van wäte redetwisten)*

nìwin: [ni.'win] *PF* bw. *snel (afgeleid van win snel)*

nìwok: [ni.'wok⁷] *PF* bw. *luidruchtig (afgeleid van wok luid)*

nìwotx: [ni.'wot⁷] *PF* bw. *alles (van), compleet (afgeleid van wotx totaliteit, geheel)*

nìyawr: [ni.'jawɾ] *PF* bw. *correct, juist (afgeleid van eyawr correct, juist)*

nìyewla: [ni.'jɛw.la] *PF* bw. *op een teleurstellende wijze (afgeleid van yewla teleurstelling)*

nìyey: [ni.'jɛj] *PF* bw. *direct, meteen terzake (afgeleid van yey recht)*

nìyeyfya: [ni.'jɛj.fja] *PF* bw. *recht vooruit, in een rechte lijn (afgeleid van yeyfya rechte lijn)*

nìyll: [ni.'jɪ] *PF* bw. *gezamenlijk, op gezamenlijke wijze (afgeleid van yll gezamenlijk)*

nìyo': [ni.'jo⁷] *PF* bw. *perfect, foutloos (afgeleid van yo' perfect zijn)*

nìyol: [ni.'jɔl] *PF* bw. *vlot, kort (tijd) (afgeleid van yol kort (tijd))*

nìyrr: [ni.'jɾ] *PF* bw. *natuurlijk, onveranderd, puur (afgeleid van yrr natuurlijk)*

nìzawnong: [ni.'zaw.noŋ] *PF* bw. *veilig (afgeleid van «awn» passief deelwoord tussenvoegsel en zong redden)*

nìzen: [ni.'zɛn] *PF* bw. *noodzakelijk (afgeleid van zene moeten)*

nokx: [n.ok⁷] *PF* wwo. *baren*

nong: [n.oŋ] *PF* wwo. *volgen*

nongspe': [n.oŋ.'sp.ɛʔ] *PF* wwo. *achtervolgen met de intentie te vangen*

nopx: [n.op⁷] *PF* wwo. *wegstoppen, opbergen*

nrr: [n.ɾ] *PF* wwn. *gloeien, lichtgevend zijn*

nrra: [nɾ.a] *PF* zn. *trots, gevoel van trots*

nuä+: [nu.æ] *PF* adp. *voorbij*

nui: [n.u.i] *PF* wwn. *falen, fout gaan, niet het beoogde doel behalen*

nulkrr: [nul.'kɾ] *PF* bw. *langer (tijd) (afgeleid van krr tijd)*

nulnew: [nul.'n.ɛw] *PF* wwm. *verkiezen, de voorkeur geven aan (ii) (afgeleid van new willen)*

nume: [n.u.m.ɛ] *PF* wwn. *leren*

numeyu: [nu.mɛ.ju] *PF* zn. *student, leerling (afgeleid van nume leren)*

numtseng: [num.tɕɛŋ] *PF* zn. *school (sam. van nume leren en tseng plaats)*

numtsengvi: [num.tɕɛŋ.vi] *PF* zn. *klaslokaal, deel v.e. school (afgeleid van numtseng school)*

numultxa: [nu.mul.'t'a] *PF* zn. *les (voor instructie) (sam. van nume leren en ultxa bi-jeenkomst)*

numultxatu: [nu.mul.'t'a.tu] *PF* zn. *klasgenoot (afgeleid van numultxa les (voor instructie))*

nutx: [nut⁷] *PF* bn. *dik*

Ng

nga: [ŋa] *PF* vn. *jij*

nga': [ŋaʔ] *PF* wwo. *bevatten*

ngam: [ŋam] *PF* zn. *echo*

ngampam: [ŋam.pam] *PF* zn. *rijm (sam. van ngam echo en pam geluid)*

ngampam si: [ŋam.pam s-i] *PF* wwn. *rijmen (afgeleid van ngampam rijm)*

ngatsyip: [ŋa.tɕjip⁷] *PF* vn. *kleine jij (afgeleid van nga jij)*

ngawng: [ŋawŋ] *PF* zn. *worm*

ngay: [ŋaj] *PF* bn. *waar*

ngaytxoa: [ŋaj.'t'o.a] *PF* tw. *sorry, mijn excuses (uiting van schuld en spijt) (sam. van ngeyä je en txoa vergeving)*

ngä'an: [ŋ.æ.'ʔ.æn] *PF* wwn. *mentaal of emotioneel lijden, miserabel voelen*

ngäng: [ŋæŋ] *PF* zn. *maag*

ngäzik: [ŋæ.zik⁷] *PF* bn. *moeilijk, zwaar*

ngenga: [ŋɛ.'ŋa] *PF* vn. *jij, u (ceremonieel) (afgeleid van nga jij)*

ngep: [ŋɛp⁷] *PF* zn. *navel*

ngɛt: [ŋɛt⁷] *PF* bn. *geur van rottend hout en bladeren, muf (niet-dierlijk verval)*

ngeyn: [ŋɛjn] *PF* bn. *moe*
ngian: [ŋi.'an] *PF,SW* bw. *echter*
ngim: [ŋim] *PF* bn. *lang* (*fysieke lengte*)
ngimpup: [ŋim.'pup⁷] *PF* zn. *lengte* (afgeleid van **ngim** *lang* en **pup** *kort*)
ngip: [ŋip⁷] *PF* zn. *ruimte, open of grenzeloos gebied*
ngoa: [ŋo.a] *PF* zn. *modder*
ngong: [ŋoŋ] *PF* bn. *lethargisch, lui, zonder genoeg energie*
ngop: [ŋ.op⁷] *PF* wwo. *creëren, maken*

O

oe: [o.ɛ] *PF* vn. *ik*
oeng: [wɛŋ] *PF* vn. *wij twee* (*tweevoudig inclusief*) (afgeleid van **oe** *ik*)
oetsyip: [wɛ.tʃip⁷] *PF* vn. *kleine ik* (afgeleid van **oe** *ik*)
oeyk: [o.'ɛjk⁷] *PF* zn. *oorzaak*
oeykting: [o.'ɛjk.t.ŋ] *PF* wwo. *uitleggen* (*ii*) (sam. van **oeyk** *oorzaak* en **ting** *geven*)
ohakx: [o.'hak⁷] *PF* bn. *hongerig*
ohe: [o.hɛ] *PF* vn. *ik* (*ceremonieel*)
oïsss: [o.'i:sss] *LA* tw. *boze kreet, 'kijk maar uit!'*
oïsss si: [o.'i:sss s-i] *PF* wwn. *sissen* (afgeleid van **oïsss** *boos geluid*)
okup: [o.kup⁷] *PF* zn. *melk*

P

pa'o: [pa.ʔo] *PF* zn. *kant*
pak: [pak⁷] *PF* part. *neerbuigend*
palon: [p.a.l.on] *PF* wwn. *verbranden*
pam: [pam] *PF* zn. *geluid*
pamrel: [pam.'rɛl] *PF* zn. *geschrift* (sam. van **pam** *geluid* en **rel** *afbeelding*)
pamrelfya: [pam.'rɛl.fja] *PF* zn. *spelling* (afgeleid van **pamrel** *schrijven* en **fya'o** *manier*)
pamrel si: [pam.'rɛl 's-i] *PF* wwn. *schrijven* (afgeleid van **pamrel** *geschrift*)
pamrelsiyu: [pam.'rɛl.si.ju] *PF* zn. *schrijver* (afgeleid van **pamrel** *geschrift*)
pamrelvi: [pam.'rɛl.vi] *PF* zn. *letter* (*fonetisch symbool*) (afgeleid van **pamrel** *schrijven*)
pamrelvul: [pam.'rɛl.vul] zn. *pen, potlood, lett. schrijfstok*" (sam. van **pamrel** *geschrift* en **vul** *tak* (*van een boom*))

ngopyu: [ŋop.ju] *PF* zn. *maker* (afgeleid van **ngop** *maken, creëren*)
ngrr: [ŋr] *PF* zn. *wortel*
ngrrpongu: [ŋr.po.ŋu] *PF* zn. *burgerinitiatief, activisme* (*van grassroot*) (sam. van **ngrr** *wortel* en **pongu** *groep*)
ngul: [ŋul] *PF* bn. *grijs, grauw*
ngulpin: [ŋul.pin] *PF* zn. *grijs* (afgeleid van **ngul** *grijs, grauw*)
nguway: [ŋu.wa:j] *PF* zn. *gehuil, roep van een slangewolf* (afgeleid van **way** *lied*)

olo': [o.'loʔ] *PF* vn. *stam, clan*
olo'eyktan: [o.lo.'ʔɛjk.tan] *JC* zn. *opperhoofd* (sam. van **olo'** *stam* en **eyktan** *leider*)
omum: [-o.'m-um] *PF* wwo. *weten* (*klemtoon komt op eerste lettergreep bij gebruik van tussenvoegsel*)
onlor: [on.'lor] *PF* bn. *goed-ruikend* (sam. van **ontu** *neus* en **lor** *plezierig voor de zintuigen*)
ontsang: [on.tsaŋ] *PF* zn. *neusring* (sam. van **ontu** *neus* en **tsang** *piercing*)
ontu: [on.tu] *JC* zn. *neus*
onvā': [on.'væʔ] *PF* bn. *slecht-ruikend* (sam. van **ontu** *neus* en **vā'** *niet plezierig voor de zintuigen*)

pamrelvul lerin: [pam.'rɛl.vul le.'rɪn] *PF* zn. *potlood, lett. "houten schrijfstok"* (sam. van **pamrelvul** *pen, potlood* en **lerin** *houten, van hout*)
pamtseo: [pam.tʃɛ.o] *PF* zn. *muziek* (sam. van **pam** *geluid* en **tseo** *kunst*)
pamtseongopyu: [pam.tʃɛ.o.ŋop.ju] *PF* zn. *muzikant, componist* (sam. van **pamtseo** *muziek* en **ngopyu** *maker*) eg. James Horner
pamtseo si: [pam.tʃɛ.o 's-i] *PF* wwn. *muziek maken* (*met fa voor het bespeelde instrument*) (afgeleid van **pamtseo** *muziek*)
pamtseotu: [pam.tʃɛ.o.tu] *PF* zn. *muzikant* (afgeleid van **pamtseo** *muziek*)
pamuvan: [pam.u.van] *PF* zn. *klankenspel* (sam. van **pam** *geluid* en **uvan** *spel*)
pan: [pan] *PF* zn. *derde, een derde*
parul: [pa.'rul] *PF* zn. *wonder*

- parulnga'**: [pa.'ʔul.ŋaʔ] *PF* bn. *wonderbaarlijk* (afgeleid van **parul** *wonder*) nvm.
- parultsyip**: [pa.'ʔul.tʃjipʔ] *PF* zn. *liefkozende term voor kinderen* (lett.: *klein wonder*) (afgeleid van **parul** *wonder*)
- paskalin**: [pa.ska.'lin] *PF* zn. *zoet besje* (*koosnaam*) (afgeleid van **pasuk** *bes* en **(a)kalin** *zoet*)
- pasuk**: [pa.sukʔ] *PF* zn. *bes*
- pate**: [p'a.t.ɛ] *ZS* ww. *aankomen* (op een plaats), *arriveren*
- pawk**: [pawkʔ] *PF* zn. *hoorn, blaasinstrument*
- pawm**: [p'awm] *PF* ww. *vragen*
- pay**: [paj] *PF* zn. *water, vloeistof*
- payfya**: [paj.fja] *PF* zn. *stroom* (sam. van **pay** *water* en **fya'o** *pad*)
- payiva**: [paj.i.va] *PF* zn. *waterdruppel* (afgeleid van **pay** *water* en **ilva** *druppel*)
- paynga'**: [paj.ŋaʔ] *PF* bn. *vochtig, nat* (afgeleid van **pay** *water* en **nga'** *bevat*)
- payoang**: [paj.'o.aŋ] *PF* zn. *vis* (sam. van **pay** *water* en **ioang** *dier*)
- paysena**: [paj.se.na] *PF* zn. *watervat* (sam. van **pay** *water* en **sähena** *drager*)
- paysmung**: [paj.smuŋ] *PF* zn. *waterdrager* (sam. van **pay** *water* en **smung** *transportinstrument*)
- paytxew**: [paj.'t'ɛw] *PF* zn. *kustlijn, water grens* (sam. van **pay** *water* en **txew** *limiet*)
- pähem**: [p'æ.h.ɛm] *PF* wwn. *arriveren, aankomen*
- pängkxo**: [p'æŋ.'k'o] *PF* zn. *praten, een gesprek voeren*
- pängkxoyu**: [pæŋ.'k'o.ju] *PF* zn. *gepraat* (afgeleid van **pängkxo** *praten*)
- pängkxoyu lekoren**: [pæŋ.'k'o.ju lɛ.ko.'rɛn] *PF* zn. *advocaat* (sam. van **pängkxoyu** *prater* en **lekoren** *volgens de wet*)
- pänu**: [p'æ.nu] *PF* zn. *belofte*
- pänutìng**: [p'æ.nu.t.ŋ] *PF* wwo. *beloven* (sam. van **pänu** *belofte* en **tìng** *geven*)
- pe+**: [pɛ] *PF* toevoegsel vvn. *markeerder*
- pe'un**: [p'ɛ.ʔ.un] *PF* wwo. *beslissen*
- pefnel**: [pɛ.'fnɛl] *PF* vvn. *welk soort* allomorf van **fnepe**
- pefya**: [pɛ.'fja] *PF* vvn. *hoe* allomorf van **fyape**
- pefyinep'ang**: [pɛ.fjin.ɛp.'ʔaŋ] *PF* vvn. *hoe complex?* (afgeleid van **fyinep'ang** *graad van complexiteit*) (allomorf van **fyinep'angpe**)
- pehem**: [pɛ.'hɛm] *PF* vvn. *wat, welke* (*actie*) allomorf van **kempe** (sam. van **kem** *actie, daad*)
- pehrr**: [pɛ.'hr] *PF* vvn. *wanneer* allomorf van **krpe** (sam. van **kr** *tijd*)
- pekxinum**: [pɛ.'k'in.um] *PF* vvn. *hoe strak, los?* (afgeleid van **'ekxinum** *strakheid, losheid*)
- peli'u**: [pɛ.'li.ʔu] *PF* vvn. *wat, welk* (*woord, uiting*) allomorf van **li'upe**
- pelun**: [pɛ.'lun] *PF* vvn. *waarom* allomorf van **lumpe**
- peng**: [p'ɛŋ] *PF* wwo. *vertellen*
- penghrr**: [p'ɛŋ.'hr] *PF* wwn. *waarschuwen* (sam. van **peng** *vertellen* en **hrrap** *gevaar*)
- peseng**: [pɛ.'sɛŋ] *PF* vvn. *waar* allomorf van **tsengpe**
- peslosnep**: [pɛ.slo.'snɛpʔ] *PF* vvn. *welke breedte, hoe breed?* (afgeleid van **snep** *smal*) (allomorf van **slosneppe**)
- pesomwew**: [pɛ.som.'wɛw] *PF* vvn. *welke temperatuur?* (afgeleid van **somwew** *temperatuur*)
- pesu**: [pɛ.'su] *PF* vvn. *wie* allomorf van **tupe**
- peu**: [pɛ.'u] *PF* vvn. *wat, welk* (*ding*) allomorf van **'upe**
- pewn**: [pɛwn] *PF* zn. *nek*
- pey**: [p'ɛj] *PF* wwn. *wachten*
- piak**: [pi.'akʔ] *PF* bn. *open, helder* (*voor wolkenloze hemel*)
- piak si**: [pi.'akʔ s-i] *PF* wwn. *openen* (afgeleid van **piak** *open*)
- pil**: [pil] *PF* zn. *gezichts-streep*
- pinvul**: [pin.vul] *PF* zn. (*was*)*krijtje* (sam. van **'opin** *kleur* en **vul** *tak* (*van een boom*)) kort voor **'opin***vultsyip*
- pizayu**: [pi.za.ju] *PF* zn. *voorouder*
- pìmtxan**: [pim.'t'an] *PF* vvn. *hoeveel* allomorf van **hìmtxampe**
- pìsaw**: [pi.'saw] *PF* bn. *onhandig, ongeluk-aantrekkelijk*
- pìwopx**: [pi.'wopʔ] *PF* zn. *wolk*
- pìwopxtsyip**: [pi.'wopʔ.tʃjip] *PF* zn. *nevel* (afgeleid van **pìwopx** *wolk*) lett.: *'kleine wolk'*
- plhrr**: [p'.hr] *PF* wwn. *waarschuwen* (sam. van **plltxe** *spreken* en **hrrap** *gevaar*)
- plllngay**: [p'.l'ŋaj] *PF* wwn. *toegeven* (afgeleid van **plltxe** *spreken* en **ngay** *waar*)

plltxe: [p·l̥.t̥·ɛ] *PF* ww. *spreken*
plltxeju: [pl̥.t̥ɛ.ju] *PF* zn. *spreker* (afgeleid van **plltxe** *spreken*)
po: [po] *PF* vn. *hij, zij*
poan: [po.'an] *PF* vn. *hij* (geen meervoudsvorm: gebruik **(ay)fo**) (afgeleid van **po** *hij, zij*)
poe: [po.'ɛ] *PF* vn. *zij* (geen meervoudsvorm: gebruik **(ay)fo**) (afgeleid van **po** *hij, zij*)
polpxay: [pol.p'aj] *PF* vvn. *hoeveel* (sam. van **holpxay** *aantal* en **pe** *hoe*)
pom: [p·om] *PF* wwo. *kussen, zoenen*
pongu: [p'o.ŋu] *PF* zn. *een groep mensen* (afgeleid van **po** *hij/zij*) avm.
prrk: [p̥r̥.ku] *PF* zn. *baarmoeder* (sam. van **prnen** *baby* en **kelku** *huis*)
prrkxentrrkr: [p̥r̥.k'ɛn.t̥r̥.k̥r̥] *Skxawng* zn. *rookplezier overdag, trillende tong* (Na'vi idioom) (van **prte'** *plezierig*, **kxener** *roken*, **trr** *dag*)

Px

pxan: [p'an] *PF* bn. *waardig*
pxasik: [p'a.sik̥] *PF* tw. *weg ermeel* (*vulgair*)
pxasul: [p'a.sul] *PF* bn. *vers, lekker* (*eten*)
pxaw-: [p'aw] *PF* adp. *rondom*
pxawngip: [p'aw.ŋip̥] *PF* zn. *omgeving* (sam. van **pxaw** *rondom* en **ngip** *ruimte*)
pxawpa: [p'aw.pa] *PF* zn. *grens, afbakening, omtrek* (sam. van **pxaw** *rondom* en **pa'o** *zij-kant*)
pxawpxun: [p'aw.p'un] *PF* zn. *armband* (sam. van **pxaw** *rondom* en **pxun** *arm*)
pxay: [p'aj] *PF* bn. *veel, velen* (gebruikt bij enkel- en meervoudige zn. vormen)
pxayopin: [p'aj.o.pin] *PF* bn. *kleurrijk, bont* (sam. van **pxay** *veel* en **'opin** *kleur*)
pxek: [p'ɛk̥] *PF* wwo. *trappen, duwen*
pxel-: [p'ɛl] *PF* adp. (*zo*)als
pxelo: [p'ɛ.lo] *PF* bw. *drie keer* (afgeleid van **pxe+** *drievoudmarkeerder* en **alo** *tijd, beurt*)
pxen: [p'ɛn] *PF* zn. *stuk functionele kleding*
pxesrram: [p'ɛ.s̥r̥.'am] *PF* zn., bw. *drie dagen geleden* (afgeleid van **trr** *dag*)
pxesrray: [p'ɛ.s̥r̥.'aj] *PF* zn., bw. *over drie dagen* (afgeleid van **trr** *dag*)
pxey: [p'ɛj] *PF* get. *drie*
pxeyve: [p'ɛj.vɛ] *PF* bn. *derde* (*rangtelwoord*) (afgeleid van **pxey** *drie*)

and **krr** *tijd*)
prnen: [p̥r̥.nɛn] *PF* zn. *kind, baby*
prnesyul: [p̥r̥.nɛ.sju] *PF* zn. *knop, kiem* (sam. van **prnen** *baby* en **syulang** *plant*)
prrsmung: [p̥r̥.smuŋ] *PF* zn. *baby drager* (sam. van **prnen** *baby* en **smung** *transportinstrument*)
prte': [p̥r̥.tɛʔ] *PF* bn. *plezierig* (van een activiteit)
prrwll: [p̥r̥.w̥l] *Pr̥r* zn. *mos* (sam. van **prnen** *baby* en **'ewll** *plant*)
pukap: [p'u.kap̥] *PF* get. *zes*
pum: [pum] *PF* vn. *vervangwoord* (plaatsvervangend voornaamwoord, verwijst naar eerder genoemd zn. of vn.)
pup: [pup̥] *PF* bn. *kort* (*fysieke lengte*)
puve: [p'u.vɛ] *PF* bn. *zesde* (*rangtelwoord*) (afgeleid van **pukap** *zes*)

pxi: [p'i] *PF* bn. *scherp* (*punt*)
pxim: [p'im] *PF* bn. *rechtop*
pximaw-: [p'i.'maw] *PF* adp. *meteen na* (sam. van **maw** *na* (*tijd*) en **pxi** *scherp*)
pxiset: [p'i.'sɛt̥] *PF* bw. *nu meteen, onmiddellijk* (sam. van **set** *nu* en **pxi** *scherp*)
pxisre+: [p'i.'sɛ] *PF* adp. *vlak voor* (sam. van **sre** *voor* (*tijd*) en **pxi** *scherp*)
pxiswawam: [p'i.swaw.'am] *PF* bw. *een moment geleden, nu net* (sam. van **swaw** *moment* en **-am** *geleden*)
pxiswaway: [p'i.swaw.'aj] *PF* bw. *zo meteen, over een seconde* (sam. van **swaw** *moment* en **ay** *toekomstige tijd*)
pxiye'r̥in: [p'i.'jɛʔ.r̥in] *PF* bw. *direct* (*niet zo snel als pxiswaway*) (sam. van **ye'r̥in** *binnenkort* en **pxi** *scherp*)
pxim: [p'im] *PF* bw. *vaak*
pximun'i: [p'i.m.un.ʔ'i] *PF* wwo. *verdelen, in stukken snijden* (sam. van **hapxi** *deel* en **mun'i** *snijden*)
pxor: [p'or] *PF* wwn. *ontploffen*
pxorpam: [p'or.pam] *PF* zn. *ejectieve medeklinker* (sam. van **pxor** *exploderen* en **pam** *geluid*)
pxun: [p'un] *PF* zn. *arm*
pxuntil: [p'un.til] *PF* zn. *elleboog* (sam. van **px-un** *arm* en **til** *verbinding*)

R

- ral:** [ra.l] *PF* zn. *betekenis*
- ralnga’:** [ʔra.l.ŋa.ʔ] *PF* bn. *betekenisvol, instruerend, iets waar een les uit kan worden geleerd* (sam. van **ral** *betekenis* en **nga’** *bevatten*)
- ralpeng:** [ʔra.l.ʔp.ɛŋ] *PF* wwo. *verklaren, interpreteren* (sam. van **ral** *betekenis* en **peng** *vertellen*)
- ram:** [ra.m] *PF* zn. *berg*
- ramtsyip:** [ʔra.m.t͡sɿjip.ʔ] *PF* zn. *heuvel* (afgeleid van **ram** *berg*)
- ramunong:** [ra.ʔmu.noŋ] *PF* zn. *bron*
- ran:** [ra.n] *PF* zn. *natuur, essentie; basis natuur van iets wat volgt uit het totaal van diens onderdelen; het best vertaald als ‘persoonlijkheid’*
- rangal:** [ʔra.a.ŋ.al] *PF* wwn. *wensen*
- raspu’:** [ra.ʔspu.ʔ] *PF* zn. *beenbeschermers* (gebruikt in oorlog/strijd)
- rawke:** [ʔraw.ke] *PF* tw. *alarm-roep* (*alarm*)
- rawm:** [rawm] *PF* zn. *bliksem* (*algemene uitdrukking*)
- rawmpxom:** [ʔrawm.p’om] *PF* zn. *donder en bliksem* (afgeleid van **rawm** *bliksem* en **’rpxom** *donder*)
- rawn:** [ʔrawn] *PF* wwo. *vervangen, substitueren*
- rawng:** [rawŋ] *PF* zn. *ingang, deuropening*
- rä’ä:** [ʔræ.ʔæ] *PF* part. *doe niet* (*negatief imperatief, voor commando’s*)
- räptum:** [ræp.ʔtum] *PF* bn. *grof, vulgair, sociaal onacceptabel*
- re’o:** [ʔre.ʔo] *PF* zn. *hoofd*
- rel:** [ʔrel] *PF* zn. *beeld*
- rel arusikx:** [ʔrel a.ru.ʔsikx] *PF* zn. *film, video* (sam. van **rel** *afbeelding* en **rikx** *bewegen*)
- reltseo:** [ʔrel.t͡se.o] *PF* zn. *beeldende kunst* (sam. van **rel** *beeld* en **tseo** *kunst*)
- reltseotu:** [ʔrel.t͡se.o.tu] *PF* zn. *kunstenaar* (*visueel*) (afgeleid van **reltseo** *visuele kunst*)
- relvul:** [ʔrel.vul] *PF* zn. *pen, potlood, lett. ss-chrijfstok* (korte vorm van **pamrelvul**)
- rem:** [ʔrem] *PF* zn. *brandstof*
- reng:** [ʔreŋ] *PF* bn. *ondiep* (*fysiek*) nvm.
- rengop:** [ʔre.ŋ.op.ʔ] *PF* wwo. *ontwerpen* (sam. van **renu** *patroon* en **ngop** *creëren*)
- renten:** [ʔren.ten] *PF* zn. *bril* (*gemaakt van insectenvleugels, gesneden uit hout etc.*)
- renu:** [ʔre.nu] *PF* zn. *patroon*
- renulke:** [ʔre.nul.ke] *PF* bn. *onregelmatig, random* (afgeleid van **renu** *patroon* en **luke** *zonder*)
- rewon:** [ʔre.won] *PF* zn. *ochtend*
- rey:** [ʔr.ɛj] *PF* wwn. *leven*
- rey’eng:** [ʔre.j.ʔɛŋ] *PF* zn. *de Balans van het Leven* (afgeleid van **rey** *leven*)
- reyfya:** [ʔre.j.fja] *PF* zn. *manier van leven, cultuur* (sam. van **rey** *leven* en **fya’o** *wijze, manier*)
- reykol:** [ʔre.j.ʔkol] *PF* wwo. *muziek maken, laten zingen* (*dichterlijk*) (afgeleid van **rol** *zingen* en «**eyk**» *causatief tussenvoegsel*)
- reym:** [ʔrej.m] *PF* zn. *droog land* (*op het droge*)
- reypay:** [ʔrej.paj] *PF* zn. *bloed* (sam. van **rey** *leven* en **pay** *water*)
- reypaytun:** [ʔrej.paj.tun] *PF* bn. *rood* (*bloed tun*) (sam. van **reypay** *bloed* en **tun** *rood, oranje*)
- rikx:** [ʔrik.ʔ] *PF* wwn. *verplaatsen*
- rim:** [ʔrim] *PF* bn. *geel*
- rimpin:** [ʔrim.pin] *PF* zn. *geel* (afgeleid van **rim** *geel*)
- rina’:** [ʔri.na.ʔ] *PF* zn. *zaad* (afgeleid van **atokinrina’** *zaden van de Grote Boom*)
- ripx:** [ʔrip.ʔ] *PF* wwo. *doorsteken*
- ri’ir:** [ʔri.ʔir] *PF* zn. *reflectie, spiegelbeeld*
- ri’ir si:** [ʔri.ʔir s-i] *PF* wwn. *reflecteren, imiteren* (afgeleid van **ri’ir** *reflectie*)
- rik:** [ʔrik.ʔ] *PF* zn. *blad*
- rikean:** [ʔri.ke.an] *PF* bn. *blad-groen* (sam. van **rik** *blad* en **ean** *groen*)
- rikxi:** [ʔri.ʔk.ʔi] *PF* wwn. *trillen, schudden, rillen*
- rin:** [ʔrin] *PF* zn. *hout*
- ro+:** [ʔro] *PF* adp. *op* (*locatief*)
- ro’a:** [ʔr.o.ʔa] *PF* wwn. *indrukwekkend zijn, respect afdwingen*
- rofa-:** [ʔro.fa] *PF* adp. *naast, langs*
- rol:** [ʔrol] *PF* ww. *zingen*
- rolun:** [ʔro.ʔlun] *PF* tw. *Eureka!, ik heb het gevonden!*
- rong:** [ʔron] *PF* zn. *tunnel*
- ronguway:** [ʔr.o.ʔŋu.waj] *PF* wwn. *huilen* (afgeleid van **rol** *zingen* en **nguway** *gehuil*)
- ronguwayyu:** [ʔro.ʔŋu.waj.ju] *PF* zn. *huiler, iemand die huilt* (afgeleid van **ronguway** *huilen*)
- ronsem:** [ʔron.sem] *PF* zn. *verstand, bewustzijn*

ronsrel: [ˈron.sɾɛl] *PF* zn. *iets verbeeld* (afgeleid van **ronsrelnogop** verbeelden)
ronsrelnogop: [ˈron.sɾɛl.ŋ.op] *PF* wwo. *verbeelden, zich voorstellen* (c.w. van **ronsem** *gest, rel* afbeelding, **ngop** *maken, spreektaal* [ˈron.sɾɛw.ŋop])
ropx: [ɾop] *PF* zn. *gat* (*gaat dwars door object heen*)
rou: [ˈɾ.o.u] *PF* wwn. *dronken zijn of worden* (voorbeeld: **rou fa pxir**)

rum: [ɾum] *PF* zn. *bal*
run: [ɾ.un] *PF* wwo. *vinden, uitvinden*
rurur: [ɾu.ˈɾur] *PF* zn. *een water-stroom met veel lucht-contact terwijl het over rotsen van een geleidelijk neergaande stroom gaat* (telbaar)
rusey: [ɾu.ˈsɛj] *PF* bn., zn. *levend, in leven, iets levends* (sam. van **rey** *leven* en «**us**» *actief delwoord tussenvoegsel*)
rutxe: [ɾu.ˈtʰɛ] *PF* tw. *alstublieft* (*beleefd vragen*)

S

sa: [s.a] *PF* wwn. *een uitdaging aangaan*
sa'ewrang: [sa.ˈʔɛw.ɾaŋ] *PF* zn. *moederweefgetouw, gigantisch weefgetouw* (afgeleid van **sa'nok** *moeder* en **'ewrang** *weefgetouw*)
sa'nok: [ˈsa.ŋ.nok] *PF* zn. *moeder* (van **sa'atenuk** *C*)
sa'nu: [ˈsa.ŋ.nu] *PF* zn. *mama* (aanhankelijke vorm van **sa'nok** *moeder*)
sa'nutsyip: [ˈsa.ŋ.nu.tʃip] *PF* zn. *moedertje* (*gebruikt voor jonge meisjes*) (afgeleid van **sa'nu** *mammie*)
sa'sem: [ˈsa.ŋ.sɛm] *PF* zn. *ouder of ouders* (afgeleid van **sa'nok** *moeder* en **sempul** *vader*)
saa: [ˈsa:] *LA* tw. *bedreigende kreet*
saho: [sa.ˈho] *PF* zn. *gebed* (afgeleid van **aho** *bidden*)
salew: [s.a.ˈl.ɛw] *PF* ww. *doorgaan*
salewfyä: [sa.ˈlɛw.fjə] *PF* zn. *richting, koers* (afgeleid van **salew** *doorgaan* en **fyä'o** *pad*)
san: [san] *PF* bw. *gezegde, citaat*
sang: [saŋ] *PF* bn. *warm*
sar: [s.ɑɾ] *PF* wwo. *gebruiken*
sat: [sat] *PF* vn. *dat* (lenitie-vorm van **tsat**, lenitie onregelmatig **naftu** *van*)
satu'li: [sa.ˈtu.ɾ.li] *PF* zn. *erfgoed* (Ook de naam van de kantine in Disney's Pandora)
sau: [sa.ˈu] *LA* tw. *uitroep van uitputting*
saylahe: [saj.ˈla.hɛ] *PF* bw. *'et cetera'* (afgeleid van **sì** *alähe* *en andere*) (samentrekking)
sayrip: [ˈsaj.ɾip] *PF* bn. *knap, goed uitziend* ofp. (mannelijk)
sä'anla: [sæ.ˈʔan.la] *PF* zn. *verlangen* (afgeleid van **'anla** *verlangen naar*)
sä'eoio: [sæ.ˈʔɛ.o.i.o] *PF* zn. *ceremonie, ritueel, rite* (afgeleid van **'eoio** *ceremonieel*)

sä'eoio si: [sæ.ˈʔɛ.o.i.o s.i] *PF* wwn. *meedoen met een ceremonie, een ritueel doen* (afgeleid van **sä'eoio** *ceremonie*)
sä'ipu: [sæ.ˈʔi.pu] *PF* zn. *iets leuks* (afgeleid van **'ipu** *humoristisch*)
sä'o: [ˈsæ.ʔo] *PF* zn. *gereedschap*
säfe'ul: [sæ.ˈfɛ.ʔul] *PF* zn. *verslechtering* (*specifiek geval*) (afgeleid van **fe'ul** *slechter worden*)
säflä: [sæ.ˈflæ] *PF* zn. *succes* (*een moment van succes*) (afgeleid van **flä** *lukken, slagen*)
säfmi: [sæ.ˈfmi] *PF* zn. *poging* (afgeleid van **fmi** *proberen*)
säfngo': [sæ.ˈfŋoʔ] *PF* zn. *voorwaarde, benodigdheid* (afgeleid van **fngo'** *vereisen*)
säfpil: [sæ.ˈfpil] *PF* zn. *idee* (afgeleid van **fpil** *denken*)
säftxuli'u: [sæ.ft.ˈu.ˈli.ʔu] *PF* zn. *toespraak* (afgeleid van **ftxuli'u** *oreren, toespraak houden*)
säfyep: [sæ.ˈfjɛp] *PF* zn. *hendel* (afgeleid van **fyep** *in de hand houden*)
sähena: [sæ.ˈhɛ.na] *PF* zn. *drager* (*b.v. een pot of mand*) (afgeleid van **hena** *dragen*)
säkanom: [sæ.ˈka.nom] *PF* zn. *iets dat ver-schaft/verkregen is, een bezitting* (afgeleid van **kanom** *verkrijgen*)
sälang: [sæ.ˈlaŋ] *PF* zn. *een ontdekkingsreis of onderzoek* (afgeleid van **lang** *onderzoeken, verkennen*)
sälätəm: [sæ.ˈla.tɛm] *PF* zn. *verandering* (*moment van*), *wijziging, aanpassing* (afgeleid van **lätəm** *veranderen*)
sälätxayn: [sæ.læ.ˈtʰajŋ] *PF* zn. *verslaan, een verlies* (afgeleid van **lätxayn** *verslagen*)
säleymfe': [sæ.lɛj.m.ˈfɛʔ] *PF* zn. *klacht* (afgeleid van **leymfe'** *klagen*)

- säleymkem:** [sæ.ɛj̥m.ˈkɛm] *PF* zn. *protest, een moment van protesteren* (afgeleid van **leymkem** *protesteren*)
- sämok:** [sæ.ˈmɔk̚] *PF* zn. *suggestie, voorstel* (afgeleid van **mok** *voorstellen*)
- sämunge:** [sæ.ˈmu.ŋɛ] *PF* zn. *transportinstrument of apparaat* (afgeleid van **munge** *brengen*) Noot: In samentrekkingen vervallen de ä en e, waardoor –*smung* ontstaat
- sämyam:** [sæm.ˈyam] *PF* zn. *omhelzing* (afgeleid van **meyam** *omhelzen*)
- sängä’an:** [sæ.ŋæ.ˈʔæn] *PF* zn. *periode van lijden, periode van depressie* (afgeleid van **ngä’an** *mentaal of emotioneel lijden*)
- sängop:** [sæ.ˈŋɔp̚] *PF* zn. *creatie* (afgeleid van **ngop** *creëren*)
- sänrr:** [sæ.ˈnr̥] *PF* zn. *gloed; lichtbron, lamp* (afgeleid van **nrr** *gloeien*)
- sänui:** [sæ.ˈnu.i] *PF* zn. *fiasco (specifiek incident)* (afgeleid van **nui** *falen*)
- sänume:** [sæ.ˈnu.mɛ] *PF* zn. *les, instructie* (afgeleid van **nume** *leren*)
- sänumvi:** [sæ.ˈnum.vi] *PF* zn. *les* (afgeleid van **sänume** *onderwijs*)
- säomum:** [sæ.ˈo.mum] *PF* zn. *(stuk) informatie* (afgeleid van **omum** *weten*)
- säpenghrr:** [sæ.pɛŋ.ˈhr̥] *PF* zn. *waarschuwing* (afgeleid van **penghrr** *waarschuwen*)
- säpllhr:** [sæ.pl̥.ˈhr̥] *PF* zn. *waarschuwing* (afgeleid van **pllhr** *waarschuwen*)
- säplltxe:** [sæ.pl̥.ˈt̚ɛ] *PF* zn. *verklaring, uitdrukking* (afgeleid van **plltxe** *spreken*)
- säplltxevi:** [sæ.pl̥.ˈt̚ɛ.vi] *PF* zn. *commentaar* (afgeleid van **säplltxe** *verklaring*)
- säpom:** [sæ.ˈpɔm] *PF* zn. *kus* (afgeleid van **pom** *kussen*)
- särawn:** [sæ.ˈrawn] *PF* zn. *vervanging, substituuut, iets dat iets anders vervangt* (afgeleid van **rawn** *vervangen*)
- särengop:** [sæ.ˈrɛ.ŋɔp̚] *PF* zn. *ontwerp (specifiek geval)* (afgeleid van **rengop** *ontwerpen*)
- säro’a:** [sæ.ˈro.ʔa] *PF* zn. *grote daad, iets dat volbracht is*
- säro’a si:** [sæ.ˈro.ʔa.s̥i] *PF* wwn. *grote daden doen* (afgeleid van **säro’a** *grote daad*)
- säseyto:** [sæ.sɛj̥.ˈto] *PF* zn. *slachtgereedschap* (afgeleid van **seyto** *slachten* (het separeren of verwerken van het karkas van een dood dier))
- säsilpey:** [sæ.sil.ˈpɛj̥] *PF* zn. *hoop (specifiek geval)* (afgeleid van **silpey** *hopen*)
- säspxin:** [sæ.ˈsp̚in] *PF* zn. *ziekte* (afgeleid van **spxin** *ziek*)
- säspxintsy̥ip:** [sæ.ˈsp̚in.t̚sj̥ip̚] *PF* zn. *kleine aandoening* (afgeleid van **säspxin** *ziekte*)
- säsrrätx:** [sæ.ˈsr̥æt̚] *PF* zn. *ergernis, verouling (door iemand)* (afgeleid van **srätx** *vervelen, lastig vallen*)
- säsrrin:** [sæ.ˈsr̥im] *PF* zn. *(uit)geleend object* (afgeleid van **srin** *tijdelijk overgeven van de een naar een ander*)
- sästarsim:** [sæ.ˈstar.sim] *PF* zn. *collectie (doelbewust door iemand bij elkaar gebracht)* (afgeleid van **starsim** *verzamelen*)
- säsul̥in:** [sæ.ˈsu.l̥im] *PF* zn. *hobby, plezierige activiteit* (afgeleid van **sul̥in** *bezig zijn (positief)*)
- säsyp:** [sæ.ˈsj̥ɛp̚] *PF* zn. *val* (afgeleid van **syep** *vangen*)
- sätare:** [sæ.ˈta.rɛ] *PF* zn. *verbinding, relatie* (afgeleid van **tare** *verbinden, relateren aan*)
- sätaron:** [sæ.ˈta.rɔn] *PF* zn. *jacht* (afgeleid van **taron** *jagen*)
- sätсан’ul:** [sæ.ˈts̥an.ʔul] *PF* zn. *verbetering* (afgeleid van **tsan’ul** *beter worden*)
- sät̥s̥isy̥i:** [sæ.ˈts̥i.s̥y̥i] *PF* zn. *gefluister, fluistering* (afgeleid van **ts̥isy̥i** *fluisteren*)
- sätswayon:** [sæ.ˈt̚swaj̥.ɔn] *PF* zn. *vlucht (het vliegen)* (afgeleid van **tswayon** *vliegen*)
- sät̥sy̥il:** [sæ.ˈts̥j̥il] *PF* zn. *klim-evenement, een klim* (afgeleid van **tsy̥il** *klimmen*)
- säv̥il:** [sæ.ˈv̥il] *PF* zn. *teken, indicatie, signaal* (afgeleid van **v̥il** *aanwijzen*)
- säv̥äsul:** [sæ.ˈwæ.sul] *PF* zn. *een competitie* (afgeleid van **wäsul** *wedijveren*)
- säv̥äsul̥tsy̥ip:** [sæ.ˈwæ.sul.t̚sj̥ip̚] *PF* zn. *een wedstrijd* (afgeleid van **säv̥äsul** *een competitie*)
- säv̥äte:** [sæ.wæ.ˈtɛ] *PF* zn. *bron van dispuut, reden van het argument* (afgeleid van **wäte** *redetwisten*)
- säv̥ingay:** [sæ.wil.ˈŋaj̥] *PF* zn. *bewijs (specifiek bewijs)* (afgeleid van **wingay** *bewijzen*)
- säv̥intxu:** [sæ.wil̥n.ˈt̚u] *PF* zn. *vertoning, tentoonstelling* (afgeleid van **wintxu** *tonen*)
- säv̥äkk:** [sæ.ˈj̥æk̚] *PF* zn. *(het) negeren* (afgeleid van **yäkk** *niet opmerken, negeren*)
- säv̥är̥ip:** [sæ.ˈzæ.r̥ip̚] *RL,PF* zn. *lijn, teugels* (afgeleid van **zä’är̥ip** *trekken*)

- se'ayl:** [sɛ.'ʔajl] *PF* zn. *een aparte hoge smalle waterval die van een hoge klip of een zwevende berg stroomt (telbaar)*
- sekrr:** [sɛ.kr̩] *PF* zn. *heden (sam. van set nu en krr tijd)*
- sempu:** [sɛm.pu] *PF* zn. *papa (aanhankelijke vorm van sempul vader)*
- sempul:** [sɛm.pul] *PF* zn. *vader*
- set:** [sɛt̩] *PF* bw. *nu*
- sevin:** [sɛ.'vin] *PF* bn. *mooi avm. (vrouwelijk)*
- sey:** [sɛj] *PF* zn. *beker, kom (minimaal aangepaste natuurlijke bronnen)*
- seykxel:** [sɛj.'k'ɛl] *PF* bn. *sterk (emotioneel, spiritueel, niet fysiek), vol vertrouwen*
- seyn:** [sɛjn] *PF* zn. *stoel, kruk, bank; een voorwerp waarop gezeten kan worden (afgeleid van sã'o gereedschap en heyn zitten)*
- seyri:** [sɛj.r̩i] *JC* zn. *lip*
- seysoniltsan:** [sɛj.so.n̩l.'tsan] *PF* tw. *goed gedaan! (komt van hasey soli niltsan goed volbracht)*
- seyto:** [sɛj.'to] *PF* wwo. *slachten (het separeren of verwerken van het karkas van een dood dier)*
- si:** [s̩.i] *PF* (post-positioneel ongebonden hulpwerkwoord) *doen, maken afleidend toevoegsel*
- sim:** [s̩.im] *PF* wwsn. *dichtbij zijn*
- sì:** [s̩i] *PF* vw. *en (verbindt twee dingen, can bevestigd worden als -sì: gebruik bij zinsdelen ulte en)*
- sik:** [s̩k̩] *PF* bw. *einde citaat*
- silpey:** [s̩l.'p̩.ɛj] *PF* wwn. *hopen (sam. van siltsan goed en pey wachten)*
- silronsem:** [s̩l.'ron.sɛm] *PF* bn. *slim, verstandig (ding) (sam. van siltsan goed en ronsem gest)*
- siltsan:** [s̩l.'tsan] *PF* bn. *goed (in z'n soort), goed gedaan*
- sìn-:** [s̩n] *PF* adp. *op*
- ska'a:** [sk̩.a.'ʔ̩.a] *PF* wwo. *vernietigen*
- skepek:** [sk̩ɛ.pɛk̩] *PF* bn. *formeel*
- skiempa:** [s̩ki.ɛm.pa] *PF* zn. *rechterkant (sam. van skien rechts en pa'o kant)*
- skien:** [s̩ki.ɛn] *PF* bn. *rechts (niet links)*
- sko+:** [sko] *PF* adp. *iets als, met de capaciteit van/in de rol van iets anders*
- skxakep:** [sk̩'k̩.a.kɛp̩] *PF* bn., bw. *waarschijnlijk*
- skxawng:** [sk̩'aw̩ŋ] *PF* zn. *idiot*
- skxir:** [sk̩'ir] *PF* zn. *wond*
- skxir si:** [sk̩'ir 's̩.i] *PF* wwn. *verwonden (afgeleid van skxir wond)*
- skxirtsyip:** [sk̩'ir.'ts̩jip̩] *PF* zn. *snee, schram, kleine verwonding (afgeleid van skxir wond)*
- skxom:** [sk̩'om] *PF* zn. *kans, mogelijkheid*
- sla'tsu:** [s̩l.a'ʔ̩.'ts̩.u] *PF* wwo. *beschrijven*
- slan:** [s̩l.an] *PF* wwo. *steunen (emotioneel, sociaal of persoonlijk) avm.*
- slantire:** [s̩lan.ti.'rɛ] *PF* zn. *inspiratie (sam. van slan ondersteunen en tirea geest)*
- slantire si:** [s̩lan.ti.'rɛ s̩.i] *PF* wwn. *inspireren (afgeleid van slantire inspiratie)*
- slayk:** [s̩l.a'jk̩] *PF* wwo. *borstelen, kammen*
- slä:** [slæ] *PF* vw. *maar*
- släkop:** [slæ.kop̩] *PF* bw. *maar ook (sam. van slä maar en kop ook)*
- slär:** [slæɾ] *PF* zn. *grot*
- slele:** [s̩l̩.ɛ.l̩.ɛ] *PF* wwn. *zwemmen*
- sleyku:** [slɛj.'k̩.u] *PF* wwo. *produceren, maken (afgeleid van slu worden en «eyk» causatief tussenvoegsel)*
- sloa:** [s̩lo.a] *PF* bn. *wijd*
- sloan:** [s̩l̩.o.'an] *PF* wwo. *gieten (v.e. vloeistof)*
- slosnep:** [s̩lo.'snɛp̩] *PF* zn. *breedte (afgeleid van snep smal)*
- slosneppe:** [s̩lo.'snɛ.pɛ] *PF* vvn. *welke breedte, hoe breed? (afgeleid van snep smal) (allomorf van peslosnep)*
- slu:** [sl̩.u] *PF* wwn. *worden (zn. predicat met ne in dubbelzinnige constructies)*
- slukx:** [sluk̩] *PF* zn. *hoorn van een dier*
- smar:** [smar] *PF* zn. *prooi, waarop gejaagd wordt*
- smon:** [sm̩.on] *PF* wwn. *familiair zijn*
- sna'o:** [s̩na.'ʔ̩] *PF* zn. *set, groep, stapel, kluit nvm.*
- snafp̩lfya:** [s̩na.'fp̩l.f̩ja] *PF* zn. *filosofie (sam. van sna'o groep en fp̩lfya manier van denken) let.: 'een groep van manieren van denken'*
- snumultxa:** [s̩na.nu.mul.'t̩'a] *PF* zn. *cursus (serie lessen) (afgeleid van numultxa les (voor instructie))*
- snamp̩relvi:** [s̩na.pam.'rɛl.vi] *PF* zn. *alfabet (afgeleid van pamp̩relvi letter (fonetisch symbool))*
- snatanh̩i:** [s̩na.tan.'h̩i] *PF* zn. *sterrenstelsel (sam. van sna'o kluit en tanh̩i ster) let.: 'een kluit sterren'*

- snatanhitsuip**: [sna.tan.'hi.t̥s̥jip] *PF* zn. *sterrencluster* (sam. van **sna'o** groep en **tanhitsuip** ster)
- snatxärem**: [sna.'t'æ.rɛm] *PF* zn. *skelet* (sam. van **sna'o** groep en **txärem** botten) let.: 'groep van botten'
- snayì**: [sna.'ji] *PF* zn. *trap, serie tredes* (afgeleid van **yì** niveau, stap)
- snaytu**: ['sna.j.tu] *PF* zn. *verliezer* (afgeleid van **snaytx** verliezen)
- snaytx**: [sn.'ajt'] *PF* wwo. *verliezen* (b.v. wedstrijd. Niet: een ding kwijtraken)
- snäm**: [sn.'æm] *PF* wwn. *rotten, vergaan, afbreken over tijd*
- snep**: [snɛp'] *PF* bn. *smal*
- snew**: [sn.'ɛw] *PF* wwo. *beperken, vast(er) maken*
- snewsye**: ['snɛw.sjɛ] *PF* bn. *vreemd, eng* (sam. van **snew** beperken en **syeha** adem)
- sneyä**: [snɛ.'jæ] *PF* vn. *zijn eigen, haar eigen, diens eigen* (afgeleid van **sno** hemzelf, haarzelf, hetzelfde)
- sngap**: [sn̥.'ap'] *PF* wwo. *steken*
- sngä'i**: ['sn̥.æ.'i] *PF* wwmn. *beginnen, starten*
- sngä'ikrr**: ['sn̥.æ.'i.kr] *PF* zn. *begin, start-tijd (tijd)* (sam. van **sngä'i** beginnen en **krr** tijd)
- sngä'itseng**: ['sn̥.æ.'i.t̥sɛŋ] *PF* zn. *begin, startpositie, initiele plek* (sam. van **sngä'i** start en **tseng** plaats)
- sngä'iyu**: ['sn̥.æ.'i.ju] *PF* zn. *beginner* (afgeleid van **sngä'i** begin)
- sngel**: [sn̥.ɛl] *PF* zn. *afval, vuilnis, troep*
- sngeltseng**: ['sn̥.ɛl.t̥sɛŋ] *PF* zn. *vuilnisbelt, afvalhoop* (sam. van **sngel** afval en **tseng** plaats)
- sngum**: [sn̥.um] *PF* zn. *zorg*
- sngum si**: [sn̥.um s-i] *PF* wwn. *zich zorgen maken* (afgeleid van **sngum** zorgen)
- sngumtsim**: ['sn̥.um.t̥sim] *PF* zn. *iets wat je zorgen baart* (sam. van **sngum** zorgen en **tsim** bron)
- sngunga'**: ['sn̥.u.ŋa'] *PF* bn. *zorgelijk, zorgbarend* (afgeleid van **sngum** zorg)
- sno**: [sno] *PF* vn. *hemzelf, haarzelf, hetzelfde* (reflexief, genitieve vorm **sneyä**)
- snokfyan**: ['snok.fjan] *PF* zn. *rek voor persoonlijke bezittingen* (sam. van **sno** hemzelf, haarzelf, hetzelfde en **kurfyan** mand of opgehangen rek)
- snolup**: ['sno.lup'] *PF* zn. *persoonlijke stijl, aanwezigheid* (sam. van **sno** zelf en **lupra** stijl)
- snomo**: ['sno.mo] *PF* zn. *persoonlijke ruimte om zich in terug te trekken* (sam. van **sno** zijn/haar eigen en **mo** ruimte)
- snonivi**: ['sno.ni.vi] *PF* zn. *éénpersoons hangmat* (sam. van **sno** hemzelf, haarzelf, hetzelfde en **ni-vi** slaap hangmat)
- snonrra**: [sno.'nr̥.a] *PF* zn. *zelf-trots* (negatieve benadering) (sam. van **sno** zijn/haar zelf en **rra** trots)
- snotipx**: [sno.'tip'] *PF* zn. *zelfcontrole* (sam. van **sno** zelf en **tihipx** controle)
- snumina**: ['snu.ml.na] *CP* bn. *suf, niet slim avm.* (refereert naar een 'suf/dom' persoon)
- so'ha**: ['s-oʔ.h.a] *PF* wwo. *enthousiast zijn over, opgewonden zijn over* (Noot: enthousiast zijn is altijd overgankelijk in Na'vi -PF)
- so'yu**: ['so.ju] *PF* zn. *spreektaal voor txan-so'hayu* (fan, enthousiasteling)
- soaia**: [so.'a.i.a] *PF* zn. *familie* (onregelmatige genitieve vorm **soaiä**)
- sok**: [sok'] *PF* bn. *recent*
- som**: [som] *PF* bn. *heet*
- somwew**: [som.'wɛw] *PF* zn. *temperatuur* (afgeleid van **som** heet en **wew** koud)
- somwewepe**: [som.'wɛw.pɛ] *PF* vvn. *welke temperatuur? (meer gebruikelijk)* (afgeleid van **somwew** temperatuur)
- sop**: [s-op'] *PF* wwn. *reizen*
- sopyu**: ['sop.ju] *PF* zn. *reiziger* (afgeleid van **sop** reizen)
- sosul**: [so.'sul] *PF* bn. *plezierige geur van nabij stromend water, regen, natte vegetatie*
- spaw**: [sp.'aw] *PF* wwo. *geloven*
- spä**: [sp.'æ] *PF* ww. *springen*
- späpeng**: [spä.'p.ɛŋ] *PF* wwn. *jezelf heropbouwen* (metaforisch) (afgeleid van **speng** heropbouwen)
- spe'e**: [sp.ɛ.'?ɛ] *PF* wwo. *vangen*
- spe'etu**: [spɛ.'?ɛ.tu] *PF* zn. *gevangene* (afgeleid van **spe'e** vangen)
- speng**: [sp.ɛŋ] *PF* wwo. *terughalen*
- spono**: ['spo.no] *PF* zn. *eiland*
- spule**: ['sp-u.l-ɛ] *PF* wwo. *voortstuwen*
- spulmokri**: [spul.'mok.ri] *PF* zn. *telefoon* (afgeleid van **spule** voortstuwen en **mokri** stem)
- spulyaney**: [spul.ja.'nɛj] *PF* zn. *kano peddel* (sam. van **spule** voortstuwen en **yaney** kano)

- spuwin:** [ʰspu.wɪn] *PF* bn. *oud, van voorheen* nvm.
- spxam:** [spʰam] *PF* zn. *paddenstoel, schimmel*
- spxin:** [spʰin] *PF* bn. *ziek*
- srak(e):** [ʰsrak(ɛ)] *PF* part. *vvn., markeerder voor ja/nee vragen*
- sran:** [sran] *PF* part., tw. *ja (omgangstaal)*
- srane:** [ʰsra.nɛ] *PF* part., tw. *ja*
- srankehe:** [sran.ʰkɛ.hɛ] *PF* part., tw. *min of meer, enigszins, ja en nee, ongeveer* (sam. van **srane ja en kehe nee**)
- sraw:** [sraw] *PF* bn. *pijnlijk*
- srä:** [sræ] *PF* zn. *doek; een stof stof geweven op een weefgetouw*
- srätx:** [sr.ætʰ] *PF* wwo. *vervelen, lastig vallen*
- sre+:** [srɛ] *PF* adp. *voor (tijd)*
- sre':** [srɛʔ] *PF* zn. *tand*
- srefey:** [srɛ.ʰfɛj] *PF* wwn., wwo. *verwachten* (sam. van **sre+ voor en pey wachten**)
- srefpil:** [srɛ.ʰfp.ɪl] *PF* wwo. *aannemen* (afgeleid van **sre+ voor en fpil denken**)
- srefwa:** [ʰsrɛ.fwa] *PF* vw. *voordat* (afgeleid van **sre+ voor en fwa dat**)
- srekamtrr:** [srɛ.ʰkam.tɾ] *PF* zn. *de tijd voor middag (12 uur 's middags)* (sam. van **sre voor en kxamtrr midden van de dag**)
- srekamtixon:** [srɛ.ʰkam.t'ɔn] *PF* zn. *voor middernacht* (sam. van **sre voor en kxamtixon middernacht**)
- srekrr:** [srɛ.ʰkr] *PF* bw. *voordat, alreeds, voor de tijd* (sam. van **sre voor en krr tijd**)
- srer:** [sr.ɛr] *PF* wwn. *verschijnen, materialiseren, in zicht komen*
- srese'a:** [srɛ.s.ɛ.ʰ'a] *PF* wwo. *voorspellen* (sam. van **sre+ voor en tse'a zien**)
- sresrr'ong:** [srɛ.sr.ʰ'ɔŋ] *PF* zn. *voor zonsopgang* (sam. van **sre voor en trr'ong zonsopgang**)
- sreton'ong:** [srɛ.tɔn.ʰ'ɔŋ] *PF* zn. *avond voor zonsondergang* (sam. van **sre voor en txon'ong vallen van de nacht**)
- srew:** [sr.ɛw] *PF* wwn. *dansen*
- srey:** [srɛj] *PF* zn. *versie*
- srin:** [sr.m] *PF* wwo. *doorgeven van een naar een ander* (zelden gebruikt zonder voorvoegsel)
- srok:** [srokʰ] *PF* zn. *kraal (decoratief)*
- sru':** [sr.uʔ] *PF* wwo. *vertrappen, verpletteren*
- srung:** [srɔŋ] *PF* zn. *hulp, assistentie*
- srunga':** [ʰsru.ŋaʔ] *PF* bw. *behulpzaam* (afgeleid van **srung helpen**) nvm.
- srung si:** [ʰsrɔŋ ʰs.i] *PF* wwn. *helpen* (afgeleid van **srung hulp**)
- srungsiyu:** [ʰsrɔŋ.si.ju] *PF* zn. *assistent, helper* (afgeleid van **srung help**)
- srungtsyip:** [ʰsrɔŋ.tsjipʰ] *PF* zn. *tip, helpende hint* (afgeleid van **srung help**)
- starli'u:** [ʰstar.li.ʔu] *PF* zn. *adpositie* (sam. van **sätare connectie, relatie en li'u woord**)
- starsim:** [ʰst.ar.s.ɪm] *PF* wwo. *verzamelen, vergaren*
- stawm:** [st.awm] *PF* wwo. *horen*
- stawmtswo:** [ʰstawm.tswɔ] *PF* zn. *gehoor (zintuig)* (afgeleid van **stawm horen**)
- stä'ni:** [ʰst.æʔ.n.i] *PF* wwo. *vangen*
- steftxaw:** [st.ɛ.ʰft'.aw] *PF* wwo. *onderzoeken*
- steng:** [stɛŋ] *PF* bn. *gelijk, identiek*
- steyki:** [stɛj.ʰk.i] *PF* wwo. *(iemand) kwaad maken* (afgeleid van **sti boos zijn en «eyk» causatief tussenvoegsel**)
- sti:** [st.i] *PF* wwn. *ergeren (onovergangelijk), kwaad zijn*
- stiw:** [ʰsti.wi] *PF* zn. *kattekwaad*
- stiwinga':** [ʰsti.wi.ŋaʔ] *PF* bn. *ondeugend* (sam. van **stiw kattekwaad en nga' bevatten**)
- stiw si:** [ʰsti.wi s.i] *PF* wwn. *ondeugend zijn, kattekwaad uithalen* (afgeleid van **stiw kattekwaad**)
- stiwisiyu:** [ʰsti.wi.si.ju] *PF* zn. *ondeugd* (afgeleid van **stiw kattekwaad**)
- sto:** [st.o] *PF* wwo. *weigeren (iets te doen)*
- stum:** [stum] *PF* bw. *bijna*
- stxeli:** [ʰst'ɛ.li] *PF* zn. *kado*
- stxenu:** [ʰst'ɛ.nu] *PF* zn. *aanbod* (sam. van **stxeli gift, geschenk en lonu loslaten**)
- stxenutŋ:** [ʰst'ɛ.nu.t.ɪŋ] *PF* wwo. *aanbieden* (afgeleid van **stxenu aanbod**)
- stxong:** [st'ɔŋ] *PF* bn. *vreemd, onbekend*
- sulin:** [ʰs.u.l.ɪm] *PF* wwsn. *bezig zijn (positief), iets doen wat je leuk en opwekkend vindt* (afgeleid van **'in bezig zijn**)
- sum:** [sum] *PF* zn. *schelp*
- sumsey:** [ʰsum.sɛj] *PF* zn. *beker (gemaakt van een schelp)* (sam. van **sum schelp en sey beker, kom** (minimaal aangepaste natuurlijke bronnen))
- sung:** [s.uŋ] *PF* wwo. *toevoegen*
- sunu:** [ʰs.u.n.u] *PF* wwn. *prettig of leuk zijn, plezier brengen*
- sur:** [sur] *PF* zn. *smaak*

susyng: [su.'sjaŋ] *PF* bn. *fragiel, delicaat*
sutx: [s·ut'] *PF* wwo. *opsporen, volgen*
swaw: [swaw] *PF* zn. *moment*
swawtsyip: ['swaw.tsjip'] *PF* zn. *een kort moment, seconde* (afgeleid van **swaw** moment)
swaynivi: ['swaj.ni.vi] *PF* zn. *familie hangmat* (sam. van **soaia** familie en **nivi** slaap hangmat) Noot: *soaia* trekt samen tot *sway*
swek: [swɛk'] *PF* zn. *staaf, paal*
swey: [swɛj] *PF* bn. *beste*
sweylu: ['swɛj.l-u] *PF* ww. *zouden* (afgeleid van **swey** beste en **lu** is)
swirä: [swi.'ræ] *PF* zn. *wezen, creatuur*
swizaw: [swi.'zaw] *PF* zn. *pijl*
swizawsena: [swi.'zaw.sɛ.na] *PF* zn. *pijlkoker* (bevestigd aan *ikran*-zadel) (sam. van **swizaw** pijl en **sähena** drager)
swoa: ['swo.a] *PF* zn. *bedwelmende drank, geestrijk vocht*
swoasey: ['swo.a.sɛj] *PF* zn. *kava kom* (gemaakt uit *peulvruchten*, gebruikt om *bedwelmende drank* te drinken, *hand-draagbaar*) (sam. van **swoa** bedwelmende drank, *geestrijk vocht* en **sey** beker, *kom* (minimaal aangepaste natuurlijke bronnen))
swoasey ayll: ['swo.a.sɛj a.'j] *PF* zn. *grote sociale kava kom* (gemaakt uit *peulvruchten*, gebruikt om *bedwelmende drank* te drinken) (sam. van **swoasey** kava kom (gemaakt uit *peulvruchten*, gebruikt om *bedwelmende drank* te drinken) en **yll** gezamenlijk)
swok: [swok'] *PF* bn. *heilig*
swotu: ['swo.tu] *PF* zn. *heilige plaats*
syam: [sj·am] *PF* wwo. *ruiken* (doelbewust)
syanan: ['sja.nan] *PF* zn. *een enkele, of serie van kleinere watervallen, natuurlijk voorkomend langs een stroom of serie plassen* (telbaar)
syaw: [sj·aw] *PF* wwn. *roepen*
syawn: [sjawn] *PF* zn. *zegening*

T

ta-: [ta] *PF* adp. *van* (locatief), *van* (tijdsbepaling i.c.m. andere tijd-woorden)
ta'em: [ta.'ʔɛm] *PF* bw. *van boven*
ta'leng: ['taʔ.lɛŋ] *PF* zn. *huid*
ta'lengean: ['taʔ.lɛ.ŋɛ.an] *PF* bn. *huid-blauw* (sam. van **ta'leng** huid en **ean** blauw)

syay: [sja:j] *PF* zn. *lot* (noodlot)
syayvi: ['sja:j.vi] *PF* zn. *geluk, fortuin* (afgeleid van **syay** lot)
syä'ä: ['sjæ.ʔæ] *PF* bn. *bitter*
sy'e'otxang: ['sjɛ.ʔo.t'ɑŋ] *PF* zn. *blaasinstrument* (sam. van **syeha** adem en **'otxang** muziekinstrument)
syeha: ['sjɛ.ha] *PF* zn. *adem*
syeha si: ['sjɛ.ha s·i] *PF* wwn. *ademen* (afgeleid van **syeha** adem)
syen: [sjɛn] *PF* bn. *laatst*
syep: [sj·ɛp'] *PF* wwo. *vangen* (in een val leiden)
syeprel: [sjɛp.'rɛl] *PF* zn. *camera* (sam. van **syep** vangen en **rel** beeld)
syewe: ['sjɛ.wɛ] *PF* zn. *vet* (in vlees)
syewenga': ['sjɛ.wɛ.ŋaʔ] *PF* bn. *vettig* (sam. van **syewe** vet (in vlees) en **nga'** bevatten)
syo: [sjo] *PF* bn. *licht* (fysiek gewicht, lichtgewicht)
syokup: [sjo.'kup'] *PF* zn. *gewicht* (fysiek) (afgeleid van **syo** licht en **ku'up** zwaar)
syon: [sjon] *PF* zn. *onderdeel, attribuut, karaktertrek, aspect, facet*
syonli'u: ['sjon.li.ʔu] *PF* zn. *bijvoeglijk naamwoord* (sam. van **syon** onderdeel, attribuut, karakter en **li'u** woord)
syor: [sj·oɾ] *PF* wwn. *ontspannen*
syulang: ['sju.laŋ] *PF* zn. *bloem*
syura: [sju.'ra] *PF* zn. *energie* (fysiek of spiritueel)
syuratan: [sju.'ra.tan] *JC,PF* zn. *bioluminescentie* (sam. van **syura** energie en **atan** licht)
syusmung: ['sju.smuŋ] *PF* zn. *dienblad* (sam. van **syuve** voedsel en **smung** transportinstrument)
syuve: ['sju.vɛ] *PF* zn. *voedsel* (collectief zn., kan niet in meervoud worden gebruikt)
syuvekel: ['sju.vɛ.kɛl] *PF* zn. *hongersnood* (afgeleid van **syuve** voedsel)

tafkip-: [ta.'fkip'] *PF* adp. *van boven* (sam. van **ta** van en **fkip-** boven)
tafral: [ta.'fral] *PF* bw. *daarom, om die reden*
takip-: [ta.'kip'] *PF* adp. *van tussen* (sam. van **ta** van en **kip-** tussen)
takrra: [ta.'kr̩.a] *PF* vw. *sinds* (tijd) allomorf van **akrrta** (sam. van **krr** tijd en **ta** van)

- taksyokx:** [t.ak.'syok'] *PF* wwn. *handen klappen* (afgeleid van **takuk slaan** en **tsyokx hand**)
- takuk:** [t.a.k.uk'] *PF* wwo. *raken, slaan, treffen*
- talun-:** [ta.'lun] *PF* adp. *vanwege*
- talun(a):** [ta.'lun(a)] *PF* vw. *omdat* (sam. van **ta van** en **lun reden**)
- tam:** [t.am] *PF* wwn., tw. *voldoen, dat is voldoende, oké*
- tam tam:** [t'am t'am] *M* tw. *kalm kalm, rustig maar*
- tangek:** [t'a.ŋɛk'] *PF* zn. *boomstam*
- tanhi:** [tan.'hi] *PF* zn. *ster, lichtgevende sproet*
- tanleng:** [tan.lɛŋ] *PF* zn. *boomschors* (afgeleid van **tangek boomstam** en **ta'leng huid**)
- tare:** [t.a.r.ɛ] *PF* wwo. *verbinden, relateren aan, een relatie hebben met*
- tarnioang:** [tar.ni.o.aŋ] *PF* zn. *roofdier* (sam. van **taron jagen** en **ioang dier**)
- taron:** [t.a.r.on] *JC,PF* wwo. *jagen*
- taronyu:** [t'a.ron.ju] *JC,PF* zn. *jager* (sam. van **taron jagen** en **-yu agens achtervoegsel**)
- taronyutsyip:** [t'a.ron.ju.tʃjip'] *PF* zn. *jagertje* (afgeleid van **taronyu jager**)
- tatep:** [t'a.t.ɛp'] *PF* wwo. *de draad kwijtraken*
- tatlam:** [tat.'lam] *PF* bw. *blijkbaar* (afgeleid van **lam lijken**)
- taw:** [taw] *PF* zn. *lucht, hemel*
- taweyk(a):** [ta.'wejk(a)] *PF* vw. *omdat, vanwege de reden*
- tawng:** [t'awŋ] *PF* wwn. *duiken, bukken*
- tawsyuratan:** [taw.sju.'ra.tan] *PF, LN* zn. *aurora, noorderlicht* (sam. van **taw hemel** en **syuratan bioluminescentie**)
- täftxu:** [t.æ.'ft'u] *PF* wwo. *weven*
- täftxuyu:** [t.æ.'ft'u.ju] *PF* zn. *wever* (afgeleid van **täftxu weven** en **-yu agens achtervoegsel**)
- tätxaw:** [t.æ.'t'aw] *PF* wwn. *terugkeren*
- te:** [tɛ] *JC* part. *wordt gebruikt in volledige namen*
- tekre:** [tɛk.rɛ] *PF* zn. *schedel*
- tel:** [t.ɛl] *PF* wwo. *ontvangen*
- telem:** [tɛ.'lɛm] *PF* zn. *koord*
- tem:** [t.ɛm] *PF* wwn. *schieten*
- temrey:** [tɛm.'rɛj] *PF* zn. *overleven* (afgeleid van **emrey overleven**)
- teng:** [tɛŋ] *PF* bn. *zoals, gelijk aan*
- tengfya:** [tɛŋ.fja] *PF* vw. *hetzelfde als* (gelijke situatie) (sam. van **teng hetzelfde, gelijk** en **fya'o pad**)
- tengkrr:** [tɛŋ.'kr] *PF* vw. *terwijl, gelijk aan* (sam. van **teng gelijk, hetzelfde** en **krr tijd**)
- teri-:** [tɛ.'ri] *PF* adp. *over, betreffende*
- terkup:** [t'ɛr.kup'] *PF* wwn. *doodgaan*
- teswoting:** [tɛ.'swo.t-ŋ] *PF* wwo. *gunnen* (sam. van **tɪng geven**)
- tete:** [tɛ.tɛ] *PF* bn. *bot* (als bij mes)
- tewng:** [tɛwŋ] *PF* zn. *lendendoek*
- tewti:** [t'ɛw.ti] *PF* tw. *wow, uitroep van verrassing en plezier*
- teya:** [tɛ.'ja] *PF* bn. *vol*
- teya si:** [tɛ.'ja 's-i] *PF* wwn. *vullen* (met datief van een gevuld ding) (afgeleid van **teya vol**)
- teynga:** [tɛjŋ.a] *PF* zn. *dat antwoord* (samentrekking van **tɪ'eyng a**)
- teyngla:** [tɛjŋ.la] *PF* zn. *dat antwoord* (agentief) (samentrekking van **tɪ'eyng-il a**)
- teyngta:** [tɛjŋ.ta] *PF* zn. *dat antwoord* (patientief) (samentrekking van **tɪ'eyng-it a**)
- teyr:** [tɛjɾ] *PF* bn. *wit*
- teyrpin:** [tɛjɾ.pin] *PF* zn. *wit* (afgeleid van **teyr wit**)
- tiam:** [t'i.i.am] *PF* wwo. *tellen*
- til:** [til] *PF* zn. *gewricht, scharnier*
- tili'u:** [ti.li.'ʔu] *PF* zn. *voegwoord* (sam. van **til verbinding** en **li'u woord**)
- tinan:** [ti.nan] *PF* zn. *lezen* (afgeleid van **inan lezen**)
- tirea:** [ti.'rɛ.a] *PF* zn. *geest, ziel*
- tireafya'o:** [ti.'rɛ.a.fja.'ʔo] *PF* zn. *zielenpad* (sam. van **tirea ziel** en **fya'o pad**)
- tireaioang:** [ti.'rɛ.a.i.o.aŋ] *PF* zn. *geestdier, totem* (sam. van **tirea geest** en **ioang dier**)
- tireapängkxo:** [ti.'rɛ.a.p.æŋ.k'xo] *PF* ww. *in nauw contact staan* (b.v. met natuur) (sam. van **tirea geest** en **pängkxo praten**)
- tiretu:** [ti.'rɛ.tu] *PF* zn. *sjamaan* (afgeleid van **tirea geest** en **tute persoon**)
- tɪ'al:** [ti.'ʔal] *PF* zn. *verspilling* (afgeleid van **'al verspillen**)
- tɪ'awm:** [ti.'ʔawm] *PF* zn. *kamp* (afgeleid van **'awm kamperen**)
- tɪ'awm si:** [ti.'ʔawm 's-i] *PF* wwn. *kamperen* (afgeleid van **'awm kamp**)
- tɪ'awpo:** [ti.'ʔaw.po] *PF* zn. *individualiteit* (negatieve lading), *egoïsme* (afgeleid van **'awpo één individu**)
- tɪ'efu:** [ti.'ʔɛ.fu] *PF* zn. *gevoel* (afgeleid van **'efu voelen**)

- tì'em:** [ti.'ʔɛm] *PF* zn. *kookkunst* (afgeleid van 'em koken)
- tì'eylan:** [ti.'ʔɛj.lan] *PF* zn. *vriendschap* (afgeleid van 'eylan vriend)
- tì'eyng:** [ti.'ʔɛjŋ] *PF* zn. *antwoorden* (afgeleid van 'eyng antwoord)
- tì'í'a:** [ti.'ʔi'.a] *PF* zn. *einde, conclusie* (afgeleid van 'í'a einde)
- tì'í'avay:** [ti.'ʔi'.a.va.j] *PF* bw. *tot het eind* (sam. van 'í'a eind en vay tot)
- tì'iluke:** [ti'.ʔi.lu.kɛ] *PF* bn. *eindeloos (tijd)* (sam. van tì'í'a einde, conclusie en luke zonder)
- tì'ipu:** [ti.'ʔi.pu] *PF* zn. *humor* (afgeleid van 'ipu humoristisch)
- tì'o':** [ti.'ʔoʔ] *PF* zn. *plezier, opwindning* (afgeleid van 'o' opwindend)
- tì'ong:** [ti.'ʔoŋ] *PF* zn. *bloeien* (afgeleid van 'ong bloeien)
- tì'ongokx:** [ti.'ʔo.ŋokʔ] *PF* zn. *geboorte* (afgeleid van 'ongokx geboren worden)
- tì'ul:** [ti.'ʔul] *PF* zn. *toename*
- tiaho:** [ti.a.'ho] *PF* zn. *gebed (abstract idee)* (afgeleid van aho bidden)
- tieyktan:** [ti.'ɛj.k.tan] *JC,PF* zn. *leiderschap* (afgeleid van eyktan leider)
- tife'ul:** [ti.'fɛ.ʔul] *PF* zn. *verslechtering (algemeen, abstract)* (afgeleid van fe'ul slechter worden)
- tifkeytok:** [ti.'fke.j.tokʔ] *PF* zn. *situatie, conditie, staat* (afgeleid van fkeytok bestaan)
- tiflä:** [ti.'flæ] *PF* zn. *succes (algemeen)* (afgeleid van flä lukken, slagen)
- tiflänga':** [ti.'flæ.ŋa] *PF* bn. *succesvol* (sam. van tiflä succes en nga' bevatten)
- tiflrr:** [ti.'flr] *PF* zn. *tederheid, vriendelijkheid* (afgeleid van flrr vriendelijk)
- tifmetok:** [ti.'fmɛ.tokʔ] *PF* zn. *proef, test* (afgeleid van fmetok testen)
- tifmi:** [ti.'fmi] *PF* zn. *poging* (afgeleid van fmi proberen)
- tifnu:** [ti.'fnu] *PF* zn. *stilte* (afgeleid van fnu stil)
- tifnunga':** [ti.'fnu.ŋaʔ] *PF* bn. *stil* (afgeleid van fnu stil) *nvm.*
- tiftang:** [ti.'ftaŋ] *PF* zn. *stoppen, de glottale stop* (afgeleid van ftang stop)
- tiftang si:** [ti.'ftaŋ s-i] *PF* wwn. *(iets of iemand) stoppen* (afgeleid van tiftang stoppen)
- tiftia:** [ti.fti'.a] *PF* zn. *studie* (afgeleid van ftia studeren, bestuderen)
- tiftia kifkeyä:** [ti.fti'.a ki.'fke.jæ] *PF* zn. *wetenschap, de studie van de fysieke wereld* (sam. van tiftia bestuderen en kifkey wereld)
- tiftiatu:** [ti.fti'.a.tu] *PF* zn. *onderzoeker* (afgeleid van tiftia onderzoeken)
- tiftiatu kifkeyä:** [ti.fti'a.tu kɪ.'fke.j.jæ] *PF* zn. *wetenschapper* (sam. van tiftiatu onderzoeker en kifkey wereld)
- tiftxavang:** [ti.'ft'a.vaŋ] *PF* zn. *passie* (afgeleid van ftxavang gepassioneerd)
- tiftxey:** [ti.'ft'ɛj] *PF* zn. *keuze* (afgeleid van ftxey kiezen)
- tiftxulì'u:** [ti.ft'u.'li.ʔu] *PF* zn. *toespreken, spreken (specifiek geval)* (afgeleid van ftxulì'u oreren, toespraak houden)
- tifyawintxu:** [ti.fja.win.'t'u] *PF* zn. *begeleiding* (afgeleid van fyawintxu leiden)
- tifyeyn:** [ti.'fjɛjn] *PF* zn. *rijpheid, volgroeiheid* (afgeleid van fyeyn rijp, volgroei)
- tihan:** [ti.'han] *PF* zn. *verlies* (afgeleid van han verliezen)
- tihawl:** [ti.'hawl] *PF* zn. *voorbereidingen, plan* (afgeleid van hawl voorbereiden)
- tihawnu:** [ti.'haw.nu] *PF* zn. *bescherming* (afgeleid van hawnu beschermen, beschutting)
- tihawnu si:** [ti.'haw.nu 's-i] *PF* wwn. *beschermen* (afgeleid van tihawnu bescherming)
- tihipx:** [ti.'hipʔ] *PF* zn. *controle* (afgeleid van hipx controleren)
- tihipey:** [ti.'hi.pɛj] *PF* zn. *aarzeling* (afgeleid van hipey aarzelen)
- tihona:** [ti.'ho.na] *PF* zn. *leukheid, schattigheid* (afgeleid van hona schattig)
- tik'in:** [tik.'ʔin] *PF* zn. *vrije tijd* (afgeleid van 'in bezig zijn)
- tikakpam:** [ti.kak.'pam] *PF* zn. *doofheid* (afgeleid van kakpam doof)
- tikakrel:** [ti.kak.'rɛl] *PF* zn. *blindheid* (afgeleid van kakrel blind)
- tikan:** [ti.'kan] *PF* zn. *doel, goal* (afgeleid van kan doel)
- tikangkem:** [ti.'kaŋ.kɛm] *PF* zn. *werk* (afgeleid van kem actie, daad)
- tikangkem si:** [ti.'kaŋ.kɛm 's-i] *PF* wwn. *werken* (afgeleid van tikangkem werk)
- tikangkemvi:** [ti.'kaŋ.kɛm.vi] *PF* zn. *project, werkstuk* (afgeleid van tikangkem werk)

- tikanu:** [ti.'ka.nu] *PF* zn. *intelligentie* (afgeleid van **kanu** *slim*)
- tikawng:** [ti.'kawŋ] *PF* zn. (*het*) *kwaad* (afgeleid van **kawng** *slecht*)
- tikeftxo:** [ti.kɛ.'ft'o] *PF* zn. *droefheid, verdriet* (afgeleid van **keftxo** *ongelukkig*)
- tikeftxonga':** [ti.kɛ.'ft'o.ŋa?] *PF* bn. *verdrietig* (afgeleid van **keftxo** *ongelukkig*) nvm.
- tikelu:** [ti.'kɛ.lu] *PF* zn. *gebrek* (afgeleid van **ke** *niet* en **lu** *zijn*)
- tikemwiä:** [ti.kɛm.'wi.æ] *PF* zn. *oneerlijkheid, onrecht* (afgeleid van **kemwiä** *oneerlijk, onjuist, fout, onterecht*)
- tikenong:** [ti.'kɛ.noŋ] *PF* zn. *voorbeeld* (afgeleid van **kenong** *representeren*)
- tiketeng:** [ti.'kɛ.tɛŋ] *PF* zn. *verschil* (sam. van **ke** *niet* en **teng** *gelijk*)
- tikin:** [ti.'kin] *PF* zn. *noodzaak* (afgeleid van **kin** *nodig hebben*)
- tiktseri:** [tik.'tɛ.ri] *PF* zn. *gebrek aan besef, onopmerkzaamheid* (afgeleid van **tseri** *besef, opwerkzaamheid*)
- tikusar:** [ti.ku.'sar] *PF* zn. *onderwijzen* (*het onderwijs*) (afgeleid van **kar** *onderwijzen*)
- tikxey:** [ti.'k'ɛj] *PF* zn. *incorrectheid, fout* (afgeleid van **kxeyey** *fout*)
- tikxey si:** [ti.'k'ɛj 's-i] *PF* wwn. *verkeerd doen, blunderen* (afgeleid van **tikxey** *incorrect*)
- tikxim:** [ti.'k'im] *PF* zn. *gecommandeer* (afgeleid van **kxim** *commanderen, bevelen, taken verdelen*)
- tikxim si:** [ti.'k'im 's-i] *PF* wwn. *boven iemand staan* (*in* *hierarchie*) (afgeleid van **tikxim** *commanderen, bevelen*)
- tikxuke:** [ti.'k'u.kɛ] *PF* zn. *veiligheid* (afgeleid van **kxuke** *veilig*)
- tilam:** [ti.'lam] *PF* zn. *voorkomen* (afgeleid van **lam** *lijken*)
- tilang:** [ti.'laŋ] *PF* zn. *onderzoek* (afgeleid van **lang** *onderzoeken, verkennen*)
- tilatem:** [ti.'la.tɛm] *PF* zn. *verandering* (*abstract concept*) (afgeleid van **latem** *veranderen*)
- tilen:** [ti.'lɛn] *PF* zn. *gebeurtenis* (afgeleid van **len** *gebeuren*)
- tileym:** [ti.'lɛjm] *PF* zn. *roep* (afgeleid van **ley** *m* *roepen, (uit)schreeuwen*)
- tileymfe':** [ti.lɛjm.'fɛ?] *PF* zn. *klagend* (afgeleid van **ley** *m* *f* *klagen*)
- tileymkem:** [ti.lɛjm.'kɛm] *PF* zn. *protest, protesteren* (*abstract concept*) (afgeleid van **ley** *m* *kem* *protesteren*)
- tilor:** [ti.'lor] *PF* zn. *schoonheid* (afgeleid van **lor** *mooi*)
- tīm:** [tɪm] *PF* bn. *laag*
- timal:** [ti.'mal] *PF* zn. *betrouwbaarheid* (afgeleid van **mal** *betrouwbaar*)
- time'em:** [ti.'mɛ.ʔɛm] *PF* zn. *harmonie* (*algemeen gevoel*) (afgeleid van **me'em** *harmonieus*)
- timeyp:** [ti.'mɛjp] *PF* zn. *zwakheid* (afgeleid van **meyp** *zwak*)
- tīmll'an:** [ti.ml.'ʔan] *PF* zn. *acceptatie* (afgeleid van **mll'an** *accepteren*)
- tīmok:** [ti.'mɔkʔ] *PF* zn. *suggestie* (afgeleid van **mok** *voorstellen, suggereren*)
- tīmungwrr:** [ti.muŋ.'wɾ] *PF* zn. *uitzondering* (afgeleid van **mungwrr** *behalve*)
- tīmungwrr si:** [ti.muŋ.'wɾ 's-i] *PF* wwn. *een uitzondering maken* (afgeleid van **tīmungwrr** *uitzondering*)
- tīmuntxa:** [ti.mun.'t'a] *PF* zn. *paren, huwelijk* (afgeleid van **muntxa** *gepaard, gekoppeld*)
- tīmweypey:** [tɪm.'wɛj.pɛj] *PF* zn. *geduld* (afgeleid van **maweypey** *geduld hebben*)
- tīmwiä:** [tɪm.'wi.æ] *PF* zn. *eerlijkheid, rechtvaardigheid* (afgeleid van **mwiä** *eerlijk, fair, juist*)
- tīmɣi:** [tɪm.jɪ] *PF* zn. *laag niveau* (sam. van **tīm** *laag* en **ɣi** *niveau*)
- tīn:** [tɪn] *PF* zn. *activiteit die je bezig houdt* (afgeleid van **'in** *bezig zijn*)
- tīnawri:** [ti.'naw.ri] *PF* zn. *talent* (afgeleid van **nawri** *getalenteerd*)
- tīnew:** [ti.'nɛw] *PF* zn. *verlangen* (afgeleid van **new** *willen*)
- tīng:** [tɪŋ] *PF* wwo. *geven*
- tīngay:** [ti.'ŋaj] *PF* zn. *waarheid* (afgeleid van **ngay** *waar*)
- tīngäzik:** [ti.'ŋæ.zɪkʔ] *PF* zn. *moeilijkheid, probleem* (afgeleid van **ngäzik** *moeilijk*)
- tīng ftxi:** [tɪŋ ftʰi] *PF* wwn. *proeven* (afgeleid van **tīng** *geven* en **ftxi** *tong*)
- tīng lawr:** [tɪŋ lawɾ] *PF* wwn. *zingen zonder woorden, neurien* (afgeleid van **tīng** *melodie* en **lawr** *melody*)
- tīng mikyun:** [tɪŋ 'mik.jun] *PF* wwn. *luisteren* (afgeleid van **tīng** *geven* en **mikyun** *oor*)

- t̄ing nari:** [t̄.ɪŋ 'na.ri] *PF* wwn. *kijken* (afgeleid van **t̄ing** *geven* en **nari** *oog*)
- t̄ingong:** [ti.ŋoŋ] *PF* zn. *lethargie, luiheid* (afgeleid van **ngong** *lui*)
- t̄ing ontu:** [t̄.ɪŋ 'on.tu] *JC,PF* wwn. *ruiken* (afgeleid van **t̄ing** *geven* en **ontu** *neus*)
- t̄ingop:** [ti.'ŋop̄] *PF* zn. *creatie (abstract idee)* (afgeleid van **ngop** *creëren*)
- t̄ing syawn:** [t̄.ɪŋ sjawn] *PF* wwn. *zegenen* (afgeleid van **syawn** *zegening*)
- t̄ing tseng:** [t̄.ɪŋ 'tsɛŋ] *PF* wwn. *terugtrekken* (afgeleid van **t̄ing** *geef* en **tseng** *grond*)
- t̄ing zekwä:** [t̄.ɪŋ 'zɛk.wæ] *PF* wwn. *aanraken (doelbewust)* (afgeleid van **t̄ing** *geven* en **zekwä** *vinger*)
- t̄ino:** [ti.'no] *PF* zn. *diepgaandheid, precisie, gedetailleerdheid*
- t̄inomum:** [ti.'no.mum] *PF* zn. *nieuwsgierigheid* (afgeleid van **newomum** *nieuwsgierig zijn*)
- t̄inui:** [ti.'nu.i] *PF* zn. *fiasco (abstract)* (afgeleid van **nui** *falen*)
- t̄invi:** [t̄ɪn.vi] *PF* zn. *taak, klus, stap (in een instructie)*
- t̄invi si:** [t̄ɪn.vi s.i] *PF* wwn. *een taak uitvoeren, een klus doen* (afgeleid van **t̄invi** *taak, klus*)
- t̄ioeykt̄ing:** [ti.'o.ɛjk.t̄ɪŋ] *PF* zn. *uitleg* (afgeleid van «**eyk**» *reden (stam)*) Spreektaal. Uitspraak: [ti.'o.ɛjk.t̄ɪŋ])
- t̄iohax:** [ti.'o.'hak'] *PF* zn. *honger* (afgeleid van **ohax** *hongerig*)
- t̄iomum:** [ti.'o.mum] *PF* zn. *kennis* (afgeleid van **omum** *weten*)
- t̄ipawm:** [ti.'pawm] *PF* zn. *vraag* (afgeleid van **pawm** *vragen*)
- t̄ipähem:** [ti.'pæ.hɛm] *PF* zn. *aankomst* (afgeleid van **pähem** *arriveren*)
- t̄ipängkxo:** [ti.pæŋ.'k'o] *PF* zn. *conversatie, discussie* (afgeleid van **pängkxo** *praten*)
- t̄ipängkxotsȳip:** [ti.pæŋ.'k'o.t̄sj̄ɪp̄] *PF* zn. *kleine conversatie, praatje* (afgeleid van **t̄ipängkxo** *conversatie*)
- t̄ipe'un:** [ti.'pɛ.ʔun] *PF* zn. *beslissing* (afgeleid van **pe'un** *beslissen*)
- t̄iprrte':** [ti.'pɾ.tɛʔ] *PF* zn. *plezier* (afgeleid van **prtte'** *plezierig*)
- t̄ipsaw:** [tip.'saw] *PF* zn. *onhandigheid* (afgeleid van **p̄isaw** *onhandig*)
- t̄iralpeng:** [ti.ral.'pɛŋ] *PF* zn. *vertaling, interpretatie* (afgeleid van **ral** *betekenis* en **peng** *vertellen*)
- t̄iran:** [t̄.i.'r̄.an] *PF* wwn. *lopen*
- t̄irawn:** [ti.'rawn] *PF* zn. *vervanging, het vervangen* (afgeleid van **rawn** *vervangen*)
- t̄irengop:** [ti.'rɛ.ŋop̄] *PF* zn. *ontwerp (het doen, het ontwerpen)* (afgeleid van **rengop** *ontwerpen*)
- t̄irey:** [ti.'rɛj] *PF* zn. *leven* (afgeleid van **rey** *leven*)
- t̄irol:** [ti.'rol] *PF* zn. *lied (vocaal)* (afgeleid van **rol** *zingen*)
- t̄ironsrel:** [ti.'ron.sɾɛl] *PF* zn. *verbeelding* (afgeleid van **ronsrelngop** *verbeelden*)
- t̄iska'a:** [ti.ska.'ʔa] *PF* zn. *vernietiging* (afgeleid van **ska'a** *vernietigen*)
- t̄isla'tsu:** [ti.'sla.ʔ.t̄su] *PF* zn. *omschrijving* (afgeleid van **sla'tsu** *omschrijven*)
- t̄islan:** [ti.'slan] *PF* zn. *steun (emotioneel, sociaal, persoonlijk)* (afgeleid van **slan** *steunen*) avm.
- t̄isnaytx:** [ti.'snajt'] *PF* zn. *verlies* (afgeleid van **snaytx** *verliezen*)
- t̄iso'ha:** [ti.'soʔ.ha] *PF* zn. *enthousiasme, een goede instelling hebbend* (afgeleid van **so'ha** *enthousiast zijn over*)
- t̄isom:** [ti.'som] *PF* zn. *hitte* (afgeleid van **som** *heet*)
- t̄isop:** [ti.'sop̄] *PF* zn. *reis* (afgeleid van **sop** *reis*)
- t̄ispe'e:** [ti.spɛ.'ʔɛ] *PF* zn. *vangen* (afgeleid van **spe'e** *vangen*)
- t̄ispxin:** [ti.'sp'in] *PF* zn. *ziek zijn, een ziekte hebben* (afgeleid van **spxin** *ziek*)
- t̄israw:** [ti.'sraw] *PF* zn. *pijn* (afgeleid van **sraw** *pijnlijk*)
- t̄israw seyki:** [ti.'sraw sɛj.'k.i] *PF* wwo. *pijn doen (iets of iemand)* (sam. van **t̄israw** *pijn* en **s«eyk»i** *maken*)
- t̄israw si:** [ti.'sraw 's.i] *PF* wwn. *pijn hebben, pijnlijk zijn* (afgeleid van **t̄israw** *pijn*)
- t̄isrese'a:** [ti.'sɾɛ.sɛ.ʔa] *PF* zn. *profetie* (afgeleid van **srese'a** *voorspellen*)
- t̄isteftxaw:** [ti.stɛ.'ft'aw] *PF* zn. *onderzoek* (afgeleid van **stftxaw** *onderzoeken*)
- t̄isti:** [ti.'sti] *PF* zn. *woede* (afgeleid van **sti** *boos/kwaad zijn*)
- t̄isung:** [ti.'suŋ] *LN* zn. *toevoeging, post script* (afgeleid van **sung** *toevoegen*)
- t̄isyor:** [ti.'sjor] *PF* zn. *ontspanning* (afgeleid van **syor** *ontspannen*)

- tisortsyip:** [ti.'sjoɾ.ʈsɨpʰ] *PF* zn. *pauze, korte rust of ontspanning* (afgeleid van **syor** ontspannen)
- titaron:** [ti.'ta.ɾon] *PF* zn. *jagen* (afgeleid van **taron** jagen)
- titerkup:** [ti.'tɛɾ.kupʰ] *PF* zn. *dood (abstracte vorm)* (afgeleid van **terkup** sterven) "De dood is onvermijdelijk."
- titsan'ul:** [ti.'ʈsan.ʔul] *PF* zn. *verbetering (algemeen, abstract)* (afgeleid van **tsan'ul** verbeteren)
- titseri:** [ti.'ʈsɛ.ri] *PF* zn. *besef, opmerkzaamheid* (afgeleid van **tseri** opmerken)
- titslam:** [ti.'ʈslam] *PF* zn. *begrip, intelligentie* (afgeleid van **tslam** begrijpen)
- titstew:** [ti.'ʈstɛw] *PF* zn. *moed, dapperheid*
- titstewnga':** [ti.'ʈstɛw.ŋaʔ] *PF* bn. *moedig, dapper* (afgeleid van **titstew** moed, dapperheid) nvm. (b.v. een dappere daad)
- titstunwi:** [ti.'ʈstun.wi] *PF* zn. *vriendelijkheid* (afgeleid van **tstunwi** vriendelijk, aardig)
- titstunwinga':** [ti.'ʈstun.wi.ŋaʔ] *PF* bn. *aardig* (sam. van **titstunwi** vriendelijkheid en **nga'** bevatten) (nvm.)
- titsunslu:** [ti.'ʈsun.slu] *PF* zn. *mogelijkheid* (afgeleid van **tsunslu** kan, is mogelijk)
- titsyär:** [ti.'ʈsjæɾ] *PF* zn. *afwijzing* (afgeleid van **tsyär** afwijzen, verwerpen)
- titusaron:** [ti.tu.'sa.ɾon] *PF* zn. *jagen* (afgeleid van **taron** jagen)
- tixanew:** [ti.'t'a.nɛw] *PF* zn. *hebzucht* (afgeleid van **txanew** hebzuchtig)
- tixantslusam:** [ti.'t'antʂlusam] *PF* zn. *wijsheid* (zelden gebruikt) (afgeleid van **txantslusam** wijs)
- tixen:** [ti.'t'ɛn] *PF* zn. *wakker zijn, de staat van wakkerheid* (afgeleid van **txen** wakker)
- tixen si:** [ti.'t'ɛn s-i] *PF* wwn. *wakker worden* (afgeleid van **tixen** wakker)
- tixula:** [ti.'t'u.la] *PF* zn. *constructie, gebouwd ding* (afgeleid van **txula** bouwen)
- tixur:** [ti.'t'ur] *PF* zn. *kracht, sterkte* (afgeleid van **txur** sterk)
- tixurnga':** [ti.'t'ur. ŋaʔ] *PF* bn. *machtig* (afgeleid van **tixur** kracht, sterkte) nvm.
- tivawm:** [ti.'vawm] *PF* zn. *duisternis* (afgeleid van **vawm** donker)
- tiväng:** [ti.'væŋ] *PF* zn. *dorst* (afgeleid van **väng** dorstig)
- tive'ki:** [ti.vɛʔ.'ki] *PF* zn. *haat* (afgeleid van **ve'ki** haat)
- tiwan:** [ti.'wan] *PF* zn. *verdoezelen, bedekken* (afgeleid van **wan** verbergen)
- tiwäsul:** [ti.'wæ.sul] *PF* zn. *competitie* (afgeleid van **wäsul** wedijveren)
- tiwäte:** [ti.wæ.'tɛ] *PF* zn. *dispuut, redetwist* (afgeleid van **wäte** redetwisten)
- tiwew:** [ti.'wɛw] *PF* zn. *kou, koude* (afgeleid van **wew** koud)
- tiwîngay:** [ti.wi.'ŋaj] *PF* zn. *bewijs, het bewijzen* (abstract) (afgeleid van **wîngay** bewijzen)
- tiwusem:** [ti.wu.'sɛm] *PF* zn. *vechten* (afgeleid van **wem** vechten)
- tiyawn:** [ti.'jawn] *PF* zn. *liefde* (afgeleid van **yawne** geliefd)
- tiyawr:** [ti.'jawɾ] *PF* zn. *correctheid* (afgeleid van **eyawr** correct)
- tiyäkx:** [ti.'jækʰ] *PF* zn. *gebrek aan besef, (het) negeren* (afgeleid van **yäkx** niet opmerken, negeren)
- tiyo':** [ti.'yoʔʰ] *PF* zn. *perfectie* (afgeleid van **yo'** perfect zijn)
- tiyora':** [ti.jo'raʔ] *PF* zn. *zege, overwinning* (afgeleid van **yora'** winnen)
- tiyusom:** [ti.ju.'som] *PF* zn. *eten (het doen)* (afgeleid van **yom** eten)
- to:** [to] *PF* part. *vergelijkingsmarkeerder dan* (gedraagt zich als adp.)
- tok:** [t-okʰ] *PF* wwo. *zijn (plaats)*
- tokx:** [tokʰ] *PF* zn. *lichaam*
- tolel:** [to.'lɛl] *PF* tw. *Eureka, ik heb het gevonden!, ik begrijp het!* (synoniem: **tslolam**)
- toltem:** [t-ol.'t-ɛm] *PF* wwo. *schieten*
- tompa:** [tom.pa] *PF* zn. *regen*
- tompakel:** [tom.pa.kɛl] *PF* zn. *droogte* (afgeleid van **tompa** regen)
- tompameyp:** [tom.pa.'mɛjpʰ] *PF* zn. *motregen* (afgeleid van **tompa** regen en **meyp** zwak)
- tomperwì:** [tom.pɛɾ.wi] *PF* zn. *natte sneeuw* (afgeleid van **tompa** regen en **herwì** sneeuw)
- tompìva:** [tom.pi.va] *PF* zn. *regendruppel* (afgeleid van **tompa** regen en **ilva** druppel)
- tong:** [t-on] *PF* wwo. *uitmaken, doven*
- tor:** [toɾ] *PF* bn. *laatste, uiteindelijke* (afgeleid van **toruk** laatste schaduw)
- toruk makto:** [to.rukʰ 'mak.to] *JC* zn. *toruk berijder* (sam. van **toruk** leonopteryx en **makto** berijden)

to tītseri: [to tɪ.ʔsɛ.ri] *PF* uit. dan duidelijk is, dan waar je vanaf weet

trr: [tɪ] *PF* zn. dag

trr'awwe: [tɪ.ʔaw.vɛ] *PF* zn. zondag (sam. van **trr dag** en **'awwe eerste**)

trr'ong: [tɪ.ʔoŋ] *PF* zn. vroege ochtend, zonsopgang (sam. van **trr dag** en **'ong ontvouwen**)

trr'ongmaw: [tɪ.ʔoŋ.maw] *PF* zn. dag na zonsopgang (sam. van **trr'ong zonsopgang** en **maw na**)

trram: [tɪ.'am] *PF* bw. gisteren (afgeleid van **trr dag** en **ham vorig**)

trray: [tɪ.'aj] *PF* bw. morgen (afgeleid van **trr dag** en **hay volgende**)

trrkive: [tɪ.'ki.vɛ] *PF* zn. zaterdag (sam. van **trr dag** en **kive zevende**)

trrmrve: [tɪ.'mɪ.vɛ] *PF* zn. donderdag (sam. van **trr dag** en **mrve vijfde**)

trrmuve: [tɪ.'mu.vɛ] *PF* zn. maandag (sam. van **trr dag** en **muve tweede**)

trrpeve: [tɪ.'pɛ.vɛ] *PF* vvn. welke dag (afgeleid van **trr dag** en **-pe** vvn. markeerder en **-ve** telwoordmarkeerder)

trrpuve: [tɪ.'pu.vɛ] *PF* zn. vrijdag (sam. van **trr dag** en **puve zesde**)

trrpxeyve: [tɪ.'p'ɛj.vɛ] *PF* zn. dinsdag (sam. van **trr dag** en **pxeyve derde**)

Ts

tsa'u: [ʔsa.ʔu] *PF* avn. dat (ding) (sam. van **tsa dat** en **'u ding**)

tsafya: [ʔsa.'fja] *PF* bw. op die manier, zo (sam. van **tsa-die** en **fya'o manier**)

tsa-hey: [ʔsa.'hɛj] *ZS* tw. uitroep van waarschuwing of frustratie, 'oh, nee!'

tsaheyɪ si: [ʔsa.'hɛjɪ 's-i] *PF* wwn. verbinden met, een neurale verbinding maken met (afgeleid van **tsaheyɪlu verbinding**)

tsaheyɪlu: [ʔsa.'hɛj.lu] *JC,PF* zn. band (neurale verbinding)

tsakem: [ʔsa.kɛm] or [ʔsa.'kɛm] *PF* avn. dat, die (actie) (afgeleid van **tsa-dat** en **kem actie**)

tsakrr: [ʔsa.'kr] *PF* bw. toen, op die tijd (afgeleid van **tsa-dat** en **krr tijd**)

tsakrrvay: [ʔsa.'kr.vaj] *PF* bw. tot dan, ondertussen (sam. van **tsakrr dan** en **vay tot aan**)

tsal: [ʔsal] *PF* vn. dat, het (overgankelijk onderwerp)

trrtsivɛ: [tɪ.'ʔsi.vɛ] *PF* zn. woensdag (sam. van **trr dag** en **tsivɛ vierde**)

trrtxon: [tɪ.t'on] *PF* zn. de dag en nacht cyclus van Pandora (sam. van **trr dag** en **txon nacht**)

tukru: [tʉk.'ru] *PF* zn. speer

tul: [t·ul] *PF* wwn. rennen

tumpin: ['tʉm.pin] *PF* zn. rood, oranje (sam. van **tun rood, oranje** en **'opin color**)

tun: [tʉn] *PF* bn. rood, oranje

tung: [t·uŋ] *PF* wwo. toestaan

tungzup: [t·uŋ.'z·upʔ] *PF* wwo. laten vallen (sam. van **tung toestaan** en **zup vallen**)

tup: [tʉpʔ] *PF* vw. in plaats van, liever dan

tupe: ['tʉ.pɛ] *PF* vvn. wie allomorf van **pesu**

tut: [tʉʔ] *PF* part. voortgangsmarkeerder

tuté: [tʉ.'tɛ] *PF* zn. vrouw (persoon) (afgeleid van **tute persoon**)

tutan: [tʉ.'tan] *PF* zn. man (persoon) (afgeleid van **tute persoon**)

tute: ['tʉ.tɛ] *PF* zn. persoon

tuteo: ['tʉ.tɛ.o] *PF* vn. iemand (afgeleid van **tute persoon**)

tutsena: ['tʉt.sɛ.na] *PF* zn. brancard (sam. van **tute persoon** en **sähena drager**)

tuvom: [tʉ.'vom] *PF* bn. het geweldigst van alles, het meest geweldige

tuvon: ['t·u.v·on] *PF* ww. leunen

tsalsungay: [ʔsal.su.'ŋaj] *PF* bw. ondanks dat

tsam: [ʔsam] *PF* zn. oorlog

tsamopin: [ʔsa.mo.pin] *PF* zn. oorlogsbeschrijving (sam. van **tsam oorlog** en **'opin kleur**)

tsampongu: [ʔsam.po.ŋu] *PF* zn. oorlogsgroep (sam. van **tsam oorlog** en **pongu groep**)

tsamsä'o: [ʔsam.sæ.ʔo] *PF* zn. oorlogswapen (sam. van **tsam oorlog** en **sä'o gereedschap**)

tsamsiyu: [ʔsam.si.ju] *PF* zn. krijger (afgeleid van **tsam si oorlog voeren** en **-yu agens achtervoegsel**)

tsan'ul: [ʔsan.ʔ·ul] *PF* wwn. verbeteren, beter worden (sam. van **siltan goed** en **'ul verbeteren**)

tsang: [ʔsaŋ] *PF* zn. piercing

tsankum: [ʔsan.kum] *PF* zn. voordeel, winst (sam. van **tsan'ul verbeteren, beter worden** en **kum resultaat**)

- tsankumnga'**: [ʔsan.kum.ŋaʔ] *PF* bn. *voordelig* (afgeleid van **tsankum** *voordeel, winst*)
- tsap'alute**: [ʔsap.'ʔa.lu.tɛ] *PF* zn. *verontschuldiging, excuus*
- tsap'alute si**: [ʔsap.'ʔa.lu.tɛ 's-i] *PF* wwn. *verontschuldigen* (afgeleid van **tsap'alute** *excuus*)
- tsapo**: [ʔtsa.po] *PF* vn. *die ene (alleen voor mensen)* (sam. van **tsa-** *dat* en **po** *hij/zij*)
- tsaria**: [ʔtsa.ri.a] *PF* vn., sbd. *dat* (sam. van **tsa'u-ri** *dat (topicaal)* en **a** *bepaling attributieve markeerder*)
- tsat**: [ʔtsatʔ] *PF* vn. *dat, het (als lijdend voorwerp)*
- tsata**: [ʔtsa.ta] *PF* vn., sbd. *dat* (sam. van **tsa'u-t** *dat (patientief)* en **a** *bepaling attributieve markeerder*)
- tsatseng**: [ʔtsa.'tɕɛŋ] or [ʔtsa.'tɕɛŋ] *PF* avn., zn. *daar, die plaats* (sam. van **tsa** *dat* en **tseng** *plaats*)
- tsatu**: [ʔtsa.tu] *PF* avn. *die persoon* (sam. van **tsa** *dat* en **tute** *persoon*)
- tsaw**: [ʔtsaw] *PF* avn., vn. *dat, het (als niet-overgankelijk onderwerp)*
- tsawa**: [ʔtsa.wa] *PF* vn., sbd. *dat* (sam. van **tsa'u** *dat (subjectief)* en **a** *bepaling attributieve markeerder*)
- tsawke**: [ʔtsaw.kɛ] *PF* zn. *zon*
- tsawl**: [ʔtsawl] *PF* bn. *groot, lang* avm.
- tsawli'**: [ʔtsawl.'hiʔ] *PF* zn. *grootte* (sam. van **tsawl** *groot (in formaat)* en **hi'i** *klein (in formaat)*)
- tsawl slu**: [ʔtsawl 'sl-u] *PF* wwn. *groeien* (sam. van **tsawl** *groot* en **slu** *worden*)
- tsawultxa**: [ʔtsawl.ul.'t'a] *PF* zn. *conferentie* (sam. van **tsawl** *groot* en **ultxa** *bijeenkomst*)
- tsawsngem**: [ʔtsaw.'sŋɛm] *PF* bn. *gespierd* (afgeleid van **tsawl** *groot* en **tsngem** *spier*)
- tsä'**: [ʔts-æʔ] *PF* ww. *spuiten*
- tse**: [ʔtsɛ] *PF* part. *nou (conversatie starter)*
- tse'a**: [ʔts-ɛ.'ʔ-a] *PF* wwo. *zien (fysiek)*
- tse'atswo**: [ʔtsɛ.'ʔa.tswo] *PF* zn. *zien, zicht (zintuig)* (afgeleid van **tse'a** *zien*)
- tseltsul**: [ʔtsɛl.tsul] *PF* zn. *stroomversnelling* (*telbaar, komt zelden voor*)
- tsenga**: [ʔtsɛ.ŋa] *PF* vw. *waar, plaats waar* (afgeleid van **tseng** *plaats*)
- tseng(e)**: [ʔtsɛŋ(ɛ)] *PF* zn. *plaats*
- tsengo**: [ʔtsɛ.ŋo] *PF* vn. *ergens* (afgeleid van **tseng** *plaats*)
- tsengpe**: [ʔtsɛŋ.pɛ] *PF* vvn. *waar* allomorf van **peseng**
- tseo**: [ʔtsɛ.o] *PF* zn. *kunst*
- tseotu**: [ʔtsɛ.o.tu] *PF* zn. *kunstenaar (algemene term), artiest* (afgeleid van **tseo** *kunst*)
- tseri**: [ʔts-ɛ.r-i] *PF* wwo. *opmerken*
- tsewtx**: [ʔtsɛwtʔ] *PF* bn. *smerig*
- tsim**: [ʔtsim] *PF* zn. *bron, oorsprong*
- tsin**: [ʔtsin] *PF* zn. *nagel, klauw*
- tsik**: [ʔtsik] *PF* bw. *plotseling, zonder waarschuwing*
- tsilpey**: [ʔtsil.'pɛj] *PF* zn. *hoop (abstract idee)* (afgeleid van **silpey** *hoop*)
- tsiltsan**: [ʔtsil.'tsan] *PF* zn. *goed (abstract concept), goedheid* (afgeleid van **siltsan** *goed*)
- tsing**: [ʔtsiŋ] *PF* get. *vier*
- tsisyi**: [ʔts-i.sy-i] *PF* wwn. *fluisteren*
- tsive**: [ʔtsi.vɛ] *PF* bn. *vierde (rangtelwoord)* (afgeleid van **tsing** *vier*)
- tskalep**: [ʔtska.lɛpʔ] *PF* zn. *kruisboog*
- tsko**: [ʔtsko] *PF* zn. *boog (wapen)*
- tsko swizaw**: [ʔtsko swi.'zaw] *PF* zn. *pijl en boog* (sam. van **tsko** *boog* en **swizaw** *pijl*)
- tskxaytsyip**: [ʔtsk'aj.tsjipʔ] *PF* zn. *hagel* (afgeleid van **tskxepay** *ijs*)
- tskxe**: [ʔtsk'ɛ] *PF* zn. *rots, steen*
- tskxekeng**: [ʔtsk'ɛ.kɛŋ] *PF* zn. *training, oefening*
- tskxekeng si**: [ʔtsk'ɛ.kɛŋ 's-i] *PF* wwn. *oefenen, trainen* (afgeleid van **tskxekeng** *training*)
- tskxepay**: [ʔtsk'ɛ.paj] *PF* zn. *ijs* (afgeleid van **tskxe** *steen* en **pay** *water*)
- tskxevi**: [ʔtsk'ɛ.vi] *PF* zn. *kiezel, kleine door natuurlijke krachten gepolijste steen* (afgeleid van **tskxe** *rots, steen*)
- tslam**: [ʔtsl.am] *PF* wwo. *begrijpen*
- tsleng**: [ʔtslɛŋ] *PF* bn. *vals, onwaar*
- tslolam**: [ʔtslo.'lam] *PF* tw. *begrepen, ik snap het* (afgeleid van **tslam** *begrijpen* en «ol» *perfectief aspect tussenvoegsel*)
- tsmi**: [ʔtsmi] *PF* zn. *nectar*
- tsmisnrr**: [ʔtsmi.snɾ] *PF* zn. *blaaslantaarn, nectar lantaarn* (sam. van **tsmi** *nectar* en **nrr** *gloeien*)
- tsmim**: [ʔtsmim] *PF* zn. *spoor (van een dier of persoon)*
- tsmuk**: [ʔtsmukʔ] *PF* zn. *broer/zus (unisex aanduiding)*
- tsmukan**: [ʔtsmu.kan] *PF* zn. *broer* (afgeleid van **tsmuk** *broer/zus*)

- tsmuke:** [t̥smu.kɛ] *PF* zn. *zus* (afgeleid van **tsmuk** *broer/zus*)
- tsmuktu:** [t̥smuk.tu] *PF* zn. *broer/zus* (*unisex aanduiding*) (afgeleid van **tsmuk** *broer/zus*)
- tsngal:** [t̥sɲal] *PF* zn. *beker*
- tsngan:** [t̥sɲan] *PF* zn. *vlees*
- tsngawpay:** [t̥sɲaw.paj] *PF* zn. *tranen* (sam. van **tsngawvik** *huilen* en **pay** *water*)
- tsngawpayvi:** [t̥sɲaw.paj.vi] *PF* zn. *traan* (sam. van **tsngawvik** *huilen* en **pay+vi** *water, met partitieve markeerder*)
- tsngawvik:** [t̥sɲ̥aw.v.ik̥] *PF* wwn. *huilen*
- tsngem:** [t̥sɲɛm] *PF* zn. *spier*
- tsni:** [t̥sni] *PF* sbd. *dat* (*functie-woord*) (met conjunctief werkwoord in afhankelijk zinsdeel)
- tson:** [t̥son] *PF* zn. *plicht, verplichting, opgelegd vereiste*
- tsong:** [t̥soŋ] *PF* zn. *vallei*
- tsongropx:** [t̥soŋ.rɔp̥] *PF* zn. *gat, uitsparing, uitgraving met een bodem* (*zichtbaar of aangewomen*) (sam. van **tsong** *vallei* en **ropx** *gat*)
- tsongtsyip:** [t̥soŋ.t̥sɲip̥] *PF* zn. *kuil(tje)* (afgeleid van **tsong** *vallei*)
- tsonta:** [t̥son.ta] *PF* vw. (*om*) *te* (*met kx̥im*) (afgeleid van **tson** *plicht, verplichting, opgelegd vereiste*) (samentrekking van **tsonit a**)
- tsopi:** [t̥so.pi] *PF* zn. *long*
- tspang:** [t̥sp̥.aŋ] *PF* wwo. *doden*
- tsranten:** [t̥sr̥.an.t̥ɛn] *PF* wwn. *van belang zijn*
- tsray:** [t̥sraɲ] *PF* zn. *dorp*
- tsre'i:** [t̥sr̥.ɛ.ʔ.i] *PF* wwo. *gooien*
- tsrul:** [t̥srul] *PF* zn. *nest; beschermd gebied voor fauna van Pandora*
- tstal:** [t̥stal] *PF* zn. *mes*
- tstalsena:** [t̥stal.sɛ.na] *PF* zn. *schede* (*van een mes*) (sam. van **tstal** *mes* en **sähena** *drager*)
- tstew:** [t̥stɛw] *PF* bn. *dapper avm.*
- tstu:** [t̥stu] *PF* bn. *gesloten, dicht* (*voor bewolkte hemel*)
- tstunwi:** [t̥t̥stun.wi] *PF* bn. *vriendelijk, attent*
- tstu si:** [t̥t̥stu 's.i] *PF* wwn. *sluiten* (afgeleid van **tstu** *dicht*)
- tstxo:** [t̥st̥'ɔ] *PF* zn. *naam*
- tstxoli'u:** [t̥st̥'ɔ.li.ʔu] *PF* zn. *zelfstandig naamwoord* (sam. van **tstxo** *naam* en **li'u** *woord*)
- tstxoli'ukingvi:** [t̥st̥'ɔ.liʔ.u.kiŋ.vi] *PF* zn. *naamwoordgroep, naamwoordelijk zinsdeel* (sam. van **tstxoli'u** *zelfstandig naamwoord* en **king** *draad*)
- tsu'o:** [t̥su.ʔɔ] *PF* zn. *kunde, kunnen*
- tsuksim:** [t̥tsuk.sim] *PF* zn. *kin*
- tsuktswa':** [t̥tsuk.'t̥swaʔ] *PF* bn. *vergetelijk, vergeetbaar* (afgeleid van **tswa'** *vergeten*)
- tsukx:** [t̥ts-uk̥'] *PF* wwo. *steken*
- tsukyom:** [t̥tsuk.'jom] *PF* bn. *eetbaar* (afgeleid van **yom** *eten*)
- tsulfä:** [t̥sul.'fæ] *PF* zn. *meesterschap*
- tsulfä si:** [t̥sul.'fæ 's.i] *PF* wwn. *zich meester maken* (afgeleid van **tsulfä** *meesterschap*)
- tsulfätu:** [t̥sul.'fæ.tu] *PF* zn. *expert, meester van een vak, kunst of vaardigheid* (afgeleid van **tsulfä** *meesterschap*)
- tsulfätunay:** [t̥sul.fæ.tu.'naɲ] *PF* zn. *bijna-meester* (afgeleid van **tsulfätu** *meester*)
- tsun:** [t̥ts-un] *PF* wwmn. *kunnen*
- tsunslu:** [t̥ts-un.sl-u] *PF* wwn. *mogelijk zijn* (sam. van **tsun** *kunnen* en **slu** *worden*)
- tsurokx:** [t̥ts̥.u.'r̥ok̥'] *PF* wwn. *rusten*
- tswa':** [t̥ts̥w̥.aʔ] *PF* wwo. *vergeten*
- tswal:** [t̥t̥swal] *PF* zn. *kracht*
- tswalnga':** [t̥t̥swal.ŋaʔ] *PF* bn. *krachtig* (afgeleid van **tswal** *kracht*) nvm.
- tswayon:** [t̥t̥sw̥.aj̥.ɔn] *PF* wwn. *vliegen*
- tswesya:** [t̥t̥sw̥ɛ.sja] *PF* zn. *stroom*
- tswesya si:** [t̥t̥sw̥ɛ.sja 's.i] *PF* wwn. *stromen* (afgeleid van **tswesya** *stroom*)
- tswin:** [t̥t̥swin] *PF* zn. *vlecht, staart*
- tswintsyip:** [t̥t̥swin.t̥sɲip̥] *PF* zn. *vlechtje, staartje* (afgeleid van **tswin** *vlecht*)
- tswik:** [t̥t̥sw̥-ik̥] *PF* wwo. *opzuigen*
- tswik kxenerit:** [t̥t̥sw̥-ik̥ k'ɛ.nɛɾ.it] *PF,D* wwn. *roken* (*let. rook opzuigen*) (sam. van **tswik** *opzuigen* en **kxener** *roken*)
- tsyafe:** [t̥t̥sja.fɛ] *PF* bn. *mild, aangenaam*
- tsyal:** [t̥t̥sjaɲ] *PF* zn. *vleugel*
- tsyär:** [t̥t̥sj̥.æɾ] *PF* wwo. *afwijzen, verwerpen*
- tsyey:** [t̥t̥sjeɲ] *PF* zn. *snack, lichte maaltijd*
- tsyeym:** [t̥t̥sjeɲm] *PF* zn. *schat; iets zeldzaams en van grote waarde*
- tsyeytsyip:** [t̥t̥sjeɲ.t̥sɲip̥] *PF* zn. *klein hapje* (afgeleid van **tsyey** *snack, lichte maaltijd*)
- tsyil:** [t̥t̥sj̥.il] *PF* wwo. *klimmen, beklimmen* (*gehele lichaam optillen*)
- tsyo:** [t̥t̥sjo] *PF* zn. *meel*
- tsyokx:** [t̥t̥sj̥ok̥'] *PF* zn. *hand*
- tsyosyu:** [t̥t̥sjo.sju] *PF* zn. *eten gemaakt van meel* (sam. van **tsyo** *meel* en **syuve** *eten*)

Tx

- txa'**: [t'aʔ] *PF* bn. *hard*
- txal**: [t'al] *PF* zn. *rug (van het lichaam)*
- txampay**: [t'am.paɿ] *PF* zn. *zee, oceaan (sam. van txan veel en pay water)*
- txampxi**: [t'am.p'i] *PF* zn. *meerderheid, grootste deel (afgeleid van txan veel)*
- txan**: [t'an] *PF* bn. *veel*
- txanatan**: [t'a.na.tan] *PF* bn. *helder, levendig (sam. van txan veel en atan licht)*
- txanew**: [t'a.nɛw] *PF* bn. *hebberig (sam. van txan veel en new willen)*
- txanfwerwi**: [t'an.fwɛr.wi] *PF* zn. *sneeuwstorm (afgeleid van txan veel en hufwe+herwi wind+sneeuw)*
- txankeltrrrr**: [t'an.kɛl.tr̩.tr̩] *PF* bn. *buitengewoon (afgeleid van txan veel en keltrrrr ongewoon)*
- txankrr**: [t'an.kr̩] *PF* bw. *voor een lange tijd (sam. van txan veel en krr tijd)*
- txanlal**: [t'an.lal] *PF* bn. *antiek, heel oud (sam. van txan veel en lal oud)*
- txanlokxe**: [t'an.lo.k'ɛ] *PF* zn. *domein van een stam of clan, land (sam. van txan; olo' veel; stam, clan en atkxke land)*
- txanro'a**: [t'an.r̩.o.ʔ.a] *PF* wwn. *beroemd zijn (sam. van txan veel en ro'a respect afdwingen)*
- txanso'hayu**: [t'an.'soʔ.ha.ju] *PF* zn. *fan, enthousiasteling (sam. van txan veel en so'ha enthousiast zijn over)*
- txantompa**: [t'an.'tom.pa] *PF* zn. *stortbui, zware regen (sam. van txan veel en tompa regen)*
- txantsan**: [t'an.tsan] *PF* bn. *geweldig, uitstekend*
- txantslusam**: [t'an.tslu.sam] *PF* bn. *wijs (sam. van txan veel en tsl<us>am begrijpen)*
- txantstew**: [t'an.tstɛw] *PF* zn. *held (sam. van txan veel en tstew moedig)*
- txantur**: [t'an.tur] *PF* bn. *krachtig (sam. van txan veel en txur sterk) avm.*
- txantxew**: [t'an.t'ɛw] *PF* zn. *maximum (sam. van txan veel en txew limiet, grens, einde)*
- txantxewvay**: [t'an.t'ɛw.vaj] *PF* bw. *maximaal (afgeleid van txantxew maximum)*
- txanwawe**: [t'an.wa.wɛ] *PF* bn. *persoonlijk belangrijk, significant (sam. van txan veel en wawe betekenis, belang)*
- txanwetseng**: [t'an.'wɛ.tɕɛŋ] *PF* zn. *persoonlijk belangrijke of geliefde plaats, Heimat (Duits) (afgeleid van txanwawe(a) persoonlijk belangrijk, significant en tseng plaats)*
- txasom**: [t'a.som] *PF* bn. *erg heet (afgeleid van txan veel en som heet)*
- txatx**: [t'at'] *PF* zn. *bubbel*
- txawew**: [t'a.wɛw] *PF* bn. *erg koud (afgeleid van txan veel en wew koud)*
- txay**: [t'aj] *PF* wwn. *horizontaal zijn, plat liggen*
- txayo**: [t'a.jo] *PF* zn. *veld, open terrein*
- txärem**: [t'æ.rɛm] *PF* zn. *bot (gebeente)*
- txe'lan**: [t'ɛʔ.'lan] *PF* zn. *hart*
- txe'lankong**: [t'ɛʔ.'lan.koŋ] *PF* zn. *hartslag (sam. van txe'lan hart en 'ekong slag)*
- txekxumpay**: [t'ɛ.'k'um.paɿ] *PF* zn. *magma, lava (afgeleid van txep vuur en kxumpay visceuze vloeistof)*
- txele**: [t'ɛ.lɛ] *PF* zn. *zaak*
- txen**: [t'ɛn] *PF* bn. *wakker*
- txep**: [t'ɛp̩] *PF* zn. *vuur*
- txepiva**: [t'ɛ.pli.va] *PF* zn. *as (afgeleid van txep vuur en ilva vlok)*
- txepram**: [t'ɛp.'ram] *PF* zn. *vulkaan (sam. van txep vuur en ram berg)*
- txeptseng**: [t'ɛp.tɕɛŋ] *PF* zn. *plek waar vuur brandt of heeft gebrand (sam. van txep vuur en tseng plaats)*
- txeptsyip̩**: [t'ɛp.tɕjip̩] *PF* zn. *lief klein vuurtje (afgeleid van txep vuur)*
- txeptun**: [t'ɛp.tun] *PF* bn. *oranje ("vuur tun") (sam. van txep vuur en tun rood, oranje)*
- txepvi**: [t'ɛp.vi] *PF* zn. *vonk (afgeleid van txep vuur)*
- txew**: [t'ɛw] *PF* zn. *hoek, rand, limiet, grens, einde*
- txewk**: [t'ɛwk̩] *PF* zn. *knuppel (wapen)*
- txewluke**: [t'ɛw.lu.kɛ] *PF* bn. *eindeloos, zonder grenzen, zonder limiet (sam. van txew limiet, grens en luke without)*
- txewm**: [t'ɛwm] *PF* bn. *beangstigend, eng*
- txewnga'**: [t'ɛw.ŋaʔ] *PF* bn. *beperkt, begrensd (sam. van txew limiet en nga' bevatten)*
- txey**: [t'ɛj] *PF* ww. *stoppen*
- txi**: [t'i] *PF* zn. *haast, gehaastheid*
- txin**: [t'in] *PF* bn. *eerste, primaire*

txintin: [t'in.tin] *PF* zn. *bezigheid, primaire rol in de gemeenschap (sam. van txin hoofdzaak en tin activiteit die je bezig houdt)*
txintseng: [t'in.tsen] *PF* zn. *hoofdkwartier (sam. van txin eerste, primaire en tseng plaats)*
txim: [t'im] *PF* zn. *kont, achterste*
txing: [t'in] *PF* wwo. *achterlaten*
txo: [t'o] *PF* vw. *als, wanneer*
txoa: [t'o.a] *PF* zn. *vergiffenis*
txokefyaw: [t'o.ke.fjaw] *PF* vw. *als niet, anders (sam. van txo-ke-fya'o-'aw als niet één pad)*
txon: [t'on] *PF* zn. *nacht*
txon'ong: [t'on.'on] *PF, Prr* zn. *zonsondergang (sam. van txon nacht en 'ong ontvoouwen)*
txon'ongmaw: [t'on.'on.maw] *PF* zn. *schermerring, voor donker, na zonsondergang (sam. van txon'ong zonsondergang en maw na)*
txonam: [t'o.nam] *PF* bw. *vorige nacht (afgeleid van txon nacht en ham vorig(e))*

txonay: [t'o.'naj] *PF* bw. *morgennacht (afgeleid van txon nacht en hay volgend(e))*
txonkrr: [t'on.kr] *PF* bw. *'s nachts (sam. van txon nacht en krr tijd)*
txopu: [t'o.pu] *PF* zn. *angst*
txopu si: [t'o.pu 's-i] *PF* wwn. *bang zijn (afgeleid van txopu angst)*
txopu sleyku: [t'o.pu slej.'k-u] *PF* wwo. *beangstigen (afgeleid van txopu angst en sleyku produceren)*
txukx: [t'uk'] *PF* bn. *diep (fysiek)*
txula: [t'.u.l.a] *PF* wwo. *bouwen*
txum: [t'um] *PF* zn. *vergif*
txumnga': [t'um.na?] *PF* bn. *giftig (afgeleid van txum vergif en nga' bevat)*
txur: [t'ur] *PF* bn. *sterk (fysiek)*
txurtel: [t'ur.tel] *PF* zn. *touw (sam. van txur sterk en telem koord)*
txurtu: [t'ur.tu] *PF* zn. *sterk/gespied persoon (afgeleid van txur sterk (fysiek))*

U

ue': [u.'e?] *PF* wwo., wwn. *braken*
uk: [uk'] *PF* zn. *schaduw (afgeleid van toruk laatste schaduw)*
ukxo: [u.'k'o] *PF* bn. *droog*
ulte: [ul.te] *PF* vw. *en (verbindt zinsdelen)*
ultxa: [ul.'t'a] *PF* zn. *ontmoeting, vergadering*
ultxarun: [ul.'t'a.r-un] *PF* wwo. *ontmoeten (sam. van ultxa ontmoeting en run vinden)*
ultxa si: [ul.'t'a 's-i] *PF* wwn. *iemand doelbewust ontmoeten (gebruikhu met) (afgeleid van ultxa ontmoeting)*
ultxatu: [ul.'t'a.tu] *PF* zn. *lid van een bijeenkomst (afgeleid van ultxa bijeenkomst)*
um: [um] *PF* bn. *los*
unil: [u.nil] *JC* zn. *droom*
unil si: [u.nil 's-i] *PF* wwn. *dromen (afgeleid van unil droom)*
uniltirantokx: [u.nil.ti.'ran.tok'] *JC, PF* zn. *Avatar, droomwandellichaam (sam. van uniltiranyu droomwandelaar en tokx lichaam)*
uniltirantokxolo': [u.nil.ti.'ran.tok'.o.lo?] *PF* zn. *clan of groep Avatars (sam. van uniltirantokx Avatar, droomwandelaar lichaam en olo' clan)*

uniltiranyu: [u.nil.ti.'ran.ju] *PF* zn. *droomwandelaar, Avatarbestuurder (sam. van unil droom en tiranyu wandelaar)*
uniltsa: [u.nil.t̃s.a] *PF* wwo. *dromen van, dromen over (afgeleid van unil dromen en tse'a zien)*
unyor: [un.'jor] *PF* bn. *zoet aromatisch (evt. ook Na'vi kruiden voor bij het koken)*
uo-: [u.o] *PF* adp. *achter*
uran: [u.ran] *PF* zn. *boot*
utral: [ut.ral] *PF* zn. *boom*
utraltsyip: [ut.ral.t̃sjip] *PF* zn. *struik (afgeleid van utral boom)*
utu: [u.tu] *PF* zn. *bladerdak*
utumauti: [u.tu.ma.u.ti] *PF* zn. *bananenfruit (sam. van utu bladerdak en mauti fruit) (let. bladerdakfruit)*
uvan: [u.'van] *PF* zn. *spel*
uvan letokx: [u.'van le.'tok'] *PF* zn. *lichamelijk of atletisch spel, sport (sam. van uvan spel en letokx fysiek)*
uvan si: [u.'van 's-i] *PF* wwn. *spelen (afgeleid van uvan spel)*

V

- var:** [v·ar] *PF* wwmn. *in iets volharden, iets constant blijven doen*
- vawm:** [vawm] *PF* bn. *donker*
- vawmpin:** [vawm.pin] *PF* zn. *donkere kleur* (afgeleid van **vawm** *donker*)
- vawt:** [vawtʰ] *PF* bn. *vast, solide, niet hol*
- vay-:** [va:] *PF* adp. *omhoog naar*
- vaykrr:** [vaj.ʰkʰ] *PF* vw. *totdat* (sam. van **vay-** *tot aan* en **krr** *tijd*)
- vä':** [væʔ] *PF* bn. *onplezierig voor de zintuigen, luid*
- väng:** [væŋ] *PF* bn. *dorstig*
- väpam:** [væ.pam] *PF* zn. *lawaaï, onaangenaam of schel geluid* (afgeleid van **vä** *onplezierig voor de zintuigen* en **pam** *geluid*)
- ve'ki:** [v·ɛʔ.ʰk·i] *PF* wwo. *haten*
- ve'o:** [v·ɛ.ʔo] *PF* zn. *orde* (tegenover wanorde of chaos), *organisatie*
- vefya:** [v·ɛ.fja] *PF* zn. *systeem, proces, procedure, benadering* (sam. van **ve'o** *orde, organisatie* en **fya'o** *wijze, manier*)
- velek:** [v·ɛ.l·ɛkʰ] *PF* wwn. *opgeven, overgeven, verslagen zijn*
- velke:** [v·ɛl.ke] *PF* bn. *chaotisch, rommelig, ongeorganiseerd, puinhoop* (sam. van **ve'o** *orde, organisatie* en **luke** *zonder*)
- venga':** [v·ɛ.ŋaʔ] *PF* bn. *georganiseerd, alles in de hand hebbend* (sam. van **ve'o** *orde, organisatie* en **nga'** *bevatten*)
- venu:** [v·ɛ.nu] *PF* zn. *voet*
- venzek:** [v·ɛn.zɛkʰ] *PF* zn. *teen* (sam. van **venu** *voet* en **zekwä** *vinger*)
- vewng:** [v·ɛwŋ] *PF* wwo. *letten op, verantwoordelijk zijn voor*
- vey:** [v·ɛj] *PF* zn. *dierlijk voedsel, vlees*
- vezeyko:** [v·ɛ.zɛj.ʰko] *PF* wwo. *op orde brengen, organiseren* (afgeleid van **vezo** *op orde zijn*)
- vezo:** [v·ɛ.ʰz·o] *PF* wwn. *op orde zijn, georganiseerd zijn* (sam. van **ve'o** *orde* en **zo** *zoals het zou moeten zijn*)
- vin:** [v·in] *PF* wwo. *verzoek, vragen om*
- vingkap:** [v·iŋ.k·apʰ] *PF* wwo. *een ingeving krijgen, een licht opgaan*
- virä:** [v·i.ʰr·æ] *PF* ww. *verspreiden*
- vitra:** [vit.ʰra] *PF* zn. *ziel*
- vll:** [v·l] *PF* wwn., wwo. *aanwijzen*
- vol:** [vol] *PF* get. *acht*
- volve:** [v·ol.vɛ] *PF* bn. *achtste* (*rangtelwoord*) (afgeleid van **vol** *acht*)
- vonvä':** [von.væʔ] *PF* zn. *galbak, schobbejak* (*vulgair*) (sam. van **vitra** *ziel* en **onvä'** *slecht-ruikend*) (let. *stinkziel*)
- vospxi:** [vo.ʰsp'i] *PF* zn. *maand* (afgeleid van **vosixi** *twaalfde deel* en **zisitä** *van een jaar*)
- vospxiam:** [vo.sp.ʰi.ʰam] *PF* zn. *vorige maand* (afgeleid van **vospxi** *maand*)
- vospxiay:** [vo.sp.ʰi.ʰaj] *PF* zn. *volgende maand* (afgeleid van **vospxi** *maand*)
- vrin:** [v·r·in] *PF* wwsn. *bezig zijn* (*negatief*), *moe/overweldigd zijn door een activiteit* (afgeleid van **'in** *bezig zijn*)
- vrtep:** [v·r.tepʰ] *PF* zn. *demoon*
- vul:** [vul] *PF* zn. *tak* (*van een boom*)
- vultsyip:** [v·ul.tsjipʰ] *PF* zn. *stok* (afgeleid van **vul** *tak* (*van een boom*))
- vur:** [vur] *PF* zn. *verhaal*
- zurvi:** [vur.vi] *PF* zn. *samenvatting* (afgeleid van **vur** *verhaal*)
- zurway:** [vur.waj] *PF* zn. *verhalend gedicht* (sam. van **vur** *verhaal* en **way** *lied*)

W

- walak:** [wa.lakʰ] *PF* bn. *energiek, actief*
- wan:** [w·an] *PF* wwo. *verbergen*
- wawe:** [wa.ʰwɛ] *PF* zn. *betekenis, belang*
- way:** [wa:] *PF* zn. *lied* (*oud, ceremonieel*)
- way a plltxe:** [waj a pl.t'ɛ] *PF* uit. *gesproken gedicht* (*als melodieuze voordracht*) (afgeleid van **way** *zingen* (*ceremonieel*))
- way a rol:** [waj a rol] *PF* uit. *gezongen gedicht* (afgeleid van **way** *zingen* (*ceremonieel*))
- wayä ayli'u:** [waj.æ ajl.ʔu] *PF* uit. *woorden van een gedicht, tekst van een lied* (afgeleid van **way** *zingen* (*ceremonieel*))
- way si:** [waj 's·i] *PF* wwn. *zingen* (afgeleid van **way** *lied*)
- waytelem:** [waj.te.lɛm] *PF* zn. *akkoord* (*muziek*) (sam. van **way** *lied* en **telem** *akkoord*)
- wä+:** [wæ] *PF* adp. *tegen* (*als in: vechten tegen*)

wäsul: ['wæ.s.ul] *PF* wwn. *wedijveren, deelnemen aan wedstrijd*
wäte: [wæ.'t.ɛ] *PF* wwo. *discussieren, redetwisten*
wätu: ['wæ.tu] *PF* zn. *opponent, tegenstander* (afgeleid van **wä-** tegen)
wätx: [w.æ't'] *PF* wwo. *slecht zijn in*
we'ay: ['wɛ.'ʔaj] *PF* bn. *zuur*
wem: [w.ɛm] *PF* wwn. *vechten*
wempongu: ['wɛm.po.ŋu] *PF* zn. *squadron, militaire clan, oorlogsgroep* (sam. van **wem** vecht en **pongu** groep)
weopx: [wɛ.'op'] *PF* zn. *golf (water)*
wew: [wɛw] *PF* bn. *koud*
weyn: [w.ɛjɪ] *PF* wwo. *tekenen, illustreren*
win: [win] *PF* bn. *snel*
win säpi: ['win.sæ.'p.i] *PF* wwn. *opschieten* (sam. van **win** snel en **s«äp»i** doen (wederkerend))

Y

ya: [ja] *PF* zn. *lucht*
yafkeyk: ['ja.fkɛjk'] *PF* zn. *weer* (afgeleid van **fkeytok** bestaan)
yak: [jak'] *PF* zn. *vork, vertakking, punt van afwijking*
yak si: [j.ak' s.i] *PF* wwn. *divergeren, koers wijzigen, afwijken* (afgeleid van **yak** vork, punt van afwijking)
yaney: [ja.'nɛj] *PF* zn. *kano*
yapay: [ja.paj] *PF* zn. *mist, stoom* (sam. van **ya** air en **pay** water)
yawne: [jaw.nɛ] *PF* bn. *geliefd*
yawnetu: [jaw.nɛ.tu] *PF* zn. *geliefde* (afgeleid van **yawne** geliefd)
yawntu: [jawn.tu] *PF* zn. *geliefde* (afgeleid van **yawne** geliefd)
yawntutsyìp: [jawn.tu.tsjip] *PF* zn. *schatje, kleine geliefde* (afgeleid van **yawntu** geliefde)
yawnyewla: [jawn.'jɛw.la] *PF* zn. *gebroken hart, staat van gebroken hart hebbend* (sam. van **yawne** geliefd en **yewla** teleurstelling)
yawo: [ja.'w.o] *PF* wwn. *opstijgen, lanceren* (sam. van **ya** lucht en **wo** reiken naar)
yayayr: [ja.'jajɾ] *PF* zn. *verwarring*
yayayrngá: [ja.'jajɾ.ŋaʔ] *PF* bn. *verwarrend* (afgeleid van **yayayr** verwarring)

win si: ['win 's.i] *PF* wwn. *iets haasten, iets snel laten gaan* (afgeleid van **win** snel)
wip: [wip'] *PF* bn. *zout*
wiya: ['wi.ja] *ZS* tw. *uitroep van waarschuwing of frustratie, 'verdomme!'*
wìngay: [w.i.'ŋaj] *PF* wwo. *bewijzen* (afgeleid van **wìntxu** laten zien en **ngay** waar)
wìntxu: [w.in.'t'·u] *PF* wwo. *laten zien*
wo: [w.o] *PF* wwo. *reiken naar*
wok: [wok'] *PF* bn. *luid*
wokau: [wok.'a.u] *JC,PF* zn. *pendule-trom* (sam. van **wok** luid en **au** trom)
wotx: [wot'] *PF* zn. *totaliteit, geheel*
wrrpa: ['wɾ.pa] *PF* zn., bw. *buiten*
wrrzá'u: [wɾ.'z.a.ʔu] *PF* wwn. *uitkomen* (afgeleid van **wrrpa** buiten en **za'u** komen)
wum: [wum] *PF* bw. *ongeveer, ruwweg*
wur: [wuf] *PF* bn. *koel, kil, fris*
wutso: ['wu.tso] *PF* zn. *maaltijd*

yayayrtsim: [ja.'jajɾ.tsim] *PF* zn. *iets verwarrends* (sam. van **yayayr** verwarring en **tsim** bron)
yaymak: ['jaj.mak'] *PF* bn. *dom*
yayo: [ja.jo] *PF* zn. *vogel* (sam. van **ya** lucht en **ioang** dier)
yayotsrul: [ja.jo.tsrul] *PF* zn. *vogelnest* (sam. van **yayo** vogel en **tsrul** nest)
yäxk: [j.æk'] *PF* wwo. *niet opmerken, negeren*
yän: [j.æn] *PF* wwo. *vastmaken, vastbinden*
ye: [jɛ] *PF* bn. *tevreden, content, vervuld, verzadigd*
ye'krr: [jɛʔ.kɾ] *PF* bw. *vroeg* (afgeleid van **ye'rìn** binnenkort en **krr** tijd)
ye'rìn: [jɛʔ.rim] *PF* bw. *binnenkort*
yehakx: [jɛ.hak'] *PF* bn. *vol, geen honger meer* (afgeleid van **ye** vol en **ohakx** honger)
yem: [j.ɛm] *PF* wwo. *neerzetten, plaatsen*
yemfpay: [jɛm.'fpaj] *PF* zn. *onderdompelen* (in vloeistof) (sam. van **yem** doen en **pay** water)
yemfpay si: [jɛm.'fpaj 's.i] *PF* wwn. *onderdompelen* (afgeleid van **yemfpay** dompelen)
yemstokx: [j.ɛm.stok'] *PF* wwo. *aantrekken* (kleding) (sam. van **yem** sin aantrekken en **tokx** lichaam)
yengwal: [jɛŋ.'wal] *PF* zn. *droefheid, smart*

yeväng: [jɛ.væŋ] *PF* bn. *dorst gelest, geen dorst meer* (afgeleid van **ye** tevreden en **väng** dorst)

yewla: [jɛw.la] *PF* zn. *teleurstelling, emotionele afknapper, niet aan verwachting voldaan*

yey: [jɛj] *PF* bn. *recht*

yeyfya: [jɛj.fja] *PF* zn. *rechte lijn* (afgeleid van **yey** recht en **fya'o** pad)

yì: [ji] *PF* zn. *plank, trede, rand, niveau* (Kan ook metaforisch worden gebruikt voor elk niveau van iets schaalbaars - alles met niveaus of graden, hoog of laag, waterniveau, temperatuur, talent, etc.)

yìm: [jim] *PF* wwo. *binden*

yll: [jɪ] *PF* bn. *gezamenlijk*

ylltxep: [jɪ.tʰɛp] *PF* zn. *gezamenlijk vuur of vuurplek* (sam. van **yll** communaal, *gezamenlijk* en **txep** *vuur*)

yo: [jo] *PF* zn. *oppervlak*

yo': [j.oʔ] *PF* wwsn. *perfect zijn, foutloos zijn*

yo'ko: [joʔ.ko] *PF* zn. *cirkel* (afgeleid van **yo'** *perfect zijn* en **ko'on** *ring*)

yo'kofya: [joʔ.ko.fja] *PF* zn. *cyclus* (sam. van **yo'ko** *cirkel* en **fya'o** *pad, wijze*)

Z

za'ärìp: [za.ʔæ.rɪp] *PF* wwo. *trekken* (afgeleid van **'ärìp** *move*)

za'u: [z.a.ʔu] *PF* wwn. *komen*

zam: [zam] *PF* get. *vierenzestig*

zamunge: [za.m.u.ŋɛ] *PF* wwo. *brengen* (afgeleid van **munge** *gaan*)

zapxi: [za.p'xi] *PF* zn. *voorkant (deel of sectie)* (afgeleid van **hapxi** *deel*)

zare': [za.rɛʔ] *PF* zn. *voorhoofd* (sam. van **zapxi** *voorkant* en **re'o** *hoofd*)

zarsìn: [za.sɪ.in] *PF* wwo. *lenen (van iemand)* (afgeleid van **sìn** *tijdelijk overhandigen van de een naar een ander*)

zawng: [z.awŋ] *PF* zn. *gil, schreeuw*

zawprte': [z.aw.pɪ.tɛʔ] *PF* wwn. *plezierig zijn* (afgeleid van **za'u** *komen* en **prte'** *plezierig*)

zawr: [zawɪ] *PF* zn. *dierlijke roep*

zäfi: [zæ.fi] *PF* bn. *veranderd, niet langer natuurlijk*

zekwä: [zɛk.wæ] *PF* zn. *vinger*

zel: [zɛl] *PF* bw. *dan (contrafeitelijk gebruik)*

zene: [zɛ.nɛ] *PF* wwmn. *moeten*

yoa-: [jo.a] *PF* adp. *in ruil voor*

yol: [jol] *PF* bn. *lang (tijd)*

yom: [jom] *PF* wwo. *eten*

yomtìng: [jom.tɪŋ] *PF* wwn. *voeren* (sam. van **yom** *eten* en **tìng** *geven*)

yomyo: [jom.jo] *PF* zn. *bord (voor voedsel)* (sam. van **yom** *eten* en **yo** *tafel, verhoogd werkblad (spreektaal-vorm van fyanyo)*)

yomyo lerìk: [jom.yo.lɛ.rɪk] *PF* zn. *bord uit bladeren* (sam. van **yomyo** *bord (voor voedsel)* en **lerìk** *bladrijk*)

yora': [j.o.r'aʔ] *PF* wwo. *winnen*

yora'tu: [jo.raʔ.tu] *PF* zn. *winnaar* (afgeleid van **yora'** *winnen*)

yrr: [jɪ] *PF* bn. *wild, natuurlijk (iets in natuurlijke, onaangetaste staat)*

yrrap: [jɪ.ap] *PF* zn. *storm* (afgeleid van **ya** *lucht* en **hrrap** *gevaar*)

yuey: [ju.ɛj] *PF* bn. *mooi (innerlijke schoonheid)* avm.

yune: [j.u.nɛ] *PF* wwo. *luisteren naar (doelbewust)*

yur: [j.ur] *PF* wwo. *wassen*

zenke: [zɛ.ŋ.kɛ] *PF* wwmn. *niet moeten (ii)* (sam. van **zene** *moeten* en **ke** *niet*)

zerok: [zɛ.r.ok] *PF* wwo. *herinneren*

zeswa: [zɛ.swa] *PF* zn. *gras*

zeswavi: [zɛ.swa.vi] *PF* zn. *gras-spriet* (afgeleid van **zeswa** *gras*)

zet: [zɛt] *PF* wwo. *gedragen (emotioneel), een air hebben jegens*

zey: [zɛj] *PF* bn. *speciaal, apart*

zeyko: [zɛj.ko] *PF* wwo. *helen, repareren* (afgeleid van **zo** *wees wel* en **«eyk»** *causatief tus-senvoegsel*)

zir: [zɪ] *PF* zn. *gevoel, tekstuur, aanraking*

zìm: [zim] *PF* wwo. *voelen (niet doelbewust)*

zìma'uyu: [zi.ma.ʔu.ju] *PF* zn. *nieuwkomer, iemand die net gearriveerd is*

zìmtswo: [zim.tswɔ] *PF* zn. *tast (zintuig)* (afgeleid van **zìm** *voelen*)

zìsikrr: [zi.si.kɪ] *PF* zn. *seizoen* (afgeleid van **zìsit** *jaar* en **krr** *tijd*)

zìsìt: [zi.sit] *PF* zn. *jaar*

zìsìtay: [ʔɪ.sɪt.aj] *PF* zn. *volgend jaar* (afgeleid van **zìsìt jaar**)

zìsìtsaltr: [ʔɪ.sɪt.'sal.tɾ] *PF* zn. *verjaring* (sam. van **zìsìt jaar**, **salew** *doorgaan* en **trr** *dag*)

zìtsaltr: [ʔɪ.'tsal.tɾ] *PF* zn. *spreektaal voor verjaring*

zo: [z·o] *PF* wwsn. *gezond zijn, goed functioneren, zijn zoals het hoort*

zong: [z·oŋ] *PF* wwo. *redden, verdedigen*

zongtseng: [ʔzoŋ.t͡sɛŋ] *PF* zn. *veilige plek, schuilplaats* (sam. van **zong** *redden* en **tseng**

plaats)

zoplo: [zop.'lo] *PF* zn. *belediging*

zoslu: [ʔzo.sl·u] *PF* wwn. *heel, word gezond* (ii) (sam. van **zo** *goed zijn* en **slu** *worden*)

zum: [zum] *PF* zn. *voorwerp, ding* (fysiek of tastbaar)

zun: [zun] *PF* vw. *als* (contrafeitelijk gebruik)

zup: [z·upʔ] *PF* wwn. *vallen*

zusawkr: [zu.'saw.kɾ] *PF* zn. *toekomst* (sam. van **z«us»a'u** *komend* en **krr** *tijd*)

ä

äie: [æ.'i.ɛ] *PF* zn. *visie* (spiritueel)

äo-: [æ.o] *PF* adp. *onder-X*

ätxäle: [æ.'t'æ.lɛ] *PF* zn. *verzoek*

ätxäle si: [æ.'t'æ.lɛ 's·i] *PF* wwn. *verzoeken* (afgeleid van **ätxäle** *verzoek*)

i

ìi: [i] *PF* tw. *uhm, eh* (aarzeling)

ìlä+: [i.læ] or [i.'læ] *PF* adp. *via, volgens*

ìley: [i.'lɛj] *LA* tw. *oorlogskreet*

ìlva: [i'l.va] *PF* zn. *vlok, druppel*

ìpxa: [i.'p'a] *RL,PF* zn. *varen*

A Het Getallensysteem

Hier volgen tabellen met Na'vi getallen, welke bn. zijn die de zn. in hun enkelvoudige vorm beschrijven, bijvoorbeeld 'awa tute. Merk op dat dit een octaal i.p.v. een decimaal systeem is. Onderstreepte lettergrepen bevatten de klemtoon. De getallen 8 en 9 zijn bijgevoegd voor het refereren naar aardse getallen, zoals telefoonnumers. Ze hebben niet de waarde van 8 of 9.

Denk eraan dat bij het gebruiken van getallen in spreektaal Dr. Frommer's grammaticale regel, "the Koren Holpxayä", of "het Getallen Principe" in gebruik wordt genomen. De regel zegt dat *bij referentie naar dezelfde entiteit, het getal slechts eenmaal per bepaling aangegeven wordt*. Bijvoorbeeld de zin "Jullie twee zijn leraren." zou in het Na'vi "Menga lu karyu." zijn, en de zin "They are teachers." zou "Fo lu karyu." zijn.

Na'vi Getallen: 0 – 39					
	0	1	2	3	4
0	kew	vol	<u>mevol</u>	<u>pxevol</u>	<u>tsivol</u>
1	'aw	<u>volaw</u>	<u>mevolaw</u>	<u>pxevolaw</u>	<u>tsivolaw</u>
2	<u>mune</u>	<u>vomun</u>	<u>mevomun</u>	<u>pxevomun</u>	<u>tsivomun</u>
3	<u>pxey</u>	<u>vopey</u>	<u>mevopey</u>	<u>pxevopey</u>	<u>tsivopey</u>
4	<u>tsing</u>	<u>vosing</u>	<u>mevosing</u>	<u>pxevosing</u>	<u>tsivosing</u>
5	mrr	<u>vomrr</u>	<u>mevomrr</u>	<u>pxevomrr</u>	<u>tsivomrr</u>
6	<u>pukap</u>	<u>vofu</u>	<u>mevofu</u>	<u>pxevofu</u>	<u>tsivofu</u>
7	<u>kinä</u>	<u>vohin</u>	<u>mevohin</u>	<u>pxevohin</u>	<u>tsivohin</u>

Na'vi Getallen: 40 – 63				Rangtelwoorden			
	5	6	7	Getal + -ve			
0	<u>mrrvol</u>	<u>puvol</u>	<u>kivol</u>	0	-	8	<u>volve</u>
1	<u>mrrvolaw</u>	<u>puvolaw</u>	<u>kivolaw</u>	1	'awve	9	<u>volawve</u>
2	<u>mrrvomun</u>	<u>puvomun</u>	<u>kivomun</u>	2	<u>muve</u>	10	<u>vomuve</u>
3	<u>mrrvopey</u>	<u>puvopey</u>	<u>kivopey</u>	3	<u>pxeyve</u>	11	<u>vopeyve</u>
4	<u>mrrvosing</u>	<u>puvosing</u>	<u>kivosing</u>	4	<u>tsive</u>	12	<u>vosive</u>
5	<u>mrrvomrr</u>	<u>puvomrr</u>	<u>kivomrr</u>	5	<u>mrrve</u>	13	<u>vomrrve</u>
6	<u>mrrvofu</u>	<u>puvofu</u>	<u>kivofu</u>	6	<u>puve</u>	14	<u>vofuve</u>
7	<u>mrrvohin</u>	<u>puvohin</u>	<u>kivohin</u>	7	<u>kive</u>	15	<u>vohive</u>

Meer Na'vi getallen:						
	x1	combinerend	x8	x64	x512	x4096
1	'aw	-aw	vol	zam	<u>vozam</u>	<u>zazam</u>
2	<u>mune</u>	-mun	<u>mevol</u>	<u>mezam</u>	<u>mevozam</u>	<u>mezazam</u>
3	<u>pxey</u>	-pey	<u>pxevol</u>	<u>pxezam</u>	<u>pxevozam</u>	<u>pxezazam</u>
4	<u>tsing</u>	-sing	<u>tsivol</u>	<u>tsizam</u>	<u>tsivozam</u>	<u>tsizazam</u>
5	mrr	-mrr	<u>mrrvol</u>	<u>mrrzam</u>	<u>mrrvozam</u>	<u>mrrzazam</u>
6	<u>pukap</u>	-fu	<u>puvol</u>	<u>puzam</u>	<u>puvozam</u>	<u>puzazam</u>
7	<u>kinä</u>	-hin	<u>kivol</u>	<u>kizam</u>	<u>kivozam</u>	<u>kizazam</u>

Example Number

zamtsivosìng	zam + tsivo + sìng	64 + 4*8 + 4	100
--------------	--------------------	--------------	-----

Niet-Na'vi Getallen			
8	'eyt	9	nayn

B Tijd

Hier is een lijst van Pandoraanse tijden van de dag, alsook namen voor de aardse week. Klemtoon is ook hier gegeven met onderstrepen.

Trrtxon	
trr'ong	dageraad
trr'ongmaw	na dageraad
rewon	ochtend
srekamtrr	vóór middag
kxamtrr	middag
kxamtrrmaw	na middag
ha'ngir	vroege namiddag
kaym	late namiddag
sretón'ong	vóór het vallen van de nacht
txón'ong	schemering
txón'ongmaw	na het vallen van de avond
txon	nacht
srekamtxon	vóór middernacht
kxamtxon	middernacht
kxamtxomaw	na middernacht
txon	nacht
sresrr'ong	vóór dageraad
trr'ong	dageraad

Dagen van de Aardse week	
zondag	trr'awve
maandag	trrmuve
dinsdag	trrp ^x eyve
woensdag	trrtsìve
donderdag	trrmrrve
vrijdag	trrpuve
zaterdag	trrkive

C Na'vi Leenwoorden

Ìnglìsì: [ˈɪŋ.lɪ.sɪ] _{PF} zn. *Engels (taal)* (leenwoord, van het Engelse *English*)

ʼRrta: [ˈɾ.ta] _{PF, Prr} eigennaam *Aarde* (leenwoord, van het Engelse *Earth*)

Europa: [ɛ.u.ˈro.pa] _{PF} eigennaam *Europa* (leenwoord, van het Griekse *Europe*)

ewro: [ˈɛw.ro] _{PF} zn. *euro* (leenwoord, van het Engelse *euro*)

hametsì: [ha.mɛ.ˈtsɪ] _{PF} zn. *ongedesemd brood* (leenwoord, van het Hebreeuwse *chametz*)

Jakesully: [ʒɛjkˈsu:lɪ] _M zn. *idioot, zesde Toruk Makto* (leenwoord, van het Engelse *Jake Sully*) (normaal niet toegestaan onder Na'vi phonotactische regels)

kunsìp: [ˈkun.sɪp] _{PF} zn. *gevechtsvliegtuig* (leenwoord, van het Engelse *gunship*)

lì'upuk: [ˈli.ʔu.puk] _{PF} zn. *woordenboek* (leenwoord, van het Na'vi / Engelse *word book*)

LosÄntsyelesì: [los.ˈantsjɛ.lɛ.sɪ] _{PF} eigennaam *Los Angeles* (leenwoord, van het Engelse *Los Angeles*)

matsa: [ma.ˈtsa] _{PF} zn. *matse, broodkoek* (leenwoord, van het Hebreeuwse *matsa*)

nìFranse: [ni.ˈfran.sɛ] _{PF} bw. *Frans, in het Frans* (leenwoord, van het Franse *Français*)

nìToitsye: [ni.ˈto.i.tsjɛ] _{PF} bw. *Duits* (leenwoord, van het Duitse *Deutsche*)

nìTsyungwen: [ni.ˈtsjuŋ.wɛn] _{PF} bw. *Zhongyuan* (leenwoord, van het Mandarijn Chinese *Zhongwen*)

- Pari:** [pa.ri] _{PF} eigennaam *Parijs* (leenwoord, van het Franse *Paris*)
- paynäpll:** [ˈpa.j.næ.pl] _{PF} zn. *ananas* (leenwoord, van het Engelse *pineapple*)
- päsketpol:** [pæ.skɛt.pɔl] _{PF} zn. *basketbal* (leenwoord, van het Engelse *basketball*)
- pätsi:** [ˈpæ.tsi] _{PF} zn. *insigne* (leenwoord, van het Engelse *badge*)
- pensil:** [ˈpen.sil] _{PF} zn. *potlood* (leenwoord, van het Engelse *pencil*)
- pilok:** [pi.ˈlok] _{PF} zn. *blog* (leenwoord, van het Engelse *blog*)
- posti:** [ˈpo.sti] _{PF} zn. *artikel* (op een forum/blog) (leenwoord, van het Engelse *post*)
- puk:** [puk] _{PF} zn. *boek* (leenwoord, van het Engelse *book*)
- puktsyip:** [ˈpuk.tsiip] _{PF} zn. *pamflet, boekje* (afgeleid van **puk** *boek*)
- pxir:** [pˈir] _{PF} zn. *bier* (leenwoord, van het Duitse *bier*)
- skxaypxe:** [ˈskˈaj.pˈɛ] _{PF} zn. *Skype* (leenwoord, van het Engelse *Skype*)
- Sweriye:** [swɛrijɛ] _{PF} eigennaam *Zweden* (leenwoord, van het Zweedse *Sverige*)
- tawsip:** [ˈtaw.sip] _{PF} zn. *luchtschip* (leenwoord, van het Engelse *ship*)
- tireyn:** [+ti.ˈrɛjn] _{PF} zn. *trein* (leenwoord, van het Engelse *train*)
- Toitslan:** [ˈto.i.tslan] _{PF} eigennaam *Duitsland* (leenwoord, van het Duitse *Deutschland*)
- Toitsye:** [ˈto.i.tsjɛ] _{PF} bn. *Duits* (taal) (leenwoord, van het Duitse *Deutsch*)
- toktor:** [ˈtok.tɔr] _{PF} zn. *dokter* (leenwoord, van het Engelse *doctor*)
- tsyänel:** [ˈtsjæ.nɛl] _{PF} zn. *tv kanaal* (leenwoord, van het Engelse *channel*)
- tsyiräfi:** [ˈtsji.ræ.fi] _{PF} zn. *giraf* (leenwoord, van het Engelse *giraffe*)
- tsyoklit:** [ˈtsjok.lit] _{PF} zn. *chocolade* (leenwoord, van het Engelse *chocolate*)
- txolar:** [ˈtˈo.lar] _{PF} zn. *dollar* (leenwoord, van het Engelse *dollar*)
- wep:** [wɛp] _{LN} zn. *web* (als in wereldwijde *web*, *www*) (leenwoord, van het Engelse *web*)
- weptseng:** [ˈwɛp.tɛŋ] _{LN} zn. *website* (leenwoord, van het Engelse en Na'vi *web place*)
- wou:** [ˈwˌoˌu] _{PF} wwsn. *verbazing wekken* (*spreektaal*) (leenwoord, van het Engelse *whoa*)
- Yeysu:** [jɛj.su] _{PF} eigennaam *Jesus* (leenwoord, van het Italiaanse *Jesu*)
- Yuesey:** [ju.ɛ.sɛj] _{PF} eigennaam *Verenigde Staten* (leenwoord, van het Engelse *U.S.A.*)

D Na'vi Eigennamen

- Akwey:** [ak.'wɛj] *JC* eigennaam *mannelijke Na'vi*
- Amhul:** [am.'hul] *PF* eigennaam *vrouwelijke Na'vi*
- Anurai:** [ʼa.nu.ra.i] *G* eigennaam *naam van een Na'vi stam*
- Aonung:** [a.o.'nuŋ] *PF* eigennaam *man van de Metkayina Stam*
- Ateyitan:** [a.tɛj.i.tan] *JC* eigennaam *zoon van Ateyo (afgeleid van Ateyo mannelijke naam en 'itan zoon)*
- Ateyo:** [a.'tɛ.jo] *JC* eigennaam *mannelijke Na'vi*
- ayRam aLusing:** [aj.'ram a.lu.'sɪŋ] *PF* eigennaam *de Zwevende Bergen (sam. van ram berg en lɪŋ zweven)*
- ayVitrayä Ramunong:** [aj.vit.'ra.jæ ra.'mu.noŋ] *JC* eigennaam *Zielenput (sam. van vitra ziel en ramunong bron)*
- Änsit:** [ʼæ.n.sɪtʰ] *PF* eigennaam *mannelijke Na'vi*
- Entu:** [ʼɛ.n.tu] *PF* eigennaam *mannelijke Na'vi*
- Eytukan:** [ʼɛj.tu.kan] *JC* eigennaam *mannelijke leider van de Omatikaya*
- Eywa:** [ʼɛj.wa] *JC* eigennaam *wereldgeest, moeder natuur, Gaia (afgeleid van Proto-Indo-Europese *aiw) RL*
- Eywa'eveng:** [ʼɛj.wa.'ʔɛ.vɛŋ] *JC,PF* zn. *Pandora (informele uitspraak [ɛj.'wɛ.vɛŋ]) (sam. van Eywa Gaia, godin en 'eveng kind)*
- Iknimaya:** [ʼik.ni.'ma.ja] *JC* eigennaam *Trap naar de Hemel (overgangsritueel voor jonge Na'vi)*
- İstaw:** [i.'staw] *PF* eigennaam *mannelijke Na'vi*
- Kamun:** [ʼka.mun] *PF* eigennaam *mannelijke Na'vi (liefhebbende vorm Kamtsyìp)*
- Kekunan:** [ʼkɛ.ku.nan] *G* eigennaam *naam van een Na'vi stam*
- Kelutral:** [ʼkɛl.ut.ral] *PF* eigennaam *Huisboom (sam. van kelku huis en utral boom)*
- Li'ona:** [li.'ʔo.na] *G* eigennaam *naam van een Na'vi stam*
- Lo'ak:** [loʔ.akʰ] *PF* eigennaam *tweede zoon van Jake en Neytiri*
- Lo'akur:** [lo.ʔa.'kur] *PF,CdS* eigennaam *Toruk Makto Amulet (sam. van lo'a totem en kur hangen)*
- Metkayina:** [mɛt.ka.'ji.na] *JC,PF* eigennaam *Rif-volk Stam*
- Mo'ara:** [mo.'ʔa.ra] *PF* eigennaam *een vallei op Pandora (Ook de naam van Disney's Pandora)*
- Mo'at:** [ʼmo.ʔatʰ] *JC* eigennaam *tsahik van de Omatikaya (ook uitgesproken als Moat)*
- Mo'at'ite:** [mo.ʔat.'ʔi.tɛ] *JC* eigennaam *dochter van Mo'at (afgeleid van Mo'at een vrouw en 'ite dochter)*
- Na'vi:** [ʼnaʔ.vi] *PF* eigennaam *het Volk, inheemse bewoners van Pandora*
- Naranawm:** [nar.a.'nawm] *JC,PF* eigennaam *Polyphemus (afgeleid van nari oog en anawm groot; let. groot oog)*
- Nawmtoruktek:** [nawm.'to.ruk.tɛkʰ] *PF,CdS* eigennaam *Toruk Makto Totem (sam. van nawm Toruk grote Toruk en tekre schedel)*
- Neteyam:** [nɛ.'tɛj.am] *PF* eigennaam *eerste zoon van Jake en Neytiri*
- Newey:** [nɛ.'wɛj] *PF* eigennaam *vrouwelijke Na'vi*
- Neytiri:** [nɛj.ti.ri] *JC* eigennaam *vrouwelijke Na'vi van de Omatikaya Stam*
- Ninat:** [ni.natʰ] *JC* eigennaam *zangeres van de Omatikaya Stam*
- Omatikaya:** [o.ma.ti.'ka.ja] *JC* eigennaam *stam van de Blauwe Fluit (Noot: vaak foutief gespeld als Omaticaya, vanwege het ASG)*
- Otranyu:** [ot.'ran.ju] *JC* eigennaam *mannelijke Na'vi*
- Peyral:** [pɛj.'ral] *PF* eigennaam *vrouw van de Omatikaya Stam*
- Pongu Pongu:** [ʼpo.ŋu 'po.ŋu] *D* eigennaam *groep groep (onregelmatig gebruik) (afgeleid van pongu een groep mensen) (Merk op: Naam van een bar in Disney's Pandora - The World of Avatar)*
- Ralu:** [ʼra.lu] *PF* eigennaam *mannelijke Na'vi*
- Rini:** [ʼri.ni] *PF* eigennaam *vrouwelijke Na'vi*
- Ronal:** [ʼro.nal] *PF* eigennaam *vrouw van de Metkayina Stam*
- Rongloa:** [ʼroŋ.lo.a] *JC* eigennaam *naam van een Na'vi stam*
- Rotxo:** [ʼro.t'o] *PF* eigennaam *man van de Metkayina Stam*

- Satu'li:** [sa'tuʔ.li] *PF,D* eigenaam *Kantine in de Mo'ara Vallei (Uit Disney's Pandora - The World of Avatar)*
- Seze:** [ʔse.ze] *ZS* eigenaam *Neytiri's ikran*
- Silwanin:** [sil.wa.nin] *JC* eigenaam *Neytiri's zus*
- Sorewn:** [so.'fɛwn] *PF* eigenaam *vrouwelijke Na'vi*
- Swotulu:** [ʔswo.tu.lu] *PF* eigenaam *heilige rivier (afgeleid van swotu heilige plaats)*
- Swotu Wayä:** [ʔswo.tu 'waj.æ] *PF,D* eigenaam *heilige plaats van zang (Uit Disney's Pandora - The World of Avatar)*
- Tawkami:** [taw.'ka.mi] *G* eigenaam *naam van een Na'vi stam (sam. van taw lucht en kame zien)*
- Tawtute:** [ʔtaw.tu.tɛ] *PF* eigenaam *Luchtpersoon, mens (sam. van taw lucht en tute persoon)*
- Tipani:** [ʔti.pa.ni] *G* eigenaam *naam van een Na'vi stam*
- Tonowari:** [to.no.'wa.ri] *JC,PF* eigenaam *man van de Metkayina Stam*
- Tsahik:** [ʔtsa.hɪkʔ] *JC* eigenaam *moeder van de stam, hogepriesteres, shamaan*
- Tsenu:** [ʔtse.nu] *PF* eigenaam *vrouwelijke Na'vi*
- Tsireya:** [ʔtsi.'rej.a] *PF* eigenaam *vrouw van de Metkayina Clan*
- Tskaha:** [ʔtska.ha] *JC* eigenaam *naam van een Na'vi stam*
- Tsu'tey:** [ʔtsuʔ.'tɛj] *JC* eigenaam *man van de Omatikaya Stam*
- Tsumongwi:** [ʔtsu.moŋ.wi] *JC* eigenaam *oorspronkelijke naam voor de Omatikaya*
- Tuke:** [ʔtu.kɛ] *PF* eigenaam *vrouwelijke Na'vi*
- Tuktirey:** [ʔtuk.'ti.rej] *PF* eigenaam *dochter van Jake en Neytiri*
- Txärpawk:** [ʔt'æf.pawkʔ] *PF,CdS* eigenaam *Palulukan Bot Hoorn (sam. van txärem bot en pawk hoorn, blaasinstrument)*
- Txewi:** [ʔt'ɛ.wi] *PF* eigenaam *mannelijke Na'vi*
- Txilte:** [ʔt'il.tɛ] *PF* eigenaam *vrouwelijke Na'vi*
- Uniltaron:** [ʔu.nil.'ta.rɔn] *PF* eigenaam *Droomjacht (sam. van unil droom en taron jacht)*
- Utral Aymokriyä:** [ʔut.ral aj.'mɔk.ri.jæ] *JC,PF* eigenaam *Stemmenboom (sam. van utral boom en mokri stem)(van utraya mokri JC)*
- Va'ru:** [ʔvaʔ.ru] *PF* eigenaam *mannelijke Na'vi*
- Vitrautral:** [ʔvit.'ra.ut.ral] *PF* eigenaam *Zielenboom (sam. van vitra boom en utral boom)*

E Flora en Fauna

Flora

- 'ampirikx:** ['ʔam.pi.rik'] *PF* zn. *bladbekerplant* (sam. van **'ampi aanraken** en **rikx bewegen**)
- 'ä'o:** ['ʔæ.ʔo] *PF* zn. *bekerplant*
- 'ele'wll:** ['ʔe.lɛʔ.wl] *PF* zn. *doornpoot, cactus* (afgeleid van **'ewll plant**)
- aniheyu:** [a.ni.'hɛ.ju] *PF* zn. *fibonacci, blauwe spiraalplant* (sam. van **ean blauw** en **'iheyu spiraal**)
- apxangrr:** [a.'p'a.ŋɾ] *PF* zn. *delta-boom* (sam. van **apxa groot** en **ngrr wortel**)
- atokirina':** [a.to.ki.'ri.naʔ] *JC* zn. *zaad van de Grote Boom*
- awaiei:** [a.wa.i.'ɛ.i] *PF* zn. *harpij van het paradys*
- eanean:** ['ɛ.an.'ɛ.an] *PF* zn. *cheadle, kruidachtige plant* (sam. van **ean blauw**)
- eyaye:** [ɛ.'ja.jɛ] *PF* zn. *verentooi*
- fkxakewll:** ['fk'a.kɛ.wl] *PF* zn. *jeukplant* (sam. van **fkxake jeuk** en **'ewll plant**)
- flefle:** [flɛ.flɛ] *PF* zn. *Sol's verrukking, magnetotropische plant*
- fngapsutxwll:** ['fŋap.sut'.wl] *PF* zn. *metallofiele plant* (sam. van **fngap metaal** en **sutx volgen**)
- fwäkiwll:** ['fwæ.kl.wl] *PF* zn. *sprinkhaan orchidee* (sam. van **fwäki bidsprinkhaan** en **'ewll plant**)
- hìrumwll:** [hi.'rum.wl] *PF* zn. *pufplant*
- klpxiwll:** [kl.'p'i.wl] *PF* zn. *leeuwenbes* (sam. van **klite grond** en **pxiwll scherpe plant**)
- kxaylte:** ['k'a.jl.tɛ] *PF* zn. *cillafant* (afgeleid van **kxayl hoog**)
- loreyu:** [lo.'rɛ.ju] *PF* zn. *helicoradium spiraal, mooie spiraal* (sam. van **lor mooi** en **'iheyu spiraal**)
- mìnyu:** ['mm.ju] *PF* zn. *draaijer, gedraaide lelie* (afgeleid van **mìn draai**)
- mulpxar:** [mul.'p'ar] *PF* zn. *hanenkop plant*
- pa'liwll:** ['paʔ.li.wl] *PF* zn. *grimpaard bekerplant* (sam. van **pa'li ruigpaard** en **'ewll plant**)
- pamtseowll:** ['pam.tɛ̃.o.wl] *PF* zn. *kattenoor, muziekplant* (sam. van **pamtseo music** en **'ewll plant**)
- paywll:** ['paj.wl] *PF* zn. *waterplant, dapophet* (sam. van **pay water** en **'ewll plant**)
- penghrrap:** [pɛŋ.'hr.apʔ] *PF* zn. *dubbele zonnenschijn* (sam. van **peng vertellen** en **hrrap gevaar**)
- pxayzekwä:** [p'aj.'zɛk.wæ] *PF* zn. *prikkende zwepen* (sam. van **pxay veel** en **zekwä ving-er**)
- pxiut:** ['p'i.utʔ] *PF* zn. *scheermespalm, sherpe boom* (sam. van **pxi scherp** en **utral boom**)
- pxiwll:** ['p'i.wl] *PF* zn. *heremiet knop plant* (sam. van **pxi scherp** en **'ewll plant**)
- pxorna':** ['p'or.naʔ] *PF* zn. *episothe, plofzaad* (sam. van **pxor ontploffen** en **rina' zaad**)
- pxorna'lor:** ['p'or.naʔ.'lor] *PF* zn. *sari, mooi ontploffende zaadplant* (sam. van **pxorna' ontploffend zaad** en **lor mooi**)
- rawp:** [rawpʔ] *PF* zn. *blaas-poliep*
- rumut:** ['rum.utʔ] *PF* zn. *balboom* (sam. van **rum bal** en **utral boom**)
- seze:** ['sɛ.zɛ] *PF,ZS* zn. *blauwe bloem*
- smaoe:** [sma.'o.ɛ] *PF* zn. *falanxia, plant met veel doorns*
- sngukx:** [sŋukʔ] *PF* zn. *engerling plant*
- somtilor:** ['som.ti.lor] *PF* zn. *lollieplant, hette schoonheid* (sam. van **som heet** en **tilor schoonheid**)
- syeptute:** ['sjɛp.tu.tɛ] *PF* zn. *hyneman, mensen vanger* (sam. van **syep vangen** en **tute persoon, mens**)
- tautral:** ['ta.ut.ral] *PF* zn. *hemelsboom* (sam. van **taw hemel** en **utral boom**)
- tawtsngal:** ['taw.tɕŋal] *PF* zn. *panopyra, hemelbeker* (sam. van **taw hemel** en **tsngal kop, beker**)
- tìhawnuwll:** [ti.'haw.nu.wl] *PF* zn. *spartaan, beschermingsplant* (sam. van **tìhawnu bescherming** en **'ewll plant**)
- tompawll:** ['tom.pa.wl] *PF* zn. *geode, regenplant* (sam. van **tompa regen** en **'ewll plant**)
- torukspaxam:** ['to.ruk.sp'am] *PF* zn. *reuzenzwam, reuzenleonoptyxpaddestoel* (sam. van **toruk reuzenleonoptyx** en **spxam paddestoel**)
- tsawlapxangrr:** ['tsawl.a.p'a.ŋɾ] *PF* zn. *unidel-taboom, let. hoge grote wortel* (sam. van **tsawl groot** en **ngrr wortel**)(kort: **tsawlapx**)

tstxa'a: [ˈtstʰa.ʔa] *PF* zn. *canalyd*
tsyorina'wll: [tsjo.ri.'naʔ.wl] *PF* zn. *cycade, melzadenplant* (sam. van **rina'** zaad en **'ewll** plant)
txll'u: [tʰl.ʔu] *PF* zn. *hooka kalebas*
txumpaywll: [tʰum.pa.j.wl] *PF* zn. *schorpioen-distel, giftige water plant* (sam. van **txum** vergif en **paywll** waterplant)
txumtsä'wll: [tʰum.'tsæʔ.wl] *PF* zn. *Baja kietelaar, vergifspuwende plant* (sam. van **tsä'** spuiten en **'ewll** plant)
väfewll: [ˈvæ.fɛ.wl] *PF* zn. *centipede, stinkende plant* (sam. van **vä'** onplezierig en **fahew** rui-

ken)

värumut: [ˈvæ.ru.mutʰ] *PF* zn. *ader-peul* (sam. van **vä'** unplezierig en **rum** bal)
vozampasukut: [ˈvo.zam.pa.suk.utʰ] *PF* zn. *grinchboom, duizend bessen boom* (sam. van **vozam** 512, in het gebruik gelijk aan 1,000 en **pasuk ut(ral)** bessen boom)
yomhi'ang: [jom.'hiʔ.aŋ] *PF* zn. *klein dier/insecten-eter, dakteron* (sam. van **yom** eten en **hi'ang** insect)
yomioang: [jom.i.'o.aŋ] *PF* zn. *kelkplant, vleetsetende plant* (sam. van **yom** eten en **ioang** dier)

Fauna

'angtsik: [ˈʔaŋ.tsikʰ] *PF* zn. *hamerhoofd*
eltungawng: [ˈɛl.tu.ŋawŋ] *PF* zn. *breinworm* (sam. van **eltu** brein en **ngawng** worm)
fkio: [ˈfki.o] *PF* zn. *tetrapteron*
fpxafaw: [ˈfp'a.faw] *PF* zn. *medusa*
fwampop: [ˈfwam.popʰ] *PF* zn. *tapirus*
fwäki: [ˈfwæ.ki] *PF* zn. *bidsprinkhaan*
ikran: [ˈik.ran] *JC* zn. *harpij*
ikranay: [ik.ra.'na.j] *JC,PF* zn. *bosharpij*
ilu: [i.lu] *PF,D* zn. *groot plesiosaurus-achtig zee-euwezen* (uit Disney's Pandora Guide to the Flora and Fauna of the Valley of Mo'ara)
kali'weya: [ka.liʔ.wɛ.ja] *ASG* zn. *giftige spin-nensoort*
kenten: [ˈkɛn.tɛn] *PF* zn. *waaier-hagedis*
lanay'ka: [la.'najʔ.ka] *PF,ASG* zn. *slinger*
mawup: [ˈma.wupʰ] *PF,CdS* zn. *turtapoot*
nantang: [ˈnan.taŋ] *JC,PF* zn. *slangewolf* *Canis ferratus costatus, gestreepte gepantserde wolf*

nantangtsyip: [ˈnan.taŋ.tsjipʰ] *JC,PF* zn. *hond* (aards dier); *let. kleine nantang* (afgeleid van **nantang** slangewolf)
pa'li: [ˈpaʔ.li] *PF* zn. *grimpaard*
palulukan: [pa.lu.'lu.kan] *JC* zn. *thanator* (volksmond [pa.'lu.kan])
palulukantsyip: [pa.lu.'lu.kan.tsjipʰ] *JC,PF* zn. *cat* (aards dier); *let. kleine thanator* (afgeleid van **palulukan** thanator) (volksmond [pa.'lu.kan.tsjipʰ])
riti: [ˈri.ti] *JC* zn. *steektoleermuis*
syaksyuk: [sjak.'sjukʰ] *PF* zn. *prolemuris*
talioang: [ˈtal.i.o.aŋ] *JC* zn. *stormbeest* (afgeleid van **ioang** dier)
teylu: [ˈtɛj.lu] *JC* zn. *kever-larven*
toruk: [ˈto.rukʰ] *JC* zn. *reuzenleontopteryx, Laatste Schaduw*
tspìng: [tspiŋ] *PF,CdS* zn. *austrapoot*
yerik: [jɛ.'rikʰ] *PF* zn. *hexapoot*
zize': [zi.'zɛʔ] *PF* zn. *hellevuurwesp*

F Handige Uitdrukkingen

Dit zijn een aantal nuttige uitdrukkingen (idioom) en zinnen. Vaak kan de woordvolgorde worden gewijzigd, al zijn de morfemen vaak onwizigbaar. Deze zijn toegevoegd om te tonen waar een uitdrukking een bepaalde bedoeling heeft, en om gebruikelijke constructies te tonen. Daarom zijn hier bepaalde woorden opnieuw gebruikt. De meeste uitdrukkingen zijn van Dr. Frommers blog (Naviteri.org) genomen. Ze zijn in geen specifiek gesprekstype gecategoriseerd, maar alfabetisch.

'awa swawtsyìp: [] *PF* uit. *een moment, wacht even*

'efu ohax: [ʔ·ɛ.f.u o.'hak'] *PF* uit. *honger hebben*

'ivong nìk'ong: [] *PF* uit. *haastige spoed is zelden goed (lett. bloei langzaamaan)*

'in nga fyape nìkrr: [] *PF* uit. *Waar ben je de laatste tijd mee bezig?*

aytele a ngeyä hapxìmi kifkeyä lu fyape?: [] *PF* uit. *Hoe gaat het in jouw deel van de wereld?*

ätxäle pa(lu)lukanur: [æ.'t'æ.le pa.'lu.ka.nur] *PF* uit. Na'vi idioom: **Ätxäle si palulkanur tsi smarit livonu;** "Vraag een thanator zijn proi los te laten", het is een vaststaand feit.

etrìpa syayvi: [ɛt.ɾɪ.pa 'sja.j.vi] *PF* uitdr *succes*

Eywa ngahu: [ɛj.wa 'ŋa.hu] *JC,PF* uit. *tot ziens, Eywa (zij) met je*

fìpor syaw fko ìstaw: [] *PF* uit. *dit is ìstaw*

fnu, ma 'evi. Sa'nur leru hawtsyìp. Tsvurokx ko.: [] *PF* uit. *Stil, kleintje. Mamma rust even. Laat haar slapen.*

ftia oel lì'fyati leNa'vi nì'o' nìwotx: [] *PF* uit. *Na'vi leren vind ik vreselijk leuk!*

ftxey...fuke: [ft'ej fu.'kɛ] *PF* uit. *als... of...* (afgeleid van **ftxey als** en **fuke of niet**)

fwa kan ke tam; zene swizawit livonu.: [] *PF* uit. Na'vi spreekwoordelijke uitdrukking: *Rich-ten is niet genoeg; je moet de pijn loslaten; De intentie alleen is niet genoeg, je moet ook actie ondernemen.*

fwäki ke fwefwi: [fwæ.ki ke 'fw·ɛ.fw·i] *PF* uit. Na'vi idioom: "een bidsprinkhaan fluit niet", het gaat tegen iemand's natuur/gewoonte in

fyape fko syaw ngar?: [ʔja.pɛ fko sj·aw ŋar] *PF* uit. *Hoe heet je, hoe word je genoemd*

hayalo ta oe (oeta): [ha.'ja.lo ta 'o.ɛ ('wɛ.ta)] *PF* uit. *volgende keer van mij*

hayalovay: [ha.'ja.lo.vaj] *PF* uit. *tot de volgende keer (sam. van hayalo volgende keer en vay- tot)*

irayo: [i.'ra.jo] *PF* tw. *bedankt, dank je*

kaltxì: [kal.'t'i] *PF* tw. *hallo (spreektaal)*

kaltxì sivi, ma ìstaw: [] *PF* uit. *zeg eens hallo, ìstaw*

ka wotx: [ka wot'] *PF* uit. *in het algemeen (letterlijk: over de totaliteit genomen)*

kea tìkin: ['kɛ.a tɪ.'kin] *PF* uit. *geen dank, graag gedaan*

kefya srak: [kɛ.'ʃja 'srak'] *PF* uit. *Is dat niet zo?, Toch?, Niet?*

ke...kaw'it: [kɛ kaw.'ʔit'] *PF* uit. *helemaal niet (afgeleid van ke niet en kaw'it in het geheel)*

kem amuiä, kum afe': [] *PF* uit. Na'vi spreekwoordelijke uitdrukking: *Goede actie, slecht resultaat (Als iets ondanks alle voorbereiding toch fout is gegaan)*

kenten mì kumpay: ['kɛn.tɛn mɪ 'k'um.paj] *PF* uit. Na'vi spreekwoordelijke uitdrukking: "(zo-als) een waaier-hagedis in gel", het gevoel van het in een vreemde omgeving zijn waar je verhinderd bent om je te gedragen naar je natuur of te doen wat je wil doen

ke pxan: [kɛ p'an] *PF* uit. *ik ben niet waardig*

ke tare: [kɛ 't.a.ɾ·ɛ] *PF* uit. *het is irrelevant; het doet er niet toe*

ke tslolam: [] *PF* uit. *ik snap het niet, ik begrijp het niet*

ke zene win säpivi: [] *PF* uit. *kalm aan, haast je niet*

kìyevame: [kɪ.jɛ.'va.m·ɛ] *PF* tw. *tot ziens, tot snel*

krro krro: ['kr̩.o 'kr̩.o] *PF* uit. *soms, van tijd tot tijd*

kunsipiri txana tìmeyp lu tsyal a mìn: [] *PF* uit. *Het zwakste onderdeel van een 'gunship' is het rotor-systeem.*

kxetse si mikyun kop plltxe: [k'ɛ.tɕɛ si 'mik.jun kop] pl.'t'ɛ] *PF* uit. Na'vi uitdrukking: *the tail and ears also speak; lichaamstaal is belangrijk*

loreyu 'awnampi: [lo.'rɛ.ju ʔawn.'ampi] *PF* uit. Na'vi spreekwoordelijke uitdrukking: *"(zoals) een aangeraakte helicoradium", extreem verlegen*

ma frapo, ayngaru oeyä tsmukit alu Newey: [] *PF* uit. *iedereen, sta me alsjeblieft toe mijn zus Newey (aan jullie) voor te stellen*

makto zong: [mak.to zɔŋ] *PF* uit. *wees voorzichtig, reis veilig*

ne kllte: [nɛ 'kl.tɛ] *PF* uit. *neerhalen (sam. van ne naar en kllte grond)*

nga läpivawk nì'it nì'ul ko: [] *PF* uit. *vertel me eens wat meer over jezelf*

nga läpivawk nìno ko: [] *PF* uit. *vertel me alles over jezelf*

nga pesuhu käteng nìrrtrr: [] *PF* uit. *met wie breng je normaliter tijd door?*

ngari solalew polpxaya zìsìt: [] *PF* uit. *hoe oud ben je?, hoeveel jaren ben je voorbij?*

ngari txé'lan mawey livu: [ŋa.ri t'ɛʔ.'lan ma.'wɛj li.'vu] *PF* uit. *wees niet bang, moge je hart kalm zijn*

ngaru lu fpom srak?: [ŋa.ru lu fpom srakʔ] *PF* uit. *Hoe gaat het met je?*

ngaru lu pefnetxintin nìrrtrr: [] *PF* uit. *wat is je primaire rol in de gemeenschap?*

ngaru oeyä lertut: [] *PF* uit. *sta me toe mijn collega voor te stellen*

ngaru tsulfä: [ŋa.ru tsul.'fæ] *PF* uit. *aan jou het meesterschap*

ngaru tut: [ŋa.ru tutʔ] *PF* uit. *en jij? en met jou? (Na een vraag met een onderwerp in datief)*

nga yawne lu oer: [ŋa 'jaw.nɛ lu wɛɾ] *PF* uit. *Ik houd van jou, je bent geliefd aan/door mij*

nga zola'u ftu peseng: [] *PF* uit. *Waar kom je vandaan?*

ngenga lu tupe: [] *PF* uit. *wie ben je?*

ngeyä kxetse lu oeru: [ŋɛj.æ k'ɛ.tɕɛ l-u 'wɛ.ru] *JC,PF* uit. Na'vi idioom: *"Jouw staart is de mijne!", het is afgelopen met je!*

nìlun ayioi a'eoio ayeyktanä lu lor frato: [] *PF* uit. *Vanzelfsprekend zijn de ceremoniële kleding van de leiders het mooist.*

nìprte': [ni.'pr.tɛʔ] *PF* bw. *graag gedaan*

oe 'olongokx mì sray a txampayiri sim, slä set kelku si mì Helutral: [] *PF* uit. *Ik ben geboren in een plaats bij de oceaan, maar nu woon ik in Huisboom*

oe irayo si ngaru: [o.ɛ i.'raj.o s-i 'ŋa.ru] *PF* uit. *dank je, ik geef mijn dank aan je*

oel ngati kameie: [wɛl 'ŋa.ti 'ka.mɛ.i.ɛ] *PF* uit. *ik zie je, hallo*

oeri solalew zìsìt apxevol: [] *PF* uit. *ik ben 24 jaar oud*

oeru meuia: [wɛ.ru mɛ.'u.i.a] *PF* uit. *het was me een eer*

oeru syaw (fko) Txewi: [] *PF* uit. *mijn naam is Txewi, mij noemt men Txewi*

oeru teya si: [wɛ.ru tɛ.'ja s-i] *PF* uit. *maakt me blij, vrolijk*

oeru txoa livu: [wɛ.ru t'o.a li.'vu] *PF* uit. *vergeef me alstublieft, moge ik vergiffenis krijgen*

oe tsxekeng si säsuliner alu tsko swizaw: [] *PF* uit. *ik oefen mijn hobby uit, dat is boogschieten*

oeyä txintin lu fwa stä'nì fayolangit: [] *PF* uit. *mijn centrale rol in de gemeenschap is vis vangen.*

pefya nga fpil: [] *PF* uit. *Wat denk jij? (letterlijk: hoe denk jij?)*

pum ngeyä: [pum 'ŋɛ.jæ] *PF* uit. *van jou, ik zou jou moeten bedanken*

rutxe läpivawk nì'it: [] *PF* uit. *vertel alsjeblieft iets over jezelf*

rutxe liveyn: [] *PF* uit. *kun je dat alsjeblieft herhalen?*

rutxe tivìng mikyun, ma frapo: [] *PF* Uitsdr. *Iedereen alsjeblieft opletten (Alsjeblieft geef me je oor)*

Sasya!: [sa.'sja] *PF* uit. *Ik ga de uitdaging aan! Ik kan het!*

säfpil asteng tikan ateng: [] *PF* uit. Na'vi spreekwoordelijke uitdrukking: *Grote geesten denken hetzelfde!*

seykxel sì nitram: [sɛj.'k'ɛl si nit.'ram] *PF* uit. *sterk en blij, gefeliciteerd*

Siva ko!: [si.'va ko] *PF* uit. *Ga de uitdaging aan! Heb moed! Je kunt het!*

smon nìprte': [smon ni.'pɾ.tɛʔ] *PF* uit. *aangenaam kennis te maken*

Soleia!: [so.lɛ.i.'a] *PF* uit. *Gefeliciteerd! Goed gedaan! Je bent de uitdaging aangegaan! Je hebt het gedaan!*

srake fnan ngal lì'fyati leNa'vi: [] *PF* uit. *Ben je goed in het Na'vi?*

srake smon ngar oeyä meylan alu Entu sì Kamun: [] *PF* uit. *ken je mijn vrienden Entu en Kamun?*

srefereiey nìprte': [] *PF* uit. *er naar uitkijken*

srefwa sngap zize': [] *PF* uit. *zo snel mogelijk (Na'vi idioom: voordat de hellevuurwesp steekt)*

stum ke: [stum kɛ] *PF* uit. *bijna niet (Noot: gebruik dit i.p.v. "amper" of "schaars").*

taronyut yom smaril: ['ta.ron.jut j·om smar.il] *PF* uit. *Na'vi idioom: "de prooi eet de jager", een volledig uit de hand gelopen situatie, chaos*

tì'efumì oeyä: [ti.'ʔɛ.fu.mi 'wɛ.jæ] *PF* uit. *naar mijn mening*

tì'í'avay krrä: [ti.'ʔiʔ.a.va.j 'kɾ.æ] *PF* uit. *voor altijd, voor eeuwig*

tì'o'iri peu sunu ngar frato: [] *PF* uit. *wat is je favoriete manier om plezier te hebben?*

tik'íniri kempe si nga: [] *PF* uit. *wat doe je in je vrije tijd?*

tikangkemìri varmrìn oe nìwotx: [] *PF* uit. *ik werd compleet overspoeld door werk*

tikxey ngaru: [ti.'k'ɛj 'ŋa.ru] *PF* uit. *je vergist je*

tìomummì oeyä: [ti.'o.mum.mi wɛ.jæ] *PF* uit. *voor zover ik weet*

tiyawr ngaru: [ti.'jawɾ 'ŋa.ru] *PF* uit. *je hebt gelijk*

tokx eo tokx: ['tok' 'ɛ.o 'tok'] *PF* uit. *persoonlijk, gezicht tot gezicht*

tolätxaw nìprte': [tol.'æ.t'aw ni'pɾtɛʔ] *PF* uit. *welkom terug*

tsalì'uri alu X, ral lu 'upe: [] *PF* uit. *Wat betekent X?*

tstunwi: ['tstun.wi] *PF* bn. *vriendelijk, het was vriendelijk dat je dat zei*

tsun miväku hìkrr srak: [] *PF* uit. *mag ik even onderbreken?*

tsun nga law sivi nì'it srak: [] *PF* uit. *kun je dat verduidelijken?, kun je dat verder uitleggen?*

Tsun pehem?: [tsun pe.hem] *PF* uit. *Na'vi idioom: Wat doe je eraan?*

txim a'aw ke tsun hiveyn mì tal mefa'liyä: [] *PF* uit. *Na'vi spreekwoordelijke uitdrukking: Een kont kan niet op twee grimpaarden zitten; je kunt niet 2 kanten tegelijk kiezen, je moet beslissen.*

txo ke nìyo' tsakrr nìyol: [t'o kɛ ni.'yoʔ tsa.'kɾ ni.'yol] *PF* uitdr. *Na'vi spreekwoordelijke uitdrukking: "Als je niet foutloos kunt zijn, wees dan in elk geval kort"*

txon lefpom: [t'on lɛ.'fpom] *PF* uit. *goede nacht, vredige nacht*

X-(i)ri peral: [] *PF* uit. *wat betekent X?*

X nìNa'vi (slu) peli'u: [] *PF* uit. *hoe zeg je X in het Na'vi?*

Yewla!: [jɛw.la] *PF* spreektaal *Verdomme! Wat jammer!*

za'u nì'eng: ['za.ʔu ni.'ʔɛŋ] *PF* uit. *een interesse delen, op gelijke wijze komen*

zola'u nìprte': [zol.'a.ʔ·u ni.'pɾ.tɛʔ] *PF* uit. *welkom*

G Het Alfabet

Kemaweyan, Plumps, Prrton, en Tirea Aean bedachten een unieke Na'vi manier om de 33 fonemen (unieke geluiden) uit de taal te noteren en uit te spreken—20 medeklinkers, 7 klinkers, 2 “pseudo-klinkers” (ll, rr), en 4 diftongen (aw, ay, ew, ey). Hier is die lijst.

Het Alfabet						
'	tìFtang		k	KeK	s	Sä
a	A		kx	Kxekx	t	TeT
aw	AW		l	LeL	tx	TxeTx
ay	AY		ll	'Ll	ts	Tsä
ä	Ä		m	MeM	u	U
e	E		n	NeN	v	Vä
ew	EW		ng	NgeNg	w	Wä
ey	EY		o	O	y	Yä
f	Fä		p	PeP	z	Zä
h	Hä		px	PxePx		
i	I		r	ReR		
ì	Ì		rr	'Rr		

H Verbuigingen

Verbuigingen van het Werkwoord

- alm:** [al.m] *LN* perfectieve verleden tijd werkwoordtussenvoegsel op positie 1 (PERF.PAST), afgeleid van **am** + **ol**: **Oe tsng«alm»awvik**. *Ik huilde.*
- aly:** [al.j] *LN* perfectieve toekomstige tijd werkwoordtussenvoegsel op positie 1 (PERF.FUT.), afgeleid van **ay** + **ol**: **Oe h«aly»angham**. *Ik zal hebben gelachen.*
- am:** [a.m] *LN* verleden tijd werkwoordtussenvoegsel op positie 1 (PAST.): **Oe tsw«am»ayon**. *Ik vloog.*
- arm:** [ar.m] *LN* imperfectieve verleden tijd werkwoordtussenvoegsel op positie 1 (IMPF.PAST.), afgeleid van **am** + **er**: **Oe tsng«arm»awvik**. *Ik was aan het huilen.*
- ary:** [ar.j] *LN* imperfectieve toekomstige tijd werkwoordtussenvoegsel op positie 1 (IMPF.FUT.), afgeleid van **ay** + **er**: **Oe h«ary»angham**. *Ik zal aan het lachen zijn.*
- asy:** [a.sj] *PF* toekomstige tijd met intentie werkwoordtussenvoegsel op positie 1 (FUT.D.): **Oel tsp«asy»ang palulukanit**. *Ik zal de thanator beslist doden.*
- ats:** [a.ts] *LN* inferentieel, geeft onzekerheid of indirecte kennis aan werkwoordtussenvoegsel op positie 2 (INFR.): **Oel tsp«ats»ang poanit**. *Ik doodde hem (denk ik)*
- awn:** [aw.n] *PF* passief deelwoord werkwoordtussenvoegsel op positie 1 (P.PART.): **Oe t«awn»aron-a túte lu**. *Ik ben een gejaagd persoon.*
- ay:** [a.j] *LN* toekomstige tijd werkwoordtussenvoegsel op positie 1 (FUT.): **Oel yerikit t«ay»aron**. *Ik zal op de yerik jagen.*
- äng:** [æ.ŋ] *LN* verslechterend effect werkwoordtussenvoegsel op positie 2 (PEJ.): **Oe sr«äng»ew**. *Ik dans (bah!)* Optioneel, als «äng» voor de klinker i staat, kan de klinker van het tussenvoegsel wijzigen naar «eng». B.v. **Fiskxawngìri tsap'alute s«eng»i oe**.
- äp:** [æ.p] *PF* wederkerend werkwoordtussenvoegsel op positie 0 (REFL.): **Oe st«äp»eftxaw**. *Ik controleer mezelf.*
- ei:** [ɛ.i] *LN* verbeterend effect werkwoordtussenvoegsel op positie 2 (LAUD.): **Oe sr«ei»ew**. *Ik dans (hoera!)*
- er:** [ɛ.r] *PF* imperfectief aspect werkwoordtussenvoegsel op positie 1 (IMPF.): **Oe t«er»ìran**. *Ik ben aan het lopen.*
- eyk:** [ɛj.k] *PF* oorzakelijk werkwoordtussenvoegsel op positie 0 (CAUS.): **Oel t«eyk»erkup pot**. *Ik veroorzaakte zijn dood (hem te sterven).*
- ilv:** [il.v] *PF* tegenwoordige perfectieve aanvoegende wijs werkwoordtussenvoegsel op positie 1 (PRES.PER.SUBJ.): **Oe new tsl«ilv»am**. *I wil begrijpen.*
- imv:** [im.v] *PF* verleden subjunctief werkwoordtussenvoegsel op positie 1 (PAST.SUBJ.): **Oeyä swizaw nìngay timvakuk**. *Moge mijn pijl het doel geraakt hebben.*
- irv:** [ir.v] *PF* tegenwoordige imperfectieve aanvoegende wijs werkwoordtussenvoegsel op positie 1 (PRES.IMPF.SUBJ.): **Oe new tsl«irv»am**. *Ik wil begrijpend zijn.*
- iv:** [i.v] *LN* subjunctief werkwoordtussenvoegsel op positie 1 (SUBJ.): **Ngal new futa oe w«iv»em**. *Jij wilt dit: dat ik vecht.*
- iyev:** [i.jɛ.v] *PF* toekomstige aanvoegende wijs werkwoordtussenvoegsel op positie 1 (FUT.SUBJ.): **Oel k«iyev»ame ngati**. *Ik zie je snel weer.*
- ilm:** [il.m] *LN* perfectieve recent verleden tijd werkwoordtussenvoegsel op positie 1 (PERF.REC.PAST.), afgeleid van **im** + **ol**: **Oe t«ilm»ätxaw**. *Ik ben net teruggekeerd.*
- ily:** [il.j] *LN* perfectieve onmiddellijk toekomstige tijd werkwoordtussenvoegsel op positie 1 (PERF.IMM.FUT.), afgeleid van **iy** + **ol**: **Oe h«ily»ahaw**. *Ik zal binnenkort hebben geslapen.*
- im:** [i.m] *LN* recent verleden tijd werkwoordtussenvoegsel op positie 1 (REC.PAST.): **Oe tsw«im»ayon**. *Ik heb zojuist gevlogen.*

- irm:** [ɪr.m] *LN* imperfectieve recent verleden tijd werkwoordtussenvoegsel op positie 1 (IMPF.REC.PAST.), afgeleid van **im** + **er**: **Oe t«irm»ätxaw**. *Ik was net terug aan het komen.*
- iry:** [ɪr.j] *LN* imperfectieve onmiddellijk toekomstende tijd werkwoordtussenvoegsel op positie 1 (IMPF.IMM.FUT.), afgeleid van **iy** + **er**: **Oe h«iry»ahaw**. *Ik zal binnenkort aan het slapen zijn.*
- isy:** [ɪ.sj] *PF* onmiddellijk toekomstende tijd met intentie werkwoordtussenvoegsel op positie 1 (IMM.FUT.D.): **Oel tsp«isy»ang palulukanit**. *Ik zal de thanator beslist binnenkort doden.*
- iy:** [ɪ.j] *LN* onmiddellijk toekomstende tijd werkwoordtussenvoegsel op positie 1 (IMM.FUT.): **Oel yerikit t«iy»aron**. *Ik zal binnenkort op de yerik jagen.*
- iyev:** [ɪ.jɛ.v] *PF* toekomstende aanvoegende wijs werkwoordtussenvoegsel op positie 1 (FUT.SUBJ.): **Oel k«iyev»ame ngati**. *Ik zie je weer.*
- ol:** [o.l] *PF* perfectief aspect werkwoordtussenvoegsel op positie 1 (PERF.): **Oe t«ol»iran**. *Ik heb gelopen (actie afgerond).*
- us:** [u.s] *LN* actief deelwoord werkwoordtussenvoegsel op positie 1 (A.PART.): **Oe t«us»aron-a túte lu**. *Ik ben een jagend persoon.*
- uy:** [u.j] *PF* Beleefdheidsvorm of plechtige vorm werkwoordtussenvoegsel op positie 2 (HON.): **Na'viyā, l«uy»u hapxi**. *Jij bent een onderdeel van Het Volk.*

Verbuigingen van het Zelfstandig Naamwoord

- ä:** [æ] *PF* genitief achtervoegsel voor zn. die eindigen in een alles behalve **a, ä, e, i** en **ì** (allomorf van **yä**) (GEN.): **Oel yom ikranä yerikit**. *Ik eet de ikran's yerik.*
- it:** [it^ɿ] *PF* patientief achtervoegsel voor zn. die eindigen in een medeklinker, diftong of pseudo-klinker (allomorf van **t, ti**) (PAT.): **Oel taron yerikit**. *Ik jaag op de yerik.*
- il:** [ɪl] *PF* agentief achtervoegsel voor zn. die eindigen in een medeklinker, diftong of pseudo-klinker (allomorf van **l**) (ERG.): **Ikranil taron yerikit**. *De ikran jaagt op de yerik.*
- iri:** [ɪri] *PF* topicaal achtervoegsel voor zn. die eindigen in een medeklinker, diftong of pseudo-klinker (allomorf van **ri**) (TOP.): **Fiskxawngiri tsap'alute sengi oe**. *Ik verontschuldigt me voor deze idioot.*
- l:** [l] *LN* agentief adp. voor zn. die eindigen in een klinker (ERG.): **Oel taron yerikit**. *Ik jaag op de yerik.*
- r:** [ɾ] *LN* datief achtervoegsel voor zn. die eindigen in een klinker (allomorf van **-ru**) (DAT.): **eltur tixen si intrigerend**
- ri:** [ri] *PF* topicaal adp. voor zn. die eindigen in een klinker (TOP.): **Ayngari zene hivum** *Jullie moeten vertrekken.*
- ru:** [ɾu] *LN* datief achtervoegsel voor zn. die eindigen in een klinker (allomorf van **-ur**) (DAT.): **Oel syuвет ngaru tìng**. *Ik geef jou eten.*
- t:** [t^ɿ] *LN* patientief achtervoegsel voor zn. die eindigen in een klinker (allomorf van **it, ti**) (PAT.): **Oel ngat kame**. *Ik zie je.*
- ti:** [ti] *LN* patientief adp. voor vn. en zn. (PAT.): **Ngati taron torukil**. *De Toruk jaagt op jou.*
- ur:** [ur] *PF* datief achtervoegsel voor zn. die eindigen in een medeklinker, diftong of pseudo-klinker (allomorf van **-ru**) (DAT.): **Ayeylanur oeyä**. *Aan mijn vrienden.*
- y:** [j] *PF* genitief adp. voor voornaamwoorden eindigend op a of e (spreektaal) (GEN.): **Ngey toruk siltsan lu**. *Your toruk is good.*
- ya:** [ja] *PF,M* vocatief achtervoegsel voor collectieve zn.: **Mawey, Na'viya**. *Rustig aan, jij Na'vi.*
- yä:** [jæ] *LN* genitief achtervoegsel voor zn. die eindigen in een **a, ä, e, i** en **ì** (allomorf van **ä**) (GEN.): **Oel yeiom Neytiriyā yerikit**. *Ik eet vrolijk Neytiri's yerik.* (Veroorzaakt **a** klinker-voorvoeging in vn.: kan lijken op **-eyä**)

Andere Inflecties

Dit is een lijst van Na'vi morfemen die aan woorden toegevoegd kunnen worden om sommige aspecten van de betekenis te veranderen. Niet alle inflecties zijn productief. (**pro.**) indiceert complete productiviteit, waarbij de inflectie aan elk woord binnen de door Dr. Frommer aangegeven subset toegevoegd kan worden, en dus canonisch zal zijn, ookal niet als dergelijke opgenomen. Ze kunnen niet gebruikt worden op woordsoorten die niet gespecificeerd zijn. Alle werkwoordstussenvoegsels en naamvalsvervoegingen hierboven zijn geheel productief.

- a–: [a] *PF* (**pro.**) bn. attributieve en subordinatie markeerder: **Oel txantsana ikranit aean ts-wayon.** *Ik vlieg de uitstekende blauwe ikran.*
- an: [an] *LN* mannelijk achtervoegsel voor bepaalde zn.: **Poan täftxuyu lu.** *Hij is een wever.*
- ay+: [aj] *PF* (**pro.**) meervoudig adp. voor zn. (PL.): **Ay+horen flä.** *De regels werken.*
- e: [ɛ] *PF* vrouwelijk achtervoegsel voor bepaalde zn.: **Poe taronyu lu.** *Zij is een jaagster.*
- fay+: [faj] *PF* (**pro.**) deze adp. voor zn. (THESE): **Fayawkx tsawl lu.** *Deze rotswanden zijn hoog*
- fi–: [fi] *PF* (**pro.**) dit adp. voor zn. (THIS): **Oel kame finantangit.** *Ik zie de slangewolf.*
- fkeyk: [fkejk^ɿ] *PF* (**pro.**) achtervoegsel voor zn. die *toestand, conditie* betekenen: **Kilvanfkeyk lu fyape fitrr?** *Wat is de toestand van de rivier vandaag?*
- fne–: [fnɛ] *PF* (**pro.**) soort, type adp. voor zelfstand naamwoorden (KIND): **Fneutralpe tsa'u lu?** *Wat voor soort boom is dat?*
- fra–: [fra] *PF* (**pro.**) elke afleidend toevoegsel **Oel kamame frapot.** *Ik zag iedereen.*
- fray+: [fraj] *PF* (**pro.**) al deze meervoudig adp. voor zn. (ALL OF THESE): **Frayhelutral lor lu.** *Al deze huizen zijn mooi.*
- kaw–: [kaw] *PF* niet een afleidend toevoegsel **Oe kawrr ke kamä.** *Ik ben nooit gegaan*
- kel: [kɛl] *PF* (**onpro.**) creëert een nieuw zn. dat een gebrek aan het originele zn. aangeeft: **Tompakeltalun zene tute Käliforniyä payit sivar nänän.** *Vanwege de droogte moeten mensen uit Californië minder water gebruiken.*
- lo: [lo] *PF* meervoudig getal achtervoegsel voor 'aw, mune, pxe: **'Awlo oe ramol.** *Ooit zong ik.*
- me+: [mɛ] *LN* (**pro.**) tweevoudig adp. voor zn. (DU.): **Oel new me+orati.** *Ik wil twee meren.*
- munsna–: [mun.sna] *PF* (**pro.**) paar adp. voor zn. (PAIR): **munsnahawvnen** *een paar schoenen*
- nay: [naj] *PF* (**unpro.**) creëert een nieuw zn. relatief aan het origineel, maar een graad lager in de relevante hiërarchie, - maat, rang, etc.: . .
- o: [o] *PF* (**pro.**) onbepaald achtervoegsel: **Oel kalmame tuteot ayzisito.** *Ik heb iemand jarenlang gezien (spiritueel).*
- pay+: [paj] *PF* (**pro.**) meervoud vvn. markeerder: **Paystalit ngal tsrame'i?** *Welke messen wierp je?*
- pe+: [pɛ] *LN* (**pro.**) toevoegsel, vvn. markeerder: **pe+hrr nga lrrtok sayi.** *Welke tijd (wanneer) zul je glimlachen?*
- pxe+: [p'ɛ] *PF* (**pro.**) drievoudig adp. voor zn. en vn. (TRI.): **Pxoeng Pxe+veng lu.** *Wij zijn drie kinderen.* (Let op: e+e gaan niet samen, dus volgt samentrekking, ook **oe** is een vn. dat vaak samentrekking ondergaat)
- sna–: [sna] *PF* voorvoegsel, groepenmarkeerder voor zn.; **pro.** om levende dingen aan te geven, anders **onpro.:** **snanantang** *een roedel slangewolven* Noot: *sna-* geeft groepen die in de natuur voorkomen aan. Gebruik *sästarsim* om met opzet door iemand bij elkaar gebrachte collecties aan te duiden.
- tsa–: [tsa] *PF* (**pro.**) die adp. voor zn. (THAT): **Oel tse'a tsanantangit.** *Ik zie die boom.*
- tsay+: [tsaj] *PF* (**pro.**) die meervoudig adp. voor zn. (THOSE): **Tsayora txukx lu.** *Die meren zijn diep.*

- tsyìp**: [tʂjɪpʷ] *PF* (**pro.**) verkleinend achtervoegsel voor zn. en vn.: **Za’u fitseng, ma ’itetsyìp.**
Kom hier, dochtertje.
- ve**: [vɛ] *PF* (**pro.**) rangtelwoord achtervoegsel: **Koren a’awve tìruseyã ’awsiteng.** *De eerste regel om samen te leven.*
- vi**: [vi] *PF* partitieve relatie markeerder: **Oe nume mì numtsengvi.** *Ik leer in het klaslokaal.*

Andere Inflective Morfologie

Deze afgeleide morfemen zijn anders dan de inflectieve morfemen (technisch gesproken) hierboven. Met andere woorden, de markeerders hier veranderen niet gewoon de betekenis - ze veranderen een deel van de uitspraak. Sommige hiervan, kunnen alleen door Dr. Frommer gebruikt worden om een canoniek woord te maken, zoals **tì-**. Anderen zijn productief voor bepaalde subsets, zoals **-yu** welke bij elk werkwoord passen.

- ketsuk-**: [kɛ.tʂukʷ] *PF* (**pro.**) niet mogelijk zijn (het ww. met voorvoegsel uit te voeren) afleidend toevoegsel **Swaw lamu ketsuktswa’** *Het moment was onvergetelijk.*
- le-**: [lɛ] *PF* adjectief afleidend toevoegsel **Poan lehrrap lu.** *Hij is gevaarlijk.*
- nga’**: [ŋaʔʷ] *PF* adjectief afleidend toevoegsel **’Akra apaynga’ lu.** *Het is vochtige grond.*
- nì-**: [ni] *LN* bijwoordelijk afleidend toevoegsel **Oe nìNa’vi plltxe.** *Ik spreek Na’vi-achtig (als een Na’vi).* (**Pro.** enkel voor bn., onproductief voor andere vormen - wijzig anders **nìfya’o** met bijbehorend bn. of relatief zinsdeel)
- sä-**: [sæ] *PF* dienstig zn. afleidend toevoegsel **Sänumeri oe nume.** *Ik leer het onderwezene.*
- si**: [s:i] *LN* naponitioneel werkwoord afleidend toevoegsel **Oe kelku si Kelutralmì.** *Ik woon in Boomhuis (let. ik huis maken in Boomhuis)*
- tì-**: [ti] *LN* zelfstandig naamwoord afleidend toevoegsel **Tìngay siltan lu.** *De waarheid is goed*
- tì- -us-**: [ti us] *PF* (**pro.**) zelfstandig gebruik werkwoord afleidend toevoegsel **Tikusar eltur tìtxen si.** *Onderwijzen is interessant*
- tsuk-**: [tʂukʷ] *PF* (**pro.**) mogelijk zijn (het ww. met voorvoegsel uit te voeren); zeer productief, kan aan praktisch elk ww. gekoppeld worden, doch ook bruikbaar bij wwn.; afleidend toevoegsel **Fioang lu tsukyom.** *Dit dier is eetbaar / kan gegeten worden.*
- tswo**: [tʂwo] *PF* (**pro.**) achtervoegsel dat een werkwoord in een zn. veranderd, en de mogelijkheid tot het uitvoeren van de actie van het werkwoord aangeeft: **Pori wemtswo fratsamsiyur rolo’a nìtxan.** *Zijn vaardigheid om te vechten maakte veel indruk op alle krijgers.*
- tu**: [tu] *PF* persoons zn. van niet-ww. stam afleidend toevoegsel **Oe reltseotu lu.** *Ik ben een artiest.*
- yu**: [ju] *LN* (**pro.**) persoons zn. van ww. stam afleidend toevoegsel **Oe kea ska’ayu ke lu.** *Ik ben geen vernietiger.*

I Niet-Frommeriaanse Woorden

Dit zijn illegale woorden die niet van Dr. Frommer komen. We heb ze bijgevoegd omdat ze in de corpus staan maar ze moeten niet worden gezien als Na'vi woorden. De meeste zijn niet-authentieke creaties voor de Activist's Survival Guide, Pandorapedia of het Avatar spel. Geen van deze woorden is goedgekeurd door Dr. Frommer voor publicatie en normaliter worden ze genegeerd. Deze lijst woorden is niet canoniek en het gebruik ervan wordt sterk afgeraden. De woorden, of hun stammen, breken de spellingsregels van het Na'vi, of bevatten tenminste een van de volgende ongeldige klanken, spellingen of digrafen:

'h [ʔh], b [b], c [k], ch [tʃ], d [d], g [g], h' [hʔ], ii [i:], j [ʒ], sh [ʃ], uu [u:]

- Amanti:** [a.man.ti] *G* eigennaam *vrouw van de Tipani*
- ar'lek:** [arʔlekʰ] *G* zn. *zaad-dragende plant*
- Beyda'amo:** [bejdaʔamo] *G* eigennaam *mannelijke krijger van de Tipani*
- chan'tu gor'ek nuuto:** [tʃanʔtu gorʔekʰnuuto] *ASG* zn. *stenen pot of kruik*
- chey:** [tʃej] *ASG* zn. *bezittingenrek* (afgeleid van **P'ah s'ivil chey rek**)
- Eywa k'sey nivi'bri'sta:** [ejwa kʔsej niviʔbriʔsta] *ASG* zn. *hangmat, van Eywa omarmt iedereen*
- Eywa s'ilivi mas'kit nivi:** [ejwa sʔilivi masʔkitʰnivi] *ASG* *De wijsheid van Eywa wordt aan ons allen geopenbaard*
- Eywa te' _ tan'sey mak'ta:** [ejwa tɛʔ _ tanʔsej makʔta] *ASG* zn. *harp-ij-tuigage, let. de li efde van Eywa's omhelzing is geschonken aan (naam)*
- feru m'predu'k:** [feru mʔpreduʔkʰ] *ASG* zn. *mand*
- Fmilam:** [fmi.lam] *G* eigennaam *vrouw van de Tipani*
- Gro'lyrc:** [groʔlɽjɕ] *G* eigennaam *een verzameling grotten*
- Hukato:** [hu.ka.to] *G* eigennaam *man van de Tipani*
- Ikalu:** [i.ka.lu] *G* eigennaam *man van de Tipani*
- iveh k'nivi s'dir:** [iveh kʔnivi sʔdir] *ASG* zn. *babydrager, draagdoek*
- k'sey nivi:** [kʔsej nivi] *ASG* zn. *groepsslaap*
- Kaoliä Tei:** [ka.o.li.æ tɛ.i] *G* eigennaam *De Goliath vlaktes*
- Koo Tsura:** [ko: tsu.ra] *G* eigennaam *een Tipani dorp*
- Kusati:** [ku.sa.ti] *G* eigennaam *vrouwelijke krijger van de Tipani*
- Kyuna:** [kjuna] *G* eigennaam *vrouw van de Anurai*
- lenay'ga:** [lenajʔga] *ASG* zn. *werper, roofdier*
- Lompo:** [lom.po] *G* eigennaam *man van de Tawkami*
- Lungoray:** [lu.ŋo.raj] *G* eigennaam *shamaan van de Tipani*
- m'resh'tuyu:** [mʔreʃʔtuju] or [mʔreshʔtuju] *ASG* zn. *schild*
- Malimi:** [ma.li.mi] *G* eigennaam *man van de Tawkami*
- malmoks:** [malmoks] *G* zn. *stenen ringen*
- Marali:** [ma.ra.li] *G* eigennaam *vrouw van de Tipani*
- mas'kit nivi sa'nok:** [masʔkitʰnivi saʔnokʰ] *ASG* *moeder weefgetouw*
- Maweytakuk:** [ma.wej.ta.kukʰ] *G* eigennaam *mannelijke Na'vi*
- Mekanei:** [mɛ.ka.nɛ.i] *G* eigennaam *man van de Tipani*
- Mendala:** [mɛn.da.la] *G* eigennaam *man van de Tipani*
- meresh'ti cau'pla:** [mɛreʃʔti kauʔpla] or [mereshʔti kauʔpla] *ASG* zn. *harp-ij-vanger, bola, let. niets te zien*
- mesh'kai huru:** [mɛʃʔkai huru] *PND* zn. *kookpot*
- mreki u'lito:** [mɛeki uʔlito] *ASG* zn. *vuurplaats*
- Mukata:** [mu.ka.ta] *G* eigennaam *man van de Tawkami*
- na'hla buk'ne:** [naʔhla bukʔnɛ] *ASG* zn. *grimpaard-teugels (let.: gezicht trekken)*
- Naalot:** [na:.lotʰ] *G* eigennaam *man van de Tipani*
- Nera'nak:** [nɛ.raʔ.nakʰ] *G* eigennaam *vrouw van de Tawkami*
- nikt'chey:** [niktʔtʃej] or [niktʔtʃej] *ASG* zn. *kleine hoeveelheid eten, lunchpakket*

- nivi:** [ni.vi] *ASG zn. hangmat (informeel), ons (afgeleid van Eywa k'sey nivi'bri'sta Eywa omarmt iedereen)*
- Nok:** [nokʰ] *G eigennaam man van de Tawkami*
- Oloniwin:** [o.lo.ni.win] *G eigennaam mannelijke oudere van de Tipani*
- Omati:** [o.ma.ti] *G eigennaam man van de Tawkami*
- omati s'ampta:** [omati sʔampta] *ASG zn. blauw fluit*
- Onantu:** [o.nan.tu] *G eigennaam man van de Tawkami*
- Otamu:** [o.ta.mu] *G eigennaam man van de Tipani*
- P'ah s'ivil chey:** [pʔah sʔivil tʃej] *ASG zn. rek voor persoonlijke bezittingen*
- pctxawng:** [pʰt'awŋ] *JC zn. klootzak (scheldwoord)*
- Rai'uk:** [ra.i.ʔukʰ] *G eigennaam man van de Anurai*
- Raltaw:** [ral.taw] *G eigennaam mannelijke jager van de Tipani*
- Sänume:** [sæ.nu.mɛ] *G eigennaam tsahik van de Tipani (afgeleid van sänume onderwijzen)*
- Seyvaro:** [sej.va.ro] *G eigennaam man van de Tawkami*
- shah-tell:** [ʃah.tɛl] *ASG zn. shuttle (leenwoord, van het Engelse shuttle) (normaal niet toegestaan onder Na'vi phonotactische regels)*
- su'shiri t'acto sa:** [suʔshiri tʔacto sa] or [suʔshiri tʔacto sa] *ASG zn. speelgoed harpij*
- sumin'sey hulleh:** [suminʔsej huɫɛh] *ASG buiten de groep slapen*
- sumin jii't'luy:** [sumin ʒiitʔluy] *ASG zn. etensbord (van bladeren)*
- Swawta:** [swaw.ta] *G eigennaam man van de Tipani*
- t'riti so jahmka:** [tʔriti so ʒahmka] *ASG zn. pendeldulumtrom*
- Ta'antasi:** [ta.ʔan.ta.si] *G eigennaam Tantalus, rotsachtig gebied op Pandora*
- Tan Jala:** [tan.jala] *G eigennaam man van de Tipani*
- Tasun:** [ta.sun] *G eigennaam mannelijke jager van de Li'ona*
- Tilikaru:** [ti.li.ka.ru] *G eigennaam een Tipani dorp*
- titakuk:** [ti.'ta.kukʰ] *G zn. slag (afgeleid van takuk raken, slaan, treffen)*
- tmi nat'sey:** [tmi natʔsej] *ASG zn. blaas-lantaarn, van voedsel hier*
- Tsa'law:** [tsaʔ.law] *G eigennaam man van de Tawkami*
- Tsaro:** [tsa.ro] *G eigennaam man van de Tipani*
- Tsmuke:** [tsmu.kɛ] *G eigennaam een Tipani dorp*
- txei:** [tʰɛ.i] *G zn. open vlakte*
- u'imi:** [u.ʔi.mi] *ASG zn. wimpel, hanger*
- U'imi huyuticaya:** [uʔimi huʒutikaja] *ASG eigennaam een stam*
- Ukamtsu:** [u.kam.tsu] *G eigennaam man van de Tipani*
- ulivi mari'tsey mak'dini'to:** [ulivi mariʔtsej makʔdiniʔto] *ASG weefgetouw, let. takken van de boom kijken naar elkaar voor kracht, of vele takken samen zijn sterk*
- ulu'tah inib'sey mulsi:** [uluʔtah inibʔsej mulsi] *ASG zn. etensbord (van bladeren)*
- Umkansa:** [um.kan.sa] *G eigennaam een Tipani dorp*
- Unipey:** [u.ni.pɛj] *G eigennaam vrouw van de Tipani*
- utral utu mauti:** [ut.ral u.tu ma.u.ti] *ASG zn. duwfruitboom (sam. van utral boom en utu mauti duwfruit)*
- utu mauti:** [u.tu ma.u.ti] *ASG zn. banaan, duwfruit*
- Va'erä Ramunong:** [va.ʔɛ.ræ ra.mu.noŋ] *G eigennaam Vaderas Holte*
- Vayaha:** [va.ja.ha] *G eigennaam een Tipani dorp*

J Het Wijzigingslog

Hieronder volgt een kort overzicht van de laatste wijzigingen die voor deze versie zijn gemaakt.

- **13.7** - Vocabulair toegevoegd van naviteri.org, 31 maart 2018 en 30 april 2018.
- **13.63** - **Kxi** toegevoegd van naviteri.org, 28 februari 2018.
- **13.62** - Vocabulair toegevoegd van naviteri.org, 31 december 2017.
- **13.61** - Kate Winslet's personage **Ronal** toegevoegd aan de sectie eigennamen.
- **13.6** - Vocabulair toegevoegd van de naviteri.org posts uit oktober, nieuwe personages en taalkundige termen
- **13.51** - **Swota Wayä** uit Disney toegevoegd aan eigennamen.
- **13.5** - Nieuw vocabulair uit Disney's Pandora - The World of Avatar toegevoegd.
- **13.421** - Inconsistente bronvermeldingen gecorrigeerd.
- **13.42** - Kleine tikfouten en IPA voor **LosÄntsyelesi** gecorrigeerd. Daarnaast **ting ontu** en **ting ftxi** toegevoegd aangezien ze niet, om een bizarre reden, in het woordenboek opgenomen waren, met dank aan Kayle voor het opmerken.
- **13.41** - **Mo'ara** toegevoegd, uit Disney's Pandora - The World of Avatar.
- **13.4** - Nieuwe persoonsnaam en stamnaam uit Avatar toegevoegd, **Tomowari** en **Metkayina**.
- **13.332** - De definitie van **takuk** ondubbelzinnig gemaakt. Daarnaast **fmetok** gewijzigd naar wwo. Elke keer worden we iets preciezer!
- **13.331** - De definitie van **pongu** ondubbelzinnig gemaakt.
- **13.33** - Vocabulair toegevoegd van naviteri.org, 28 februari 2017.
- **13.32** - Na'vi stamnamen verplaatst naar het blok Eigennamen.
- **13.31** - Onnozele tikfouten van **pllhr** en **säpllhr**. Dank aan Elf!
- **13.301** - Tikfouten/formattering gecorrigeerd voor enkele woorden. Geen zichtbare aanpassingen aan het .pdf
- **13.3** - Vocabulair toegevoegd van naviteri.org, 31 december 2016 en 2 januari 2017.
- **13.294** - Klemtoon van **niolo'** gecorrigeerd.
- **13.293** - Tussenvoegsel IPA voor **ue'** gecorrigeerd.
- **13.292** - **Zong** veranderd naar wwo. met dank aan Plumps!
- **13.291** - Verschillende kleine correcties, voorgesteld door Plumps en eejmensenikbenhet.
- **13.29** - Vocabulair toegevoegd van naviteri.org, 30 juni 2016. Hier zitten enkele belangrijke nieuwe woorden tussen.

- **13.284** - Klemtoon van **lefpomtokx** en **kelfpomtokx** gecorrigeerd. Plumps, wou!
- **13.283** - IPA voor **säplltxe** en **säplltxevi** gecorrigeerd. Wederom dank aan Plumps ;)
- **13.282** - Afgeleiden van **nguway** toegevoegd.